

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ, ΛΑΡΙΣΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ»

Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΛΕΑΝΑ ΤΖΙΑΝΝΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΦΙΤΣΙΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΛΑΡΙΣΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2021

Υπεύθυνη Δήλωση

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του ΠΜΣ Πλήρους Φοίτησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων» έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος και το κείμενο είναι γραμμένο με τα δικά μου λόγια και δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής από τρίτες πηγές. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο».

Η Δηλούσα

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όσους συνέβαλαν στην εκπόνησή της.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέπων καθηγητή μου, κύριο Παναγιώτη Φιτσιλή, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε από την αρχή της συνεργασίας μας, την επιστημονική του καθοδήγηση, τις υποδείξεις και τη συνεχή του υποστήριξη και βοήθεια καθ' όλη τη διάρκεια συγγραφής της εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω θερμά τους καθηγητές, κύριο Ασπρίδη Γεώργιο και κύριο Αναγνωστόπουλο Αχιλλέα, για την πολύτιμη συμβολή τους στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας, τις εποικοδομητικές επισημάνσεις αλλά και τη στήριξη, ως μέλη της τριμελούς επιτροπής.

Επιπλέον, θα ήθελα να απευθύνω τις ευχαριστίες μου στο σύνολο του εκπαιδευτικού προσωπικού του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων», για την καθοδήγηση και τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση αυτού του κύκλου σπουδών μου.

Ένα θερμό ευχαριστώ στους εκπαιδευτικούς που δέχτηκαν να συμμετάσχουν στις συνεντεύξεις, χωρίς τους οποίους η διεξαγωγή της πρωτογενούς έρευνας δε θα ήταν εφικτή.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στην οικογένειά μου, η οποία στάθηκε δίπλα μου σε όλα τα βήματα αυτής της προσπάθειας, για την παρότρυνση, τη στήριξη και τη συμπαράσταση, καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται πλέον ευρέως σε ολόκληρο τον κόσμο, ενώ ενσωματώνονται σταδιακά σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Μια από τις πιο δημοφιλείς είναι το Facebook, το οποίο έχει αποδειχτεί πως φέρνει θετικά αποτελέσματα στη σχολική τάξη. Η παρακάτω μελέτη επιχειρεί να διερευνήσει τη χρήση των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στη διδασκαλία της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας. Στόχος της είναι να εισάγει ένα εκπαιδευτικό σενάριο το οποίο θα εστιάζει στη χρήση του Facebook στην Αγγλική ως ξένη γλώσσα. Σχεδιάστηκε με χρήση του μοντέλου των 9 βημάτων εκπαιδευτικού σχεδιασμού του Gagne. Το διδακτικό σενάριο δημιουργήθηκε μέσω της διαδικασίας της μοντελοποίησης και απευθύνεται σε μαθητές Δευτεροβάθμιας, οι οποίοι φοιτούν σε Κέντρο Ξένων Γλωσσών. Δημιουργήθηκε ένα project με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του μοντέλου Gagne, χρησιμοποιώντας το Facebook ως το βασικό τεχνολογικό εργαλείο. Ο πρωταρχικός στόχος του project είναι να αξιοποιήσει το Facebook ως μέσο προώθησης ακτιβιστικών δράσεων με σκοπό να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σε καίρια κοινωνικά ζητήματα. Αναμένεται ότι η εφαρμογή του εκπαιδευτικού σεναρίου θα επιφέρει θετικά αποτελέσματα στη βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων και στην απόκτηση λεξιλογίου και πως θα ενισχύσει τη βελτίωση των δεξιοτήτων και διεργασιών ενεργούς μάθησης. Ανάλογα αποτελέσματα έδειξε και η πρωτογενής έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε για να επιβεβαιωθεί η παιδαγωγική καταλληλότητα και η επιστημονική εγκυρότητά του. Τέλος, δεδομένου ότι το project εφαρμόζεται σε μικρές ομάδες, αναμένεται ότι θα ενισχύσει τη συνεργασία και την επικοινωνία τόσο εντός όσο και πέρα από την τυπική ξενόγλωσση τάξη.

Λέξεις-κλειδιά: Διδασκαλία Αγγλικής Γλώσσας, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, Facebook, Gagne, εκπαιδευτικό σενάριο, μοντελοποίηση, project, κοινωνικά ζητήματα.

ABSTRACT

Social Apps have been widely used throughout the world and are gradually being incorporated in educational settings. One of the most prominent is Facebook, which has proven to bring beneficial results in the school environment. This study focuses on researching the use of social apps in teaching English as a second language. It aims at introducing a learning scenario which focuses on the use of Facebook in English as a second language. It was designed using Gagne's "Nine Events of Instruction" instructional design model. The learning scenario was created through the process of modelling and was addressed to High School students of a private English language school. A project was created following the guidelines of Gagne's model, using Facebook as the main technological tool. The main purpose of the project is to make use of Facebook as a means to promote acts of activism in order to raise awareness on a number of social issues. It is expected that the application of the learning scenario will bring positive results regarding the improvement of language skills and vocabulary acquisition and promote learning skills and active learning processes. Similar results were shown by the primary research conducted in order to confirm its pedagogical appropriateness and scientific validity. Finally, as the project is applied to small groups, it is anticipated that it will promote collaboration and communication both in and beyond the English language classroom.

Key words: English language teaching, social apps, Facebook, Gagne, learning scenario, modelling, project, social issues.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
<i>Σκοπός της εργασίας</i>	13
<i>Σημασία του θέματος</i>	14
<i>Ερευνητικά ερωτήματα</i>	14
<i>Διάρθρωση της εργασίας</i>	15
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	16
1.1 Θεωρίες μάθησης	16
1.1.1 Συμπεριφορισμός	16
1.1.2 Γνωστικισμός	17
1.1.3 Εποικοδομισμός	17
1.1.4 Κονεκτιβισμός	18
1.2 Διδασκαλία, θεωρίες μάθησης και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας	19
1.3 Το διαδίκτυο - Web 2.0	19
1.4 Κατηγοριοποίηση εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης	21
1.4.1 Ιστολόγια (Blogs)	22
1.4.2 «Εγκυκλοπαίδειες» (Wikis)	22
1.4.3 Micro-blogging	22
1.4.4 Διαμοιρασμός αρχείων (Content communities/multimedia sharing)	23
1.4.5 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social networks)	23
1.5 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης	24
1.6 Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης και το Web 2.0 στην εκπαίδευση	26
1.6.1 Ιστολόγια (Blogs)	29
1.6.2 «Εγκυκλοπαίδειες» (Wikis)	29
1.6.3 Micro-blogging	29
1.6.4 Διαμοιρασμός αρχείων (Content communities/multimedia sharing)	30

1.6.5	Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Networks)	30
1.7	Πλεονεκτήματα, δυνατότητες και οφέλη εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση	31
1.8	Η νέα μαθησιακή κουλτούρα και οι νέες δεξιότητες των μαθητών	33
1.8.1	Τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων μαθητών	35
1.9	Το Facebook	36
1.10	Οι εφαρμογές κοινωνικών μέσων δικτύωσης στην ξενόγλωσση διδασκαλία	38
1.10.1	Το Facebook ως διδακτικό εργαλείο	38
1.10.2	Μειονεκτήματα του Facebook στην εκπαίδευση	42
1.10.3	Το Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία	44
1.10.4	Συστηματική ανασκόπηση της αρθρογραφίας για τη χρήση του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία	48
2	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	50
2.1	Θεωρίες μάθησης, διδασκαλία και εκπαιδευτικός σχεδιασμός	50
2.1.1	Εκπαιδευτικός σχεδιασμός	50
2.2	Διαδικτυακή διδασκαλία	52
2.2.1	Το εκπαιδευτικό υλικό στη διαδικτυακή διδασκαλία	52
2.3	Μοντέλα διδασκαλίας	53
2.3.1	Η Προγραμματισμένη Διδασκαλία του Skinner	54
2.3.2	Η ταξινόμηση των εκπαιδευτικών στόχων του Bloom	54
2.3.3	Η θεωρία του εκπαιδευτικού περιεχομένου του Merrill	55
2.3.4	Η θεωρία του γνωστικού φόρτου	56
2.3.5	Το μοντέλο του Gagne	56
2.4	Εκπαιδευτικό σενάριο	59
2.4.1	Περιεχόμενο εκπαιδευτικών σεναρίων και κριτήρια επιλογής	60
2.4.2	Δομή εκπαιδευτικού σεναρίου	61
3	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	63
3.1	Ανάπτυξη εκπαιδευτικής στρατηγικής	63

3.1.1	Επιλογή εκπαιδευτικού μέσου	65
3.1.2	Εργαλεία αξιολόγησης	66
3.2	Ερευνητική μέθοδος	67
3.3	Σχεδιασμός εκπαιδευτικού σεναρίου	67
3.3.1	Μοντέλα εκπαιδευτικού σχεδιασμού	68
4	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	69
4.1	Εκπαιδευτικό Σενάριο	69
4.1.1	Ταυτότητα σεναρίου	69
4.1.2	Πλαίσιο υλοποίησης σεναρίου:	69
4.1.3	Διδακτική διαδικασία:	73
5	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ	83
5.1	Μεθοδολογία πρωτογενούς έρευνας	83
5.1.1	Σκοπός της έρευνας και ερευνητικό ερώτημα	83
5.1.2	Τύπος έρευνας και ερευνητική μέθοδος	83
5.1.3	Σχεδιασμός εργαλείου συλλογής δεδομένων	84
5.1.4	Καθορισμός συμμετεχόντων	85
5.1.5	Πιλοτική διανομή	87
5.1.6	Ανάλυση δεδομένων	87
5.2	Αποτελέσματα έρευνας	87
6	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	109
6.1	Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	109
6.2	Πιθανά Μειονεκτήματα	112
6.3	Εποπτικός πίνακας αποτελεσμάτων	113
7	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ - ΕΠΕΚΤΑΣΗ	116
7.1	Συμπεράσματα	116
7.2	Προβλήματα και περιορισμοί	117
7.3	Επέκταση	119

8	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	120
	<i>Ελληνικές</i>	120
	<i>Ξενόγλωσσες</i>	122
9	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	131
	<i>STUDENT SELF ASSESSMENT FORM</i>	131
	<i>PEER ASSESSMENT FORM</i>	132
	<i>ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΕΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ</i>	133
	<i>SUMMATIVE ASSESSMENT QUESTIONNAIRE</i>	134

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1 Πλεονεκτήματα/ευκαιρίες και μειονεκτήματα/κίνδυνοι εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης _____	26
Πίνακας 1.2. Συστηματική ανασκόπηση αρθρογραφίας για τη χρήση του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία _____	48
Πίνακας 2.1 Εκπαιδευτικές ενέργειες μοντέλου διδακτικού σχεδιασμού του Gagne _____	57
Πίνακας 4.1 Εκπαιδευτικές ενέργειες προτεινόμενου project, σε σχέση με το μοντέλο διδακτικού σχεδιασμού του Gagne _____	80
Πίνακας 5.1 Ερευνητικοί άξονες και ερωτήσεις συνέντευξης _____	84
Πίνακας 5.2: Χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων _____	86
Πίνακας 5.3: Εποπτικός πίνακας αποτελεσμάτων _____	114

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 2.1 Πυλώνες εκπαιδευτικού σχεδιασμού	51
Σχήμα 2.2 Ταξινόμηση εκπαιδευτικών στόχων του Bloom	55
Σχήμα 2.3 Ο ρόλος του σχεδιαστή διδασκαλίας	60
Σχήμα 3.1 Διαδικασία εκπαιδευτικής στρατηγικής	65

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1.1 Παγκόσμιος χάρτης μέσων κοινωνικής δικτύωσης _____ 38

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Καθώς οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) και το διαδίκτυο έχουν ενσωματωθεί στην καθημερινή μαθησιακή διαδικασία, δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (social apps). Πλέον, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν διαδεδομένη πρακτική στην εκπαίδευση, καθώς συμβάλλουν στην ενίσχυση της παραδοσιακής διδασκαλίας και δίνουν τη δυνατότητα οργάνωσης νέων μεθόδων διδακτικής πρακτικής.

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και οι σύγχρονες τάσεις της διδασκαλίας υποστηριζόμενης από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να λειτουργήσουν σε μια ψηφιακή κοινότητα μάθησης, χρησιμοποιώντας νέους και πιο ευέλικτους τρόπους επικοινωνίας, συνεργασίας, συμμετοχής και διαμοιρασμού των πληροφοριών, μέσω μιας διερευνητικής προσέγγισης και στη βάση του κοινωνικοπολιτιστικού πλαισίου. Επιπρόσθετα, τα κοινωνικά δίκτυα ενισχύουν την ανάπτυξη μιας συνεργατικής κουλτούρας, με βασικές αρχές την ενεργό συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών και προσεγγίζουν τη μάθηση από τη σκοπιά του κονεκτιβισμού, μιας αναδυόμενης σύγχρονης θεωρίας μάθησης, η οποία προκύπτει όταν οι μαθητές συνδέονται σε μια κοινότητα μάθησης, μέσω της οποίας διέρχονται ιδέες, πληροφορίες, έννοιες που προηγουμένως δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα διασύνδεσης μεταξύ τους (Σοφός κ.ά., 2015).

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι άξια αναφοράς, με κυρίαρχο το Facebook, όσον αφορά τη δημοτικότητά του στους μαθητές, για την αξιοποίησή του ως διδακτικό εργαλείο.

Σκοπός της εργασίας

Η παρούσα εργασία έχει στόχο τη διερεύνηση της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα, η εργασία φιλοδοξεί να εξετάσει τη χρήση των κοινωνικών δικτύων στην εκπαιδευτική διαδικασία και να προτείνει ένα σχετικό πλαίσιο διδασκαλίας, με τη μέθοδο του εκπαιδευτικού σεναρίου με τη χρήση του Facebook.

Σημασία του θέματος

Η νέα γενιά «ψηφιακά γηγενών» μαθητών έχει αναγκάσει το εκπαιδευτικό σύστημα να προβεί σε δραστικές αλλαγές και να αναδιαμορφώσει τις εκπαιδευτικές μονάδες, τόσο σε ακαδημαϊκό, όσο και σε διοικητικό επίπεδο. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να εντάξουν τις νέες τεχνολογίες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη διδασκαλία, καθώς αποτελούν πολλές φορές την κυρίαρχη μορφή επικοινωνίας. Ωστόσο, δεν υπάρχει ένα σαφές πλαίσιο δράσης προς αυτή την κατεύθυνση και γι' αυτό τον λόγο κρίνεται σημαντική η εκπόνηση της παρούσας εργασίας, ώστε να αποτελέσει έναν οδηγό για εκπαιδευτικούς που θα ήθελαν να εντάξουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας.

Επιπλέον, ενώ στη βιβλιογραφία έχει καταγραφεί πλήθος εφαρμογών κοινωνικών δικτύων όπως το Facebook στην εκπαίδευση, παρατηρείται ένα κενό ως προς την αντιστοίχιση ανάλογων πρακτικών με μοντέλα εκπαιδευτικού σχεδιασμού όπως αυτό του Gagne, που υιοθετείται στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σενάριο. Η παρούσα εργασία επιχειρεί να καλύψει αυτό το κενό στη βιβλιογραφία και να προτείνει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μαθήματος, βασισμένο σε ένα επιστημονικά αποδεκτό μοντέλο.

Ερευνητικά ερωτήματα

Με δεδομένη την αξία της χρήσης των κοινωνικών δικτύων στην εκπαίδευση και το πώς αυτά θα χρησιμοποιηθούν σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον, θα αναπτυχθεί ένα εκπαιδευτικό σενάριο, το οποίο θα εξετάζει τα χαρακτηριστικά ενός πληροφοριακού συστήματος. Για να επιτευχθεί αυτό, θα χρησιμοποιηθεί το μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook ως εκπαιδευτικό εργαλείο, ενώ η ερευνητική μεθοδολογία που έχει επιλεγεί είναι η μοντελοποίηση εκπαιδευτικού φαινομένου.

Ωστόσο, επειδή το εκπαιδευτικό σενάριο, δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη, και ασφαλώς δεν έχει επιβεβαιωθεί η παιδαγωγική καταλληλότητα και η επιστημονική εγκυρότητά του, κρίθηκε απαραίτητη η διενέργεια πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας με συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς της Αγγλικής γλώσσας, ώστε να το αξιολογήσουν σύμφωνα με την εμπειρία τους. Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας διατυπώθηκε το ακόλουθο ερευνητικό ερώτημα:

- Ποια η άποψη των εκπαιδευτικών της Αγγλικής γλώσσας για την

παιδαγωγική καταλληλότητα και επιστημονική εγκυρότητα του εκπαιδευτικού σεναρίου «Social Apps και Αγγλική Γλώσσα»;

Διάρθρωση της εργασίας

Η εργασία δομείται στα ακόλουθα κεφάλαια:

Αρχικά παρουσιάζεται η εισαγωγή, η οποία περιγράφει τον σκοπό της εργασίας, τη σημασία του θέματος, τα ερευνητικά ερωτήματα και τη διάρθρωσή της.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση, που περιλαμβάνει τις θεωρίες μάθησης, τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας και το διαδίκτυο και την εξέλιξή τους, παρουσιάζοντας τις κατηγορίες των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης τα πλεονεκτήματά τους και αντίστοιχα, την εφαρμογή τους στην εκπαίδευση. Επίσης, περιγράφεται η μετάβαση στη νέα μαθησιακή κουλτούρα και οι νέες δεξιότητες και τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων μαθητών. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το Facebook ως διδακτικό εργαλείο, τα μειονεκτήματά του στην εκπαίδευση και η χρήση του στην ξενόγλωσση διδασκαλία.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιγράφει τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, τη διαδικτυακή διδασκαλία και το εκπαιδευτικό υλικό, τα μοντέλα διδασκαλίας, όπως αυτό του Gagne, ενώ γίνεται αναφορά στα εκπαιδευτικά σενάρια, το περιεχόμενό τους, τα κριτήρια επιλογής τους και τη δομή τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ερευνητική μεθοδολογία.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ένα εκπαιδευτικό σενάριο για τη διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας, η ταυτότητά του, το πλαίσιο υλοποίησής του και η διδακτική διαδικασία.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της πρωτογενούς έρευνας.

Στο έκτο κεφάλαιο καταγράφονται τα αποτελέσματα από την έρευνα και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, καθώς και τα πιθανά μειονεκτήματα από την εφαρμογή του εκπαιδευτικού σεναρίου.

Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, τα προβλήματα και οι περιορισμοί, καθώς και η επέκταση του εκπαιδευτικού σεναρίου σε άλλες θεματολογίες.

Τέλος, γίνεται καταγραφή των βιβλιογραφικών αναφορών και ακολουθεί το παράρτημα, όπου παρουσιάζονται τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 Θεωρίες μάθησης

Η μάθηση αποτελεί σύνθετη νευροψυχολογική διαδικασία, κατά την οποία τα άτομα αποκτούν νέες πληροφορίες, δεξιότητες και εμπειρίες, κάτω από ορισμένες συνθήκες εκπαίδευσης και με την καθοδήγηση εκπαιδευτικών, οι οποίοι οργανώνουν τη διδασκαλία. Η διαδικασία της μάθησης βασίζεται σε διάφορες θεωρίες, οι οποίες προσδιορίζουν τα κατάλληλα μοντέλα διδασκαλίας. Τα μοντέλα αυτά περιέχουν ορισμένες ρυθμίσεις, κανόνες και προδιαγραφές για κάποιες ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί κατά τη μαθησιακή διαδικασία, ώστε να είναι πιο αποτελεσματικοί και να επιτευχθούν οι ευνοϊκότερες συνθήκες μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων από τους μαθητές. Σε αντίθεση με τις θεωρίες μάθησης που αποτελούν περιγραφικά μοντέλα, τα μοντέλα διδασκαλίας είναι κανονιστικά (Δημητριάδης, 2015).

Οι σύγχρονες θεωρίες μάθησης εμφανίστηκαν στις αρχές του 20ού αιώνα και οι σημαντικότερες από αυτές περιγράφονται στη συνέχεια.

1.1.1 Συμπεριφορισμός

Ο συμπεριφορισμός ή μιχεβιορισμός στηρίζεται σε εξωτερικές συμπεριφορές των μαθητών, οι οποίοι αποκτώντας τες μέσω της διδασκαλίας, είναι σε θέση να τις χρησιμοποιήσουν στην καθημερινότητά τους. Οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να μεταφέρουν τη γνώση που θεωρούν ως αντικειμενική πραγματικότητα στους μαθητές, οι οποίοι μετά το πέρας του κύκλου σπουδών πρέπει να έχουν αποκτήσει δεξιότητες για τις οποίες, ανάλογα με το αποτέλεσμα των τεστ αξιολόγησης, πρέπει να ανταμειφθούν. Αυτή η συμβατική μορφή διδασκαλίας και μάθησης κυριάρχησε από τα μέσα του 20^{ου} αιώνα και γενικότερα εφαρμόζεται ακόμη, έχει αμφισβητηθεί, καθώς θεωρείται μια διαδικασία παθητικής μάθησης από ένα προσχεδιασμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, με απολύτως κατευθυνόμενο και ελεγχόμενο αποτέλεσμα (Κορομπίλη και Τόγια, 2015).

1.1.2 Γνωστικισμός

Ο γνωστικισμός θεωρεί τη μάθηση ως μια διαδικασία εξέτασης των λειτουργιών που σχετίζονται με αυτή (Ιορδανίδου και Χουλιάρη, 2013). Δηλαδή, το άτομο έχει ενεργητική στάση απέναντι στη μάθηση και δεν είναι απλά αποτέλεσμα του περιβάλλοντός του, αλλά συνεισφέρει και ελέγχει τις μεταβολές του. Όπως και ο συμπεριφορισμός, έτσι και ο γνωστικισμός, στηρίζεται στην επικύρωση της αντικειμενικής γνώσης, με σκοπό τη μετάδοσή της γνώσης με τον πλέον αποδοτικό τρόπο (Παναγιωτακόπουλος κ.ά., 2003).

Σύμφωνα με την θεωρία, τα άτομα αποκτούν τη γνώση, αναπτύσσοντας τις ατομικές τους γνωστικές ικανότητες, όπως είναι οι νοητικές διεργασίες πρόσληψης, επεξεργασίας, κωδικοποίησης και ανάκλησης των πληροφοριών. Η έννοια της μάθησης, ως δυναμική διαδικασία επεξεργασίας των πληροφοριών, και της γνώσης, ως γνωστική δομή της μακροπρόθεσμης μνήμης, σχετίζονται ουσιαστικά με τις γνωστικές διεργασίες επεξεργασίας των πληροφοριών και των αναπαραστάσεων του εγκεφάλου (Δημητριάδης, 2015).

1.1.3 Εποικοδομισμός

Ο εποικοδομισμός ή κονστрукτιβισμός είναι ευρείας αποδοχής θεωρία και εστιάζεται στις διανοητικές διαδικασίες, με τις οποίες οι μαθητές κατασκευάζουν τη δική τους γνώση, ερμηνεύοντας την αντικειμενική πραγματικότητα ανάλογα με τις εμπειρίες τους από το περιβάλλον τους. Στη θεωρία του εποικοδομισμού αναφέρονται δύο σχολές σκέψης (Κορομπίλη και Τόγια, 2015):

- Ο γνωστικός εποικοδομισμός, σύμφωνα με τον οποίο η γνώση δημιουργείται από την αλληλεπίδραση με το περιβάλλον, δηλαδή από την εμπειρία των ατόμων.
- Ο κοινωνικός εποικοδομισμός, που θεωρεί ότι η γνώση, η μάθηση και η ανάπτυξη του ατόμου δημιουργούνται από επιδράσεις των κοινωνικοπολιτιστικών παραγόντων και συνεργατικών δραστηριοτήτων τους.

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, σκοπός της διδασκαλίας είναι η ενίσχυση του μαθητή να οικοδομήσει τη γνώση και να επεκτείνει τις μεταγνωστικές διαδικασίες της αξιολόγησης, της οργάνωσης και της απόκτησης νέας πληροφορίας και όχι απλά η μετάδοση της πληροφορίας. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσαρμόζουν τον τρόπο διδασκαλίας, σύμφωνα με τις εμπειρίες των μαθητών, την οργάνωση της σκέψης τους,

τις ανάγκες τους και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Με άλλα λόγια, δεν πρέπει να ακολουθείται ένα τυποποιημένο πρόγραμμα διδασκαλίας και εξέτασης, αλλά ένα πρόγραμμα προσαρμοσμένο στην προηγούμενη γνώση των μαθητών, οι οποίοι θα πρέπει να συμμετέχουν ακόμη και στη διαδικασία αξιολόγησης (Κορομπίλη και Τόγια, 2015).

1.1.4 Κονεκτιβισμός

Ο κονεκτιβισμός θεωρεί τη μάθηση ως διαδικασία σχηματισμού και διάσχισης δικτύων γνώσης, η οποία δεν ελέγχεται πλήρως από τα άτομα, καθώς αναπτύσσεται διαρκώς. Οι μαθητές μεταφέρουν τις γνώσεις, έχοντας την ικανότητα να αξιολογήσουν τις πληροφορίες και όχι απλά να τις αποθηκεύουν. Με άλλα λόγια, ο κονεκτιβισμός παραπέμπει στις μορφές των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που δημιουργούνται με το σύγχρονο περιβάλλον του διαδικτύου ή Web 2.0, όπως είναι το Facebook, το Twitter, τα blogs κ.λπ. και επικεντρώνεται στα άτομα και στις διαδράσεις μεταξύ τους, όπως η ανταλλαγή πληροφοριών, οι οποίες μπορεί να επιδράσουν στη μάθηση. Αυτό το σύγχρονο ρεύμα σκέψης και τα διαδικτυακά εργαλεία εξυπηρετούν και ενισχύουν την ανάπτυξη διαδικτυακών κοινοτήτων, ενώ παράλληλα ευνοούν τις καινοτόμες εκπαιδευτικές χρήσεις και εμπειρίες μάθησης, καθώς οι μαθητές συμμετέχουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ανοιχτής επικοινωνίας (Δημητριάδης, 2015).

Οι αρχές του κονεκτιβισμού αναφέρουν (Δημητριάδης, 2015):

- Η μάθηση αποτελεί μια διαδικασία ανάπτυξης δικτύων.
- Η γνώση βρίσκεται στο δίκτυο και όχι στον εσωτερικό κόσμο των ατόμων.
- Η μάθηση λαμβάνει χώρα μέσα από τη σύνθεση διαφορετικών προσεγγίσεων.
- Το υποπροϊόν της μάθησης είναι το περιεχόμενο.
- Η μάθηση ξεκινά από τους συνδέσμους.
- Η μάθηση είναι δυνατόν να βρίσκεται σε μη ανθρώπινα στοιχεία.
- Κρίσιμος παράγοντας για τη μάθηση είναι η ευχέρεια να εντοπίζονται νέες σύνδεσμοι ανάμεσα στις ιδέες και τις έννοιες.
- Η πρόθεση των δραστηριοτήτων της μάθησης είναι ο εκσυγχρονισμός της γνώσης.
- Η λήψη των αποφάσεων αποτελεί μια διαδικασία μάθησης.

1.2 Διδασκαλία, θεωρίες μάθησης και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας

Στη σημερινή εποχή, η αλληλεπίδραση είναι σημαντικός παράγοντας κατά τη διδασκαλία και ενώ παλαιότερες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, όπως ο εποικοδομισμός, στηρίζονταν στη συνεργασία και την ανταλλαγή ερεθισμάτων για την προώθηση της μάθησης, νεότερες θεωρήσεις, όπως ο κονεκτιβισμός, υποδεικνύουν τα δίκτυα για την ανάκτηση πληροφοριών. Επομένως, γίνεται σαφής η συμμετοχή των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση και γι' αυτό η χρήση τους στις μέρες μας είναι πολύ διαδεδομένη (Τσώνη et al., 2015).

Επιπλέον, η διδασκαλία, τόσο χωρίς, όσο και με τη χρήση εργαλείων ΤΠΕ, βασίζεται σε δεδομένες παραδοχές όσον αφορά τι πρέπει να μάθει ένας μαθητής και ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος. Σύμφωνα με την παραδοσιακή μορφή εκπαίδευσης, οι γνώσεις παρέχονται σε ένα γνωσιοκεντρικό και δασκαλοκεντρικό πλαίσιο, χωρίς ουσιαστικά βιώματα από τους μαθητές, αντίθετα με τις σύγχρονες θεωρήσεις, στις οποίες οι μαθητές αποτελούν ξεχωριστές οντότητες, έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και μαθαίνουν μέσα από έναν ιδιαίτερο τρόπο. Προς αυτή την κατεύθυνση μέσω των ΤΠΕ μπορεί να αναδειχθεί το εύρος της ατομικότητας των μαθητών (Ιορδανίδου και Χουλιάρα, 2013). Επιπλέον, η αποτελεσματική χρήση των ΤΠΕ από τους μαθητές προϋποθέτει δεξιότητες πληροφορικής, επεκτείνοντας έτσι τον ρόλο των εκπαιδευτικών και δημιουργώντας νέες απαιτήσεις σε γνώσεις και μεθόδους διδασκαλίας. Και καθώς η εκπαιδευτική διαδικασία είναι σύνθετη, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν επίγνωση πώς μαθαίνουν οι μαθητές αποτελεσματικότερα, προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τις βέλτιστες μεθόδους διδασκαλίας (Κορομπίλη και Τόγια, 2015).

1.3 Το διαδίκτυο - Web 2.0

Ο παγκόσμιος ιστός (world wide web - www) συνιστά τη μεγαλύτερη βάση περιεχομένου, μέσα στην οποία οι χρήστες εντοπίζουν και διαχειρίζονται πληροφορίες. Πλέον, η πληθώρα των πληροφοριών είναι προσβάσιμη σε όλους και συμμετέχουν σε διάφορες κοινότητες, οι οποίες απαρτίζονται από μέλη με κοινά ενδιαφέροντα ή κοινούς στόχους. Το διαδίκτυο αναπτύσσεται διαρκώς και από χώρο αναζήτησης

πληροφοριών (Web 1.0), μετατρέπεται σε χώρο ανάπτυξης περιεχομένου, εμπλοκής στη μάθηση και εισάγει μια κουλτούρα συμμετοχής και συνεργασίας ανάμεσα στους χρήστες (web 2.0) (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Αρχικά το διαδίκτυο (Web 1.0) χρησιμοποιήθηκε ως μέσο για εκτύπωση και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ενώ η κοινωνική του διάσταση περιοριζόταν στην αναζήτηση πληροφοριών και στη διαχείριση της γνώσης που αποκτούσαν οι χρήστες, χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να επιδράσουν στο περιεχόμενό του. Με την εξέλιξή του όμως, και με την αύξηση των χρηστών, δημιουργήθηκαν κατάλληλα εργαλεία, τα οποία ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους στην παραγωγή υλικού, αντάλλασσαν πληροφορίες μεταξύ τους και έτσι μετατράπηκαν σε συνδιαμορφωτές και διαμοιραστές του υλικού, θέτοντας τις βάσεις για τη μετάβαση στο Web 2.0 (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Το Web 2.0 αποτελεί αναπτυξιακό στάδιο του διαδικτύου και ένα μέσο δημιουργίας και συλλογής της γνώσης, στο οποίο κυριαρχεί η φιλοσοφία της συμμετοχής, με την οποία οι χρήστες μέσα από τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση, διαμοιράζονται το ψηφιακό υλικό. Ουσιαστικά, δεν αναφέρεται σε κάποια ανανέωση στις τεχνικές προδιαγραφές του παγκόσμιου ιστού, αλλά οι αλλαγές εντοπίζονται στον τρόπο που οι χρήστες χρησιμοποιούν τον ιστό και το περιεχόμενό του, το οποίο είναι αποτέλεσμα της συνεισφοράς τους, καθώς πλέον δεν είναι απλοί θεατές, αλλά ενεργοί, συμπεριφέρονται συνεργατικά και αλληλοεπιδραστικά σε διαφορετικά πλαίσια, αυξάνοντας τις ευκαιρίες για γνώση. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στους νέους τρόπους που αλληλεπιδρούν οι χρήστες μέσω των εφαρμογών για τη δημιουργία του περιεχομένου (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Η τεράστια απήχηση του Web 2.0 οφείλεται στις αρχές που αντιπροσωπεύει και αναφέρονται (Anastasiades and Kotsidis, 2013; Δημητριάδης, 2015):

- Στο ανοικτό περιεχόμενο, με την έννοια της άμεσης πρόσβασης από όλους τους χρήστες και της επαναχρησιμοποίησης του περιεχομένου του από άλλους, έχοντας τη δυνατότητα της αναθεώρησης, του σχολιασμού και της σύνθεσης νέου υλικού μεγαλύτερης αξίας από το αρχικό.
- Στον διαμοιρασμό του περιεχομένου και στη συνεργασία, καθώς όσο μεγαλύτερη συμμετοχικότητα υπάρχει από ομάδες ή απλούς χρήστες, τόσο βελτιώνεται η υπηρεσία του διαμοιρασμού του ψηφιακού περιεχομένου, ενώ μέσω της συνεργασίας και της συλλογικής προσπάθειας επιτυγχάνεται μεγαλύτερη

παραγωγικότητα.

- Στην επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των χρηστών, οι οποίοι παίρνουν πληροφορίες για θέματα του ενδιαφέροντός τους, ενώ ταυτόχρονα έχουν τη δυνατότητα της πρόσβασης και της επικοινωνίας στην αναζήτηση της γνώσης.

1.4 Κατηγοριοποίηση εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης

Έχουν αναφερθεί διάφορες προσεγγίσεις για την κατηγοριοποίηση των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης, είτε σύμφωνα με τον τύπο των παρεχόμενων υπηρεσιών, είτε ανάλογα με την τεχνολογία που προϋπήρχε του web 2.0.

Σύμφωνα με τους Gunawardena et al (2009, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015), ανάλογα με το είδος των υπηρεσιών οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης ταξινομούνται σε:

- Ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, στις οποίες ανήκουν τα Facebook, Myspace, LinkedIn, Second Life κ.λπ. και έχουν σαν βασικά χαρακτηριστικά τη δημιουργία ενός δημόσιου προφίλ των χρηστών, τη σύνδεση με άλλους χρήστες και την ευκαιρία να πλοηγούνται σε προφίλ χρηστών με τους οποίους είναι συνδεδεμένοι, έτσι ώστε να δημιουργούνται συνδέσεις 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} βαθμού.
- Ιστοσελίδες κοινωνικής δημοσίευσης, στις οποίες ανήκουν τα ιστολόγια, Youtube, Slideshare, Instagram, Flickr κ.λπ. και έχουν βασικό χαρακτηριστικό την παραγωγή περιεχομένου και τη δημοσίευσή του στο διαδίκτυο, επιτρέποντας παράλληλα στους χρήστες να μεταφορτώνουν το περιεχόμενό του, να το αξιολογήσουν και να το σχολιάσουν.
- Ιστοσελίδες κοινωνικής δημιουργίας γνώσης, στις οποίες ανήκουν τα wikis και έχουν σαν βασικό χαρακτηριστικό να επεξεργάζονται συνεργατικά ένα κείμενο, συγκατασκευάζοντας νέα γνώση.

Σύμφωνα με τους McLoughlin & Lee (2007, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015), ανάλογα με την τεχνολογία που προϋπήρχε του Web 2.0, οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης ταξινομούνται σε:

- Παιχνίδια ρόλων, όπως είναι τα Multi-User Dungeons, Massive Multiplayer Online Games.
- Εικονικούς κόσμους, όπως είναι το Second Life.
- Σύγχρονες και ασύγχρονες συζητήσεις, όπως είναι τα chat rooms, Skype.

- Συστήματα διαχείρισης περιεχομένου, όπως είναι τα ιστολόγια, wikis, taggings.
- Συστήματα ανάπτυξης λογισμικών, όπως είναι το Source forge.
- Συστήματα διαμοιρασμού αρχείων σε ομότιμα δίκτυα, όπως είναι το Bit Torrent.
- Συστήματα διαχείρισης μάθησης, όπως είναι το Moodle.
- Συστήματα διαχείρισης σχέσεων, όπως είναι τα Facebook, Myspace κ.λπ.

1.4.1 Ιστολόγια (Blogs)

Τα ιστολόγια είναι σελίδες του διαδικτύου και μπορεί να περιέχουν κείμενο, εικόνες, πολυμέσα και δεδομένα, τα οποία ταξινομούνται χρονολογικά, γι' αυτό συνήθως μοιάζουν με προσωπικά ημερολόγια. Παρουσιάζονται μέσω ενός προγράμματος περιήγησης και το πλεονέκτημά τους είναι η online διαθεσιμότητα και προσβασιμότητά τους. Τα ιστολόγια αποτελούν ένα γνωστικό ασύγχρονο περιβάλλον, όπου δημοσιοποιούνται οι ιδέες, οι σκέψεις, οι απόψεις και οι γνώσεις των χρηστών, και ενθαρρύνεται ο αναστοχασμός πάνω στο περιεχόμενο, υποστηρίζοντας τη διαδικασία δημιουργίας της γνώσης, μέσω της αλληλεπίδρασης μεταξύ των δημιουργών και των χρηστών (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.4.2 «Εγκυκλοπαίδειες» (Wikis)

Τα wikis αποτελούν σελίδες του διαδικτύου, στις οποίες οποιοσδήποτε έχει τη δυνατότητα να προσθέσει περιεχόμενο και το οποίο μπορεί οποιοσδήποτε να επεξεργαστεί. Στην ουσία συνιστούν επεξεργαστές κειμένου, που παρουσιάζονται στο διαδίκτυο και εκμεταλλευόμενοι τα βασικά του χαρακτηριστικά, που είναι ο διαμοιρασμός και η συνεργασία, παρέχουν τη δυνατότητα της ανάπτυξης ευνοϊκών συνθηκών συνεργατικής μάθησης, αλλά και της αλληλεπίδρασης των χρηστών, μέσω της ανταλλαγής ιδεών ή της συνδιαμόρφωσης του περιεχομένου ενός θέματος που πραγματεύονται. Παράδειγμα wiki είναι η Βικιπαίδεια (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.4.3 Micro-blogging

Τα μικροϊστολόγια είναι κοινωνικοί ιστότοποι, που παρέχουν τη δυνατότητα

επαφής και αλληλεπίδρασης μεταξύ των χρηστών και στις οποίες καλούνται να δημοσιοποιήσουν την κατάσταση τους και να στέλνουν ή να βλέπουν μηνύματα σε/από όποιους ακολουθούν, σε ένα κείμενο 140 χαρακτήρων, χωρίς τη χρήση εικόνων και άλλων πολυμέσων. Παράδειγμα μικροϊστολογίου αποτελεί το Twitter (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.4.4 Διαμοιρασμός αρχείων (Content communities/multimedia sharing)

Ο διαμοιρασμός αρχείων έχει στόχο την ανταλλαγή του περιεχομένου, όπως είναι τα εκπαιδευτικά βίντεο και οι παρουσιάσεις, οι φωτογραφίες, τα αρχεία ήχου κ.λπ., μεταξύ των χρηστών, που μοιράζονται κοινά ενδιαφέροντα. Παράδειγμα διαμοιρασμού βίντεο είναι το YouTube ή παρουσιάσεων το Slideshare (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.4.5 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social networks)

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν προσωπικούς χώρους, όπου πραγματοποιούνται online συζητήσεις και ανταλλαγές περιεχομένου, και βασίζονται στην ενημέρωση και τον διαμοιρασμό των προφίλ των χρηστών. Πρωτοεμφανίστηκαν τη δεκαετία του 1980 με τη μορφή γενικών κοινοτήτων, αλλά το 1997 δημιουργήθηκε το πρώτο δίκτυο, το SixDegrees.com, που ανταποκρίνεται ακριβώς στον ορισμό των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η πλειοψηφία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχουν πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη και επέκταση των υπαρχόντων δικτύων προσωπικών γνωστών και φίλων και επικεντρώνονται στη παροχή βοήθειας των χρηστών να εντοπίσουν αγνώστους, προκειμένου να μοιράζονται ενδιαφέροντα, απόψεις, πεποιθήσεις κ.λπ.. Ορισμένα δίκτυα διαφοροποιούνται σύμφωνα με τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνότητα κ.λπ., ενώ κάποια άλλα ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχουν, όπως για παράδειγμα διαμοιρασμό φωτογραφιών, βίντεο κ.λπ. (Δημητριάδης, 2015).

Γενικότερα, οι διαδικτυακές αυτές υπηρεσίες επιτρέπουν στους χρήστες (Anastasiades and Kotsidis, 2013; Δημητριάδης, 2015; Τσώνη κ.ά., 2015):

- Να δημιουργήσουν ένα δημόσιο ή ημι-δημόσιο προφίλ σε ένα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου μπορούν να παρουσιάσουν προσωπικές πληροφορίες,

ενδιαφέροντα, αναρτούν φωτογραφίες, βίντεο κ.λπ..

- Να καθορίσουν μια λίστα φίλων, δηλαδή άλλους χρήστες, με τους οποίους μπορούν να μοιραστούν πληροφορίες, συνδέσεις και μηνύματα.
- Να έχουν πρόσβαση στα προφίλ των άλλων χρηστών – φίλων, καθώς πλοηγούνται στις λίστες με τους φίλους τους και να μπορούν να δουν τις συνδέσεις τους και οτιδήποτε δημοσιεύουν.

Ωστόσο, πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να ακολουθούν διαφορετικές πολιτικές όσον αφορά τη σύναψη σχέσεων ανάμεσα στους χρήστες τους, καθώς μπορεί να υποστηρίζουν διαφορετικούς τύπους συνδέσμων όπως (Δημητριάδης, 2015):

- Συνδέσμους διπλής κατεύθυνσης (φίλος/friend), που είναι αναγκαία η συναίνεση και των δύο για να υπάρξει σύνδεση.
- Συνδέσμους μονής κατεύθυνσης (ακόλουθος/follower/fun), που δεν είναι αναγκαία η συναίνεση και των δύο, καθώς μπορεί ο ένας μόνο να ακολουθήσει τον άλλο, χωρίς να απαιτείται και το αντίστροφο.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυναμική και έχουν μεγάλη αποδοχή ακόμη και από χρήστες μικρής ηλικίας. Σύμφωνα με έρευνα (Okeeffe & Clarke-Pearson, 2011, όπ. αναφ. Τσώνη κ.ά., 2015) το 22% των εφήβων διατηρεί προφίλ σε κάποιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης και το επισκέπτεται περισσότερες από 10 φορές την ημέρα.

Παραδείγματα μέσων κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν το Facebook, το Instagram, το Twitter, το Google+, το LinkedIn, το YouTube κλπ. και αριθμούν εκατομμύρια χρήστες παγκοσμίως. Σύμφωνα με την ετήσια έρευνα Κοινωνικής Δικτύωσης (2014, όπ. αναφ. Τσώνη κ.ά., 2015), το πλέον δημοφιλές μέσο κοινωνικής δικτύωσης είναι το YouTube (93%), ακολουθεί το Facebook (82%) και στη συνέχεια έπονται το LinkedIn (61%), τα review pages (58%), τα Blogs (49%) και το Twitter (46%). Επίσης, σε όλα τα μέσα διακρίνεται μια αυξητική τάση, ακόμη και σε εκείνα που είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα, όπως το Instagram, το Flickr, το TikTok και το Google+.

1.5 Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης

Είναι γεγονός ότι μέσω των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης δημιουργούνται

σχέσεις, οι οποίες ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθούν στον πραγματικό κόσμο, καθώς φέρνουν σε επαφή άτομα από διαφορετικές περιοχές, κοινωνικές τάξεις και εθνικότητες, υπερβαίνοντας όλα τα προϋπάρχοντα εμπόδια. Οι κοινότητες πλέον διαμορφώνονται σύμφωνα με προτιμήσεις, αντιλήψεις, πρακτικές, στόχους και σκοπούς και όχι βάσει γεωχωρικών παραμέτρων (Παπαχαρίτου, 2015).

Αδιαμφισβήτητα, οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν πολλαπλά οφέλη, αλλά εξίσου σημαντικοί είναι και οι κίνδυνοι που εγκυμονούν για τους χρήστες. Από τις πιο διαδεδομένες χρήσεις των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης είναι η ενημέρωση, αλλά συχνά τίθεται το ζήτημα της αξιοπιστίας των πληροφοριών, καθώς οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να δημοσιεύουν οτιδήποτε ελεύθερα. Η διασπορά ψευδών ειδήσεων ή λανθασμένων πληροφοριών αναφέρονται είτε σε εκούσια παραπληροφόρηση, είτε σε ακούσια. Προς αποφυγή του συγκεκριμένου προβλήματος αναπτύσσονται εφαρμογές που παρακολουθούν τις εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης και ανιχνεύουν αυτόματα τέτοιου είδους πληροφορίες, συνεισφέροντας με αυτόν τον τρόπο στον εξορθολογισμό των διαδιδόμενων φημών. Επίσης, άλλο ζήτημα που προκύπτει είναι η διάδοση και η διαχείριση του διακινούμενου υλικού μέσω των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης, καθώς συχνά βρίσκεται υπό καθεστώς πνευματικών δικαιωμάτων και οι χρήστες αποδέχονται την ευθύνη α priori, χωρίς να διαβάζουν όμως τους όρους και τις προϋποθέσεις, καθώς είναι ελλιπώς ή καθόλου ενημερωμένοι σχετικά. Επιπλέον, άλλο ζήτημα που προκαλεί προβληματισμό είναι η διάδοση και διαχείριση προσωπικών πληροφοριών από τους χρήστες, οι οποίοι ενώ φαινομενικά κάνουν χρήση των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης δωρεάν, ουσιαστικά πληρώνουν μέσω των προσωπικών τους πληροφοριών που προσφέρουν σε αυτά και οι οποίες διανέμονται σε τρίτους (για εμπορικούς σκοπούς), με βάση τους όρους που έχουν αποδεχτεί, προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τις εφαρμογές (Τσώνη κ.ά., 2015).

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης, όπως και τα μειονεκτήματα και οι κίνδυνοι.

Πίνακας 1.1 Πλεονεκτήματα/ευκαιρίες και μειονεκτήματα/κίνδυνοι εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης

Ευκαιρίες για:	Κίνδυνοι για:
<ul style="list-style-type: none">• ανάπτυξη και διατήρηση φιλιών• διασκέδαση• συμμετοχή σε ομάδες βάσει ατομικών ενδιαφερόντων• διαμόρφωση ταυτότητας• ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου• δημιουργικότητα και αυτοέκφραση• άτυπη μάθηση• πρόσβαση στην πληροφορία, στην καθοδήγηση και στη συμβουλή• πολιτική και κοινωνική συμμετοχή	<ul style="list-style-type: none">• διαδικτυακό εκφοβισμό• επαφή με αγνώστους με πρόθεση πρόκλησης σωματικής βλάβης/ σεξουαλικής παρενόχλησης• δημοσίευση προσωπικών λεπτομερειών• εκμετάλλευση προσωπικών δεδομένων για διαφημιστικούς σκοπούς• πρόσβαση σε προσβλητικό ή κακόβουλο περιεχόμενο• εθισμό• αίσθημα αποκλεισμού σε περίπτωση αδυναμίας σύνδεσης

Πηγή: Παπαχαρίτου, 2015.

1.6 Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης και το Web 2.0 στην εκπαίδευση

Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης είναι πλέον ευρέως διαδεδομένες στον κοινωνικό ιστό, γεγονός που δεν θα άφηνε ανεπηρέαστο και τον χώρο της εκπαίδευσης, όπως επίσης και οι ΤΠΕ, που είναι πλέον διαδεδομένες σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Μάλιστα, η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αποτελεί προτεραιότητα στην σημερινή εποχή με τα διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης.

Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης στηρίζονται και είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο και παρέχουν τη δυνατότητα δημιουργίας και διαμοιρασμού περιεχομένου μεταξύ των χρηστών. Οι τρόποι που οι άνθρωποι αξιοποιούν τις εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης προκύπτουν από την ιδεολογική και τεχνολογική βάση του Web 2.0, που επιτρέπει τη διαχείριση του περιεχομένου του. Με αυτά τα εργαλεία του διαδικτύου παρέχεται ένα πλήθος μαθησιακών ευκαιριών για την ανακάλυψη της γνώσης και εστιάζουν στην παροχή βοήθειας στους μαθητές, προκειμένου να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να λάβουν περισσότερες και ποιοτικότερες γνώσεις, διαμέσου της συμμετοχής, της συνεργασίας και της διάδρασης μεταξύ των συμμετεχόντων (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Οι δυνατότητες των υπηρεσιών και των εργαλείων του Web 2.0 για διαμοιρασμό περιεχομένου και επικοινωνία μεταξύ των χρηστών, αναδεικνύει την εκπαιδευτική πλευρά και παιδαγωγική σημασία του, οι οποίες αποτελούν ένα σύνολο χαρακτηριστικών που καθορίζουν τον τρόπο μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς που

είναι πιθανή να αναπαρασταθεί σε ένα δεδομένο περιβάλλον. Οι μαθητές, εφόσον εμπλακούν ενεργά σε επικοινωνίες και δραστηριότητες των εργαλείων του Web 2.0, τότε η υιοθέτησή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία θα τους βοηθήσει (Σοφός κ.ά., 2015):

- Να αποκτήσουν κίνητρα και δεξιότητες, ώστε να ενταχθούν ομαλότερα στη εκπαιδευτική διαδικασία.
- Να διαχειριστούν τις τυπικές και άτυπες διαδικασίες της μάθησης.
- Να συμμετέχουν ατομικά και συνεργατικά σε διαδικασίες δημιουργίας γνώσης.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες, οι οποίες θα είναι χρήσιμες στο μελλοντικό περιβάλλον εργασίας τους.

Έτσι λοιπόν, οι μαθητές αξιοποιώντας αυτά τα εργαλεία και καθώς αποτελούν τον πυρήνα των διαδικτυακών δραστηριοτήτων, μπορούν ακόμα και να επηρεάσουν το πρόγραμμα σπουδών, καθορίζοντας και ρυθμίζοντας οι ίδιοι τα ζητήματα της μάθησής τους. Μέσα από αυτή την παιδαγωγική φιλοσοφία που προκύπτει από τον κονεκτιβισμό και τη δικτύωση, τα νέα χαρακτηριστικά της σύγχρονης εκπαίδευσης αναφέρονται (Δημητριάδης, 2015):

- Στο μικροπεριεχόμενο, δηλαδή σε μικρές μονάδες περιεχομένου, όπως μηνύματα, ανακοινώσεις και σχόλια σε blogs, συνεισφορές σε wikis κ.λπ., που μπορεί να έχουν δημιουργήσει οι μαθητές.
- Στο πρόγραμμα σπουδών, το οποίο μπορεί να είναι δυναμικό, ανοικτό σε διαπραγμάτευση, με θεματικές ευκαιρίες και σε συνδυασμό με την τυπική και άτυπη μάθηση.
- Στην επικοινωνία, δηλαδή στις ευκαιρίες που πρέπει να παρέχονται στους μαθητές να επικοινωνούν ανοικτά και με διάφορα μέσα.
- Στις διαδικασίες μάθησης, οι οποίες πρέπει να είναι μέσα στα ενδιαφέροντα και στους στόχους των μαθητών και να ενθαρρύνουν τον αναστοχασμό, την κριτική αναζήτηση και τη διά βίου μάθηση.
- Στους πόρους, που αναφέρονται στο μαθησιακό υλικό, που πρέπει να είναι πλούσιο σε δομή, διαθεματικότητα και καθολικά προσβάσιμο.
- Στην υποστήριξη των μαθητών από τους συμμαθητές, εκπαιδευτικούς, ειδικούς και την κοινότητα.
- Στις εργασίες και τις μαθησιακές δραστηριότητες, οι οποίες πρέπει να είναι αυθεντικές, εξατομικευμένες, πειραματικές, να καλλιεργούν τη διαφορετικότητα

των συνεργασιών ανεξαρτήτως εθνικότητας, γλώσσας, χώρας ή εκπαιδευτικού ιδρύματος, να προκαλούν τη δημιουργικότητα, να αναπτύσσουν το αίσθημα ευθύνης, να επιτρέπουν την εμπλοκή πολλαπλών εμπλεκομένων, την ανάπτυξη περιεχομένου, την προσπάθεια εισαγωγής καινοτόμων ιδεών και τη σχεδιάσή τους ακόμη και από τους ίδιους τους μαθητές.

Συγκρίνοντας μια πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης με ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης, διακρίνουμε ότι οι δραστηριότητες στην πρώτη περίπτωση έχουν πιο εστιασμένο χαρακτήρα και λιγότερο προσωπικό και οι συζητήσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών έχουν τη μορφή ερωτοαπαντήσεων και αναρτήσεων σε ομάδες που έχουν καθοριστεί από τους εκπαιδευτικούς και δεν επιτρέπουν πραγματικές αλληλεπιδράσεις, ούτε και τη διαμόρφωση ενός προσωπικού περιβάλλοντος μάθησης. Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης πλεονεκτούν ως προς αυτό, καθώς οι χρήστες διαμορφώνουν τις δικές τους συζητήσεις και αναπτύσσουν τις δικές τους ομάδες, έχοντας μια δυναμική που ευνοεί σημαντικά την εμπλοκή τους και τη συμμετοχή τους, δημιουργώντας ένα αίσθημα κοινότητας εντός και εκτός σχολικής τάξης. Ο εκπαιδευτικός προσανατολισμός των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπει στους χρήστες να επωφεληθούν από τη χρήση τους στη διδασκαλία, αμβλύνοντας ταυτόχρονα την προφανή ανησυχία σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα των μαθητών στα μέσα που έχουν εμπορικούς σκοπούς.

Αναφορικά με τις ηλικιακές ομάδες των χρηστών των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης, είναι εμφανές ότι οι νέοι και κυρίως οι έφηβοι δείχνουν πιο μεγάλο ενδιαφέρον. Ασφαλώς, παρατηρείται να είναι και οι πιο επιρρεπείς όσον αφορά τις πράξεις και τη συμπεριφορά τους, γεγονός που πιθανότατα να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην εικόνα τους, όπως παρουσιάζεται μέσα σε αυτά, ενώ παράλληλα είναι και ανησυχητικό, καθώς συχνά αδυνατούν να συνειδητοποιήσουν ότι η δημόσια έκθεσή τους ενέχει τον κίνδυνο της θυματοποίησης, αλλά μπορεί ακόμη και να επιφέρει ποινικές και άλλες κυρώσεις. Παρόλα αυτά, η λύση δεν είναι η αποχή από τις εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης, καθώς αυτά έχουν ενταχθεί στην εκπαίδευση και συμβάλλουν στη μαθησιακή πρόοδο, αλλά οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι μπορούν να λύσουν το πρόβλημα, ενημερώνοντας τους μαθητές για τους κινδύνους που εγκυμονούν, να τους κατευθύνουν για την ορθή ένταξή τους στον ψηφιακό κόσμο (Παπαχαρίτου, 2015).

1.6.1 Ιστολόγια (Blogs)

Στον τομέα της εκπαίδευσης, τα ιστολόγια μπορεί να αξιοποιηθούν ως διαδικτυακά προσωπικά ημερολόγια ή φόρουμ συζητήσεων, παρέχοντας αλληλεπίδραση και ανατροφοδότηση στους μαθητές, οι οποίοι μπορούν να γράψουν ελεύθερα τις προσωπικές τους απόψεις. Οι εκπαιδευτικοί είναι οι μόνοι που έχουν πρόσβαση σε αυτά και έτσι οι μαθητές ενθαρρύνονται στη χρήση τους και εξετάζονται πάνω σε αυτό που μαθαίνουν μέσω της αλληλεπίδρασής τους με τους εκπαιδευτικούς, η οποία αποτελεί κύριο συστατικό στη διαδικασία της μάθησης. Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τα ιστολόγια για την επικοινωνία και την παροχή ανατροφοδότησης στους μαθητές, καθώς αποτελούν ένα εύκολα προσβάσιμο μέσο για τη γνώση των νέων δεδομένων στην πράξη, ενώ ταυτόχρονα είναι ιδανικά και για την εκπαίδευση των ίδιων των εκπαιδευτικών, λόγω της ευελιξίας τους (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.6.2 «Εγκυκλοπαίδειες» (Wikis)

Στον τομέα της εκπαίδευσης τα wikis είναι ιδιαίτερα δημοφιλή, καθώς οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι διευκολύνουν την επικοινωνία, αλλά και τη συνεργασία, λόγω του απλού χειρισμού τους και συμβάλλουν στην ανακάλυψη, διαμόρφωση και διαμοίραση της γνώσης σε όλα τα επίπεδα και πλαίσια εκπαίδευσης, ακόμη και τα εξ αποστάσεως. Επιπρόσθετα, παρέχουν την ευκαιρία στους μαθητές να εμπλακούν σε συνεργατικές δραστηριότητες, εκτός του στενού πλαισίου της σχολικής αίθουσας και να αντιληφθούν πόσο σημαντικοί και αποδοτικοί μπορούν να γίνουν με τη συλλογική εργασία, την αμεσότητα που προσφέρει η συνεργασία και πόσο ενδιαφέρον αποτέλεσμα μπορεί να προκύψει. Εν κατακλείδι, οι χρήστες έχουν την ευχέρεια να διορθώσουν και να επιμεληθούν το περιεχόμενο, μέσα από αναστοχαστικές διαδικασίες, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα για εκπαιδευτικές προσεγγίσεις στο πλαίσιο της κοινωνικογνωστικής μάθησης (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.6.3 Micro-blogging

Στον τομέα της εκπαίδευσης τα μικροιστολόγια έχουν σημαντικό αντίκτυπο, καθώς ενισχύουν τη μάθηση μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Οι εκπαιδευτικοί

χρησιμοποιούν μικροιστολόγια για μια σειρά μαθημάτων εκτός σχολικής αίθουσας σε πραγματικό χρόνο και έχουν άμεση επικοινωνία με τους μαθητές, αναρτώντας ανακοινώσεις, αυξάνουν το ενδιαφέρον τους με τη χρήση παραδειγμάτων και παράγουν θέματα για συζήτηση. Οι μαθητές υποκινούνται καθώς αναπτύσσουν μια ουσιαστική σχέση επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς και τους συμμαθητές τους, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσουν και σημαντικές ικανότητες και μεγαλύτερη εξοικείωση με το εκπαιδευτικό υλικό (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.6.4 Διαμοιρασμός αρχείων (Content communities/multimedia sharing)

Στον τομέα της εκπαίδευσης ο διαμοιρασμός αρχείων ή κοινή χρήση αρχείων, όπως λέγεται, είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη, καθώς είναι ελεύθερα διαθέσιμα να χρησιμοποιηθούν από όλους και σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Οι εκπαιδευτικοί παρέχουν την ευκαιρία στους μαθητές να εξερευνήσουν και να διαλέξουν τη δική τους αυτοκατευθυνόμενη μάθηση σε απευθείας σύνδεση με τις δραστηριότητες. Χρησιμοποιούν φωτογραφίες ως μέσο για να ξεπεράσουν όλα τα εμπόδια, γεωγραφικά, αλλά και εκπαιδευτικά εκτός αίθουσας διδασκαλίας, ή βίντεο για να ενισχύσουν τη μάθηση, να εκτελέσουν επιστημονικά πειράματα ή να ενημερώσουν τους μαθητές. Μάλιστα, τα βίντεο έχουν την ικανότητα να δημιουργήσουν την ιδανική κατάσταση μάθησης, καθώς εικόνες, γραπτό κείμενο, διάλογοι, ηχητικά εφέ και μουσική υπόκρουση, διεγείρουν τον εγκέφαλο (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

1.6.5 Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Social Networks)

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και οι χρήσεις τους αυξάνονται με ταχύτερους ρυθμούς και διαθέτουν τέτοιες δυνατότητες, ώστε εάν αξιοποιηθούν κατάλληλα, μπορούν οι χρήστες να αναπτύξουν δεξιότητες υψηλού επιπέδου. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση και παρουσιάζουν μια ιδιαίτερη δυναμική και έχουν θεωρηθεί ως μια ανερχόμενη τεχνολογία για τη διδασκαλία και τη μάθηση. Μάλιστα, είναι τόσο δημοφιλή στους μαθητές, που ανέκυψε το ζήτημα της παιδαγωγικής τους αξιοποίησης (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Μέσω αυτής της οπτικής, η έννοια της διαδικτυακής εκπαίδευσης αλληλοσυσχετίζεται με τις ιδέες, τις κοινότητες και τα κοινωνικά δίκτυα μέσω των

ΤΠΕ και βοηθάει την ανάπτυξη μιας κουλτούρας συνεργασίας, με βασικές αρχές την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευτικών και μαθητών. Από την ίδια οπτική η διαδικτυακή εκπαίδευση αποτελεί εξέλιξη της τεχνολογίας που διαμεσολαβούν μαθησιακές διαδικασίες και προσεγγίζουν τη μάθηση από τη σκοπιά του κονεκτιβισμού, δηλαδή μιας αναδυόμενης σύγχρονης θεωρίας μάθησης, η οποία προκύπτει όταν οι μαθητές συνδέονται σε μια κοινότητα μάθησης, μέσω της οποίας διέρχονται ιδέες, πληροφορίες, έννοιες που προηγουμένως δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα διασύνδεσης μεταξύ τους (Σοφός κ.ά., 2015).

Τα μέσα έχουν χρησιμοποιηθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία με ποικίλους τρόπους, ωστόσο, η χρήση τους δεν έχει γίνει καθολικά αποδεκτή στον τομέα αυτό, εξαιτίας της αποτροπής μερίδας εκπαιδευτικών για την προάσπιση των προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων μαθητών. Με αφορμή αυτό το ζήτημα, έχει γίνει μεγάλη συζήτηση σχετικά με την ορθή χρήση τους (Τσιώνη κ.ά., 2015).

1.7 Πλεονεκτήματα, δυνατότητες και οφέλη εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση

Οι δυνατότητες των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση αναφέρονται στον διαμοιρασμό, την επικοινωνία και την ανακάλυψη της πληροφορίας και μπορεί να οδηγήσουν στη δημιουργία μιας κουλτούρας και αίσθησης συμμετοχής σε μια κοινότητα για τους μαθητές στην διαδικτυακή εκπαίδευση. Πιο αναλυτικά, οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να θεωρηθούν παιδαγωγικά εργαλεία, τα οποία αναφέρονται (Σοφός κ.ά., 2015):

- Στη συνδεσιμότητα και την κοινωνική συνάφεια, οι οποίες απαιτούν εμπιστοσύνη, εμπλοκή, σύνδεση και ανοικτότητα από τους συμμετέχοντες, ώστε να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες και δεξιότητες επικοινωνίας, και παράλληλα, να συμμετέχουν στην άτυπη μάθηση.
- Στη συνεργατική ανακάλυψη και τον διαμοιρασμό πληροφοριών, που πραγματοποιούνται μέσα από διάφορες εφαρμογές, στο πλαίσιο ενός παγκόσμιου εικονικού κόσμου, όπου τόσο οι εκπαιδευτικοί, όσοι και οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν εκπαιδευτικό περιεχόμενο, να το ταξινομήσουν, να το οργανώσουν και να το διαμοιραστούν με άλλους χρήστες, μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλον.

- Στη συνδημιουργία περιεχομένου, που μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω του ανοιχτού περιεχομένου και των μοντέλων των πνευματικών δικαιωμάτων, τα οποία μετασχηματίζουν το παραδοσιακό μοντέλο της παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού, επιτρέποντας μεγαλύτερη αυτονομία, δημιουργικότητα και συνεργασία για τη δημιουργία νέας γνώσης.
- Στη συνάθροιση πληροφοριών και γνώσης, που αναφέρεται στη νέα τάση για συλλογή υλικού και περιεχομένου από πολλές πηγές και το οποίο μπορεί να αναδιαμορφωθεί από τους χρήστες για τη δημιουργία νέου περιεχομένου.

Μιλώντας γενικότερα, τα πλεονεκτήματα των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση αναφέρονται (Παπαχαρίτου, 2015):

- Στις νέες δυνατότητες για εφαρμογή αποτελεσματικών παιδαγωγικών πρακτικών, όπως της μαθησιακής υποστήριξης, της διαφοροποιημένης μάθησης, της συνεργατικής επίλυσης προβλημάτων και της ενεργούς συμμετοχής στις κοινότητες μάθησης.
- Στις ευκαιρίες καλλιέργειας διαλόγου, την ανταλλαγή ιδεών, την αλληλεπίδραση και τον διαμοιρασμό πληροφοριών και υλικού μεταξύ των χρηστών.
- Στις ευκαιρίες για διαπολιτισμική επικοινωνία και την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων.
- Στην ανάπτυξη κοινωνικής και συναισθηματικής νοημοσύνης.
- Στον υψηλότερο βαθμό συμμετοχής των λιγότερο δυνατών μαθητών και την υποκίνησή τους να επιδείξουν μεγαλύτερη συνέπεια, υπευθυνότητα και συχνότερη παρακολούθηση μαθημάτων.
- Στην καλύτερη και εποικοδομητικότερη επικοινωνία, συνεργασία και συνεχή ενημέρωση ανάμεσα στους μαθητές, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς.
- Στον εντοπισμό περιπτώσεων διαδικτυακού εκφοβισμού και την αντιμετώπισή τους από τους εκπαιδευτικούς.
- Στην υπέρβαση δυσκολιών που αφορούν το κόστος ή τον προγραμματισμό, όπως για παράδειγμα η παρακολούθηση μια εικονικής περιήγησης σε ένα ζωολογικό κήπο.

Άλλα προσδοκώμενα οφέλη από τη χρήση των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση είναι (Δημητριάδης, 2015):

- Η ενθάρρυνση της συμμετοχής και δημιουργίας κοινοτήτων.
- Η ανάπτυξη ψηφιακών και τεχνολογικών δεξιοτήτων.

- Η ενίσχυση της συμμετοχής και της Διά Βίου Μάθησης.
- Η καλλιέργεια νέων μορφών επικοινωνίας και συνεργασίας.
- Η σύνδεση του προσωπικού και του σχολικού περιβάλλοντος.

Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης λοιπόν ενισχύουν τη συμμετοχή, είτε ατομικά, είτε ομαδικά, ενισχύοντας τη μαθησιακή πρακτική με τον διαμοιρασμό και την επικοινωνία, ξεπερνώντας τις αντικειμενικές δυσκολίες των παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και προσφοράς εκπαιδευτικού υλικού (Σοφός κ.ά., 2015).

1.8 Η νέα μαθησιακή κουλτούρα και οι νέες δεξιότητες των μαθητών

Η εξέλιξη του διαδικτύου και η ανάπτυξη των υπηρεσιών του Web 2.0 και η διεύρυνση της χρήσης των κινητών συσκευών έχει οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στον τρόπο επικοινωνίας, δημιουργίας και διαμοιρασμού των πληροφοριών, αλλά και στις προσδοκίες όσον αφορά στην εκπαίδευση, την εξατομικευμένη μάθηση και τη συμμετοχή (Πολύδωρος, 2013).

Έως πρόσφατα, οι μαθητές αντιμετωπίζονταν από τους εκπαιδευτικούς σαν παθητικοί δέκτες και όχι σαν αυτορυθμιζόμενα άτομα, γεγονός που αρχίζει σιγά σιγά να ανατρέπεται. Με την ενσωμάτωση του διαδικτύου στην εκπαίδευση, η μάθηση εξελίσσεται σε κοινωνική δραστηριότητα, στην οποία κεντρικό ρόλο έχουν οι μαθητές, οι οποίοι πλέον ερευνούν, συνεργάζονται, δημιουργούν παρουσιάζουν και δικτυώνονται. Μάλιστα, είναι ιδιαίτερο το ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια, αναφορικά με τους τρόπους που χρησιμοποιούν οι μαθητές το διαδίκτυο και τις νέες τεχνολογίες και το πώς θα μπορούσαν να ενισχυθούν η άτυπη και τυπική εκπαίδευση (Eynona & Malmberg, 2011).

Η εκπαιδευτική κοινότητα έχει επικεντρωθεί στην κατανόηση των σύγχρονων μαθητών, οι οποίοι γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σε ένα ψηφιακό κόσμο και αποτελούν μια ομάδα ατόμων με υψηλού επιπέδου δεξιότητες αναφορικά με τις νέες τεχνολογίες (Benett & Maton, 2010). Η γενιά αυτή των μαθητών, «Γενιά του Διαδικτύου» ή «Ψηφιακοί Αυτόχθονες», όπως αποκαλείται στη βιβλιογραφία (Tapscott, 2008; Prensky, 2004), αντιλαμβάνεται την τεχνολογία σαν μέρος της πραγματικότητάς τους και διαθέτουν χαρακτηριστικά ιδιαίτερα που τους διαφοροποιούν από τις παλαιότερες των μεγαλύτερων ηλικιακά ατόμων (Selwyn, 2009). Τα νέα χαρακτηριστικά που αποδίδονται σε αυτούς τους τεχνολογικά ικανούς μαθητές, δημιουργούν την ανάγκη

ριζικών αλλαγών στην εκπαίδευση, αφού πλέον οι παραδοσιακοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί δεν ικανοποιούν τις ανάγκες τους (Benett & Maton, 2010).

Οι σύγχρονοι μαθητές είναι εξοικειωμένοι στη χρήση της τεχνολογίας, συχνά εξαρτημένοι από αυτή και διαθέτουν ένα υψηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων, οι οποίες συχνά αναφέρονται στη χρήση πολλαπλών μέσων, που τα προσαρμόζουν στις δικές τους ανάγκες και επιλέγοντας κάθε φορά τα κατάλληλα, σύμφωνα με τις δραστηριότητες που θέλουν να εξυπηρετήσουν (Dede, 2005; Oblinger & Oblinger, 2005). Η φυσικότητά τους απέναντι στην τεχνολογία τους επιτρέπει να κατευθύνονται αυθόρμητα στο διαδίκτυο και τις ψηφιακές συσκευές, όταν επιθυμούν να επικοινωνήσουν, να ανακαλύψουν, να μάθουν, αλλά και να είναι ιδιαίτερα άνετοι στην εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες, είτε αυτό-διδασκόμενοι, είτε αλληλοεπιδρώντας με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Tapscott, 2008).

Επιπλέον, οι σύγχρονοι μαθητές κωδικοποιούν τις πληροφορίες με διαφορετικό τρόπο συγκριτικά με τους μεγαλύτερους ηλικιακά και έχουν αυξημένη ικανότητα να εκτελούν παράλληλα πολλαπλές εργασίες, είτε επεξεργάζονται απλές πληροφορίες οι οποίες δεν απαιτούν γνωστική δραστηριότητα, είτε πιο σύνθετες που προϋποθέτουν. Το γεγονός αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να αναπτύσσουν μια εγκεφαλική εγρήγορση, καθώς μετακινείται παράλληλα η προσοχή τους από τη μια δραστηριότητα στην άλλη, και την ικανότητα να ανταποκρίνονται ταχύτατα, που επίσης είναι χαρακτηριστική των σύγχρονων μαθητών και αποτέλεσμα των ψηφιακών ερεθισμάτων, με τα οποία βομβαρδίζονται (Stone, 2009).

Άλλη σχετική δεξιότητα αφορά στη δημιουργία έγκυρης γνώσης, καθώς οι πληροφορίες είναι κατανεμημένες αποσπασματικά και σε πολλαπλές πηγές (Selwyn, 2009). Άλλη δεξιότητα αναφέρεται στον διαφορετικό τρόπο που επεξεργάζονται τις πληροφορίες, καθώς η πρόσβαση στο περιεχόμενο πραγματοποιείται με τυχαίο και όχι γραμμικό τρόπο, ενώ έχουν πιο αναπτυγμένες τις δεξιότητες κατανόησης σε περιβάλλοντα με πλούσια γραφικά παρά σε κείμενα, γι' αυτό και αρνούνται να διαβάζουν. Επειδή έχουν έντονα την ανάγκη για κοινωνικοποίηση και αλληλεπίδραση με πολλαπλούς τρόπους, προτιμούν την ενασχόληση με δραστηριότητες που τις ευνοούν, ενώ δεν αγαπούν πολύ τα βιβλία, καθώς νιώθουν ότι απομονώνονται από τους άλλους. Επίσης, επιδιώκουν να μαθαίνουν μέσω της δράσης τους και όχι ακολουθώντας οδηγίες ή απλά να σκέφτονται και να συζητούν, επιζητούν να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία μάθησης και να ανακαλύπτουν μέσω των εμπειριών τους (Oblinger & Oblinger, 2005; Tapscott, 2008).

Κατά συνέπεια, οι σύγχρονοι μαθητές προτιμούν τις εφαρμογές που υποστηρίζουν την επικοινωνία και τη συνεργασία στις συναντήσεις τους, οι οποίες δεν απαιτούν τη φυσική τους παρουσία, αλλά μπορούν να πραγματοποιούνται και μέσω διαφόρων μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Αυτή η επικοινωνία μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, είτε να είναι σύγχρονη, δηλαδή σε πραγματικό χρόνο, διατηρώντας συνεχή σύνδεση με τις επαφές τους μέσω συνομιλιών ή μηνυμάτων, να είναι ημισύγχρονη, δηλαδή μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και μικροϊστολογίων, επικοινωνώντας σχεδόν άμεσα, ή να είναι ασύγχρονη, δηλαδή μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, χώρους συζητήσεων ή συζητήσεις μέσω σχολίων, προσφέροντάς τους χρόνο για αναστοχασμό (Prensky, 2004).

Αυτή η μετάβαση στα διαδραστικά μέσα έχει επηρεάσει σημαντικά τους σύγχρονους μαθητές και έχει καλλιεργήσει μια κουλτούρα της συμμετοχής και της συνεργασίας με ομαδικές δραστηριότητες και όχι απλά παρακολούθησης, και με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων. Αυτός είναι και ο λόγος που οι μαθητές πλέον χρησιμοποιούν ποικίλα διαδικτυακά εργαλεία, όπως είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα οποία αλληλοεπιδρούν, γεγονός που αντικατοπτρίζεται ακόμη και στα νέα διαδικτυακά παιχνίδια, όπου συνεργάζονται μέσα από τις ομάδες που δημιουργούν (Πολύδωρος, 2013).

1.8.1 Τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων μαθητών

Συνοψίζοντας στα χαρακτηριστικά των σύγχρονων μαθητών, αναφέρουμε ότι (Πολύδωρος, 2013):

- Επιδεικνύουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον και χρησιμοποιούν περισσότερο τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες συγκριτικά με τους εκπαιδευτικούς ή τους μαθητές παλαιότερων γενεών.
- Αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες όταν θέλουν να διεισδύσουν σε πληροφορίες, προκειμένου να μάθουν και να εκφραστούν.
- Αποτελούν τμήμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ανάλογα με τον βαθμό ενσωμάτωσης της τεχνολογίας.
- Είναι διαρκώς συνδεδεμένοι και αλληλεπιδρούν συνεχώς.
- Επιλέγουν δραστηριότητες που αξιοποιούν την αλληλεπίδραση.
- Δεν αγαπούν πολύ τα βιβλία, καθώς νιώθουν απομονωμένοι από τους άλλους.

- Δείχνουν ιδιαίτερα πρόθυμοι στη συνεργασία.
- Χρησιμοποιούν ποικίλα διαδικτυακά εργαλεία, όπως είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Επιθυμούν να έχουν ελεύθερη και άμεση πρόσβαση σε κάθε είδους πληροφορία, σχετική με τα ενδιαφέροντά τους.
- Συμπεριλαμβάνουν τη μάθηση και τις δραστηριότητές τους στην καθημερινότητά τους και την κοινωνική τους ζωή.
- Ασχολούνται ενεργά και συμμετέχουν στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, προκειμένου να δημιουργήσουν εμπειρίες μάθησης, ανάλογα με τις ανάγκες και προτιμήσεις τους.
- Αναδιαμορφώνουν τη φύση, τον χώρο, τον ρυθμό και τον χρόνο, όπως οι ίδιοι επιθυμούν.
- Αναζητούν την ευκολία και την ταχύτητα στην επικοινωνία και στην πρόσβαση στις πληροφορίες.
- Επιλέγουν να επιδίδονται σε ερωτήματα και όχι σε απαντήσεις.

1.9 To Facebook

Τη δημοφιλέστερη υπηρεσία κοινωνικής δικτύωσης αποτελεί το Facebook, που δημιουργήθηκε το 2004, από τον Mark Zuckerberg, ως ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης μόνο για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου του Harvard. Οι χρήστες έπρεπε να έχουν διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Πανεπιστημίου (...@Harvard.edu), γεγονός που διατήρησε αρχικά την υπηρεσία κλειστή και δημιούργησε την εντύπωση μιας προνομιακής κοινότητας (Δημητριάδης, 2015). Δύο χρόνια αργότερα όμως έγινε διαθέσιμο και ανοιχτό σε οποιονδήποτε ήθελε να εγγραφεί.

Το Facebook διευκολύνει τους χρήστες να αλληλεπιδρούν και δημιουργώντας ένα εξατομικευμένο προφίλ έχουν τη δυνατότητα να κρατούν επαφή, να ανταλλάσσουν πληροφορίες, να κάνουν αναρτήσεις περιεχομένου, φωτογραφιών και βίντεο, όπου μπορούν να βάλουν με επισήμανση τον εαυτό τους ή τους φίλους τους, να σχολιάζουν αναρτήσεις φίλων τους, να συνομιλούν και να συμμετέχουν σε ομάδες και online παιχνίδια. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν μια σελίδα, μια ομάδα, καθώς και να πλοηγούνται σε αυτό μέσω κινητών συσκευών (Αυγέρης και Ιωσηφίδου, 2020; Παπαχαρίτου, 2015).

Ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά του Facebook είναι (Αυγέρης και Ιωσηφίδου, 2020):

- Η αποστολή και λήψη μηνυμάτων μεταξύ των χρηστών.
- Η σύνδεση των χρηστών σε δίκτυα, ομάδες και σελίδες, όπου μπορούν να ανταλλάξουν πληροφορίες και να συζητήσουν συγκεκριμένα θέματα του ενδιαφέροντός τους.
- Η λήψη ειδοποιήσεων για οποιαδήποτε πρόσφατη δραστηριότητα άλλων χρηστών, με τους οποίους είναι συνδεδεμένοι οι χρήστες.
- Η ενημέρωση κατάστασης, που παρέχει τη δυνατότητα στους χρήστες να αναρτήσουν μηνύματα σχετικά με αυτό που κάνουν οποιαδήποτε στιγμή.
- Η δημοσίευση αναρτήσεων σε άλλες σελίδες προφίλ («τοιίχους») χρηστών – φίλων.
- Η ενημέρωση σχετικά με προσεχή γεγονότα και εκδηλώσεις και η οργάνωση και δημιουργία εκδηλώσεων και κοινωνικών συναθροίσεων.
- Η δημοσίευση δωρεάν μικρών αγγελιών σε διάφορες κατηγορίες.
- Η δημοσίευση φωτογραφιών και βίντεο, είτε στο προφίλ τους, είτε στο προφίλ άλλων χρηστών – φίλων τους και η δυνατότητα σχολιασμού τους.

Σήμερα το Facebook αριθμεί πάνω από 3 δισεκατομμύρια ενεργούς χρήστες παγκοσμίως, σύμφωνα με την τελευταία καταμέτρηση που έγινε τον Δεκέμβριο του 2020 και είναι το δημοφιλέστερο μέσο κοινωνικής δικτύωσης σε 153 χώρες από το σύνολο των 167 χωρών (90%). Συγκεκριμένα, το Facebook παρέχει καθημερινά τις ακόλουθες υπηρεσίες (<http://newsroom.fb.com/company-info>):

- Χρησιμοποιείται από περισσότερους από 3 δισεκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.
- Χρησιμοποιείται από περισσότερες από 180 εκατομμύρια επιχειρήσεις.
- Στέλνονται περισσότερα από 100 δισεκατομμύρια μηνύματα.
- Δημοσιεύονται περισσότερες από 1 δισεκατομμύριο ιστορίες χρηστών.

Στον ακόλουθο παγκόσμιο χάρτη κοινωνικών μέσων δικτύωσης παρουσιάζονται τα πιο δημοφιλή μέσα ανά χώρα για το 2020, σύμφωνα με τους ιστότοπους Alexa και τον SimilarWeb που καταγράφουν την κίνηση στο διαδίκτυο παγκοσμίως. Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε τα μόνα ανταγωνιστικά του μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι το V Kontakte, το Odnoklassniki, το Q Zone και το Instagram.

Εικόνα 1.1 Παγκόσμιος χάρτης μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Πηγή: Vincos Blog, 2020.

1.10 Οι εφαρμογές κοινωνικών μέσων δικτύωσης στην ξενόγλωσση διδασκαλία

Η ενσωμάτωση των εφαρμογών κοινωνικών μέσων δικτύωσης στην ξενόγλωσση διδασκαλία άλλαξε ραγδαία την παιδαγωγική, τον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών, τον τρόπο εκμάθησης γλωσσών, ακόμη και τις σχετικές έρευνες (Γεωργάλου, 2018). Η άρση των γεωχωρικών περιορισμών στην εκπαίδευση παρέχει ευκαιρίες για γνώση, οι οποίες δεν περικλείονται μόνο μέσα στις σχολικές αίθουσες, αλλά μέσω των κοινωνικών δικτύων παρέχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ένα παγκόσμιο δυναμικό χώρο μάθησης, που μπορεί να επιδράσει με διάφορους τρόπους στους μαθητές. Σε αυτές τις κοινότητες οι μαθητές μπορούν να καλλιεργήσουν την αυτοέκφραση, ενώ με την κοινωνική αλληλεπίδραση έχουν τη δυνατότητα να κατακτήσουν μια ξένη γλώσσα (Παπαχαρίτου, 2015).

1.10.1 Το Facebook ως διδακτικό εργαλείο

Αδιαμφισβήτητα, η πιο δημοφιλής υπηρεσία κοινωνικής δικτύωσης, το Facebook, υπερτερεί, καθώς παρέχει έναν απλό μηχανισμό, με τον οποίο

πραγματοποιείται η επικοινωνία, και με τον οποίο οι άνθρωποι συνδιαλέγονται και διανέμουν σε κοινή χρήση τις πληροφορίες τους με τον δικό τους ρυθμό. Αυτά τα στοιχεία μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στην άτυπη μάθηση και σε εκπαιδευτικές διαδικασίες, αφού οι μαθητές είναι πλέον εξοικειωμένοι με τη χρήση αυτών των εφαρμογών και έχουν ιδιαίτερα ενεργό ρόλο καθημερινά (Anastasiades and Kotsidis, 2013; Αυγέρης και Ιωσηφίδου, 2020).

Τα τελευταία χρόνια έχουν δοθεί στο Facebook εκπαιδευτικές διαστάσεις και η εκπαιδευτική κοινότητα το ενσωμάτωσε στη διδακτική πρακτική, αν και, δεν είναι λίγοι οι εκπαιδευτικοί που είναι αντίθετοι στην άποψη αυτή (Παπαχαρίτου, 2015). Οι υποστηρικτές της χρήσης του Facebook ισχυρίζονται ότι είναι εκπαιδευτικό εργαλείο, διότι οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσουν προκειμένου να συνδεθούν, να συνεργαστούν, να αλληλοεπιδράσουν, να ανακαλύψουν, να δημιουργήσουν περιεχόμενο, να ανταλλάξουν πληροφορίες, να μάθουν. Με άλλα λόγια, η εκπαιδευτική χρήση του Facebook εντοπίζεται (Αυγέρης και Ιωσηφίδου, 2020):

- Στην επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών των μαθητών και μαθητών μεταξύ τους, η οποία συνίσταται στη συζήτηση στην τάξη, στις ανακοινώσεις των μαθημάτων και στην ενημέρωση των μαθητών για τους πόρους και τις συνδέσεις που έχουν σχέση με τα μαθήματα. Έτσι, αναπτύσσεται ο διάλογος και με αφορμή τις αναρτήσεις, η συζήτηση στην τάξη και η ανταλλαγή απόψεων μπορεί να συνεχιστεί και στο Facebook (Ετεοκλέους-Γρηγορίου και Μάνιου, 2012). Επιπλέον, οι μαθητές αλληλοϋποστηρίζονται, αλληλοενθαρρύνονται, κοινωνικοποιούνται κι έτσι, αισθάνονται πιο ικανοποιημένοι και αποδίδουν καλύτερα (Ring, 2012).
- Στη συνεργασία, κατά την οποία οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες, δίκτυα και ομάδες που σχετίζονται με την τάξη τους, τα μαθήματά τους, τις ανάγκες τους, τα ενδιαφέροντά τους και μπορούν να συνεργάζονται ανταλλάσσοντας ιδέες και πληροφορίες, υποστηρίζοντας με τον τρόπο αυτό τη συνεργατική μάθηση. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα να ρωτήσουν οτιδήποτε και να πάρουν άμεση απάντηση, ενώ επωφελούνται πολύ από τις ερωτήσεις των υπολοίπων συμμαθητών τους και τις απαντήσεις που προτείνονται (Choi, 2013).
- Στην ανταλλαγή υλικού, η οποία αναφέρεται σε ιδέες, πληροφορίες, έγγραφα, υλικά και άλλους πόρους οπτικούς ή ακουστικούς, που έχουν τη δυνατότητα οι μαθητές να ανταλλάσσουν και να μοιραστούν με άλλους, δίνοντας έτσι μέσω της

κοινής χρήσης αυτών των πόρων και του υλικού στο Facebook την εκπαιδευτική του αξία. Αυτός ο διαμοιρασμός της γνώσης και η ανταλλαγή του υλικού καθιστά τους μαθητές περισσότερο ενεργούς στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς εμπλέκονται πιο πολύ και παίρνουν πρωτοβουλίες συλλέγοντας και αναρτώντας στο Facebook το σχετικό με το μάθημα υλικό (Ventura & Quero, 2013).

Το Facebook υποστηρίζει τη συνεργατική μάθηση, ενισχύει την επικοινωνία των μαθητών μεταξύ τους, διευκολύνει τον γραπτό τους λόγο και καλλιεργεί την κριτική σκέψη τους (Αυγέρης και Ιωσηφίδου, 2020). Έπειτα από πρόσφατη έρευνα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σχετικά με το Facebook στην ηλεκτρονική μάθηση, που έγινε στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (Giannikas, 2020), δόθηκε έμφαση στο διαδραστικό χαρακτήρα του Facebook, καθώς διαπιστώθηκε πως θεωρείται ένα πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό μέσο από το Σύστημα Διαχείρισης Μαθημάτων του Πανεπιστημίου και πως οι ομάδες στο Facebook θα μπορούσαν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά σε Συστήματα Διαχείρισης Μάθησης. Βάσει της έρευνας, το Facebook, το οποίο χρησιμοποιεί ένα ποσοστό μεγαλύτερο του 90% των φοιτητών, θεωρήθηκε πως μπορεί να λειτουργήσει ως φορέας μάθησης σε ένα άτυπο περιβάλλον, εκτός των στενών πλαισίων της τυπικής εκπαίδευσης, ενώ διαπιστώθηκε ότι αποτελεί ένα κοινωνικό εργαλείο, το οποίο μπορεί να ενισχύει τη συνεργατική μάθηση.

Επίσης, δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να δικτυωθούν σε διάφορες ομάδες με κοινά ενδιαφέροντα και να αντλήσουν χρήσιμες πληροφορίες. Ακόμη και οι πιο συννεσταλμένοι μαθητές μπορεί να βοηθηθούν, να ξεπεράσουν τα γλωσσικά εμπόδια και τις κοινωνικές αναστολές, να επικοινωνήσουν με τους εκπαιδευτικούς και να υποβάλλουν ερωτήματα σε μια άτυπη και λιγότερο πειστική ατμόσφαιρα σε σύγκριση με τα προγραμματισμένα μαθήματα στις σχολικές αίθουσες. Επιπλέον, οι μαθητές βλέποντας τις αναρτήσεις των μαθημάτων και του υλικού που θα παρουσιάσουν οι εκπαιδευτικοί, προετοιμάζονται καλύτερα, αφού μπορούν ελεύθερα και άμεσα να κατεβάσουν τις σημειώσεις των μαθημάτων. Έτσι, συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία μάθησης, μέσα από το εικονικό περιβάλλον και συνδιαμορφώνουν το υλικό, μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλον, ενισχύοντας την ομαδική εργασία και οικοδομούν τη γνώση, εφαρμόζοντας έτσι, την εποικοδομητική προσέγγιση (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Επίσης, με τη χρήση του Facebook στη διδασκαλία, ενισχύεται και βελτιώνεται η σχέση μαθητών και εκπαιδευτικών, καθώς γνωρίζονται καλύτερα μεταξύ τους από την αλληλεπίδραση που έχουν, ενώ έχει συμβεί να παρέμβουν οι εκπαιδευτικοί σε

περιπτώσεις διαδικτυακού εκφοβισμού ή άλλες εκδηλώσεις επιθετικές που διαφορετικά δεν θα ήταν δυνατό να εντοπιστούν (Asterham et al, 2013).

Όμως, το σημαντικότερο ίσως πλεονέκτημα για την αξιοποίηση του Facebook ως εργαλείου διδασκαλίας είναι η εύκολη χρήση του και η εξοικείωση που έχουν οι μαθητές με αυτό, καθώς δεν απαιτείται χρόνος για την εκμάθησή του (Goldfarb et al, 2011, όπ. αναφ. Παπαχαρίτου, 2015). Εξαιτίας όμως, της αναπόφευκτης έκθεσης προσωπικών δεδομένων στο Facebook, αρκετοί μαθητές δεν επιθυμούν να συνδεθούν με μια «διαδικτυακή φίλια» με τους εκπαιδευτικούς τους μέσω της υπηρεσίας, οι οποίοι είναι χρήστες της. Γι' αυτό την τελευταία πενταετία το Facebook έχει καταγράψει μια πτώση στους χρήστες εφηβικής ηλικίας (13-18 ετών) και μια στροφή σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωση, κυρίως Instagram, Twitter, What'sApp και Snapchat, γεγονός που φαίνεται να σχετίζεται με το ότι δεν θέλουν να συνδέονται με τους γονείς τους, (Γεωργάλου, 2018; Παπαχαρίτου, 2015). Έτσι, πολλοί εκπαιδευτικοί για να ξεπεράσουν το εμπόδιο αυτό, και προκειμένου να χρησιμοποιήσουν το Facebook στο πλαίσιο της διδασκαλίας, δημιουργούν ομάδα, στην οποία είναι οι διαχειριστές και ρυθμίζουν το περιεχόμενο που αναρτάται και συζητείται μέσα σε αυτή ιδιωτικά και είναι προσβάσιμο και διαθέσιμο μόνο στα μέλη-μαθητές που έχουν λάβει έγκριση να συμμετέχουν και χωρίς αναγκαστικά να συνδέονται με μεταξύ τους «φιλία». Η δημιουργία αυτής της ομάδας εξυπηρετεί τόσο τη διδασκαλία, όσο και τη μάθηση, παρέχοντας τη δυνατότητα να δημιουργηθεί μια αίσθηση κοινότητας, εντός και εκτός τάξης, αναδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό την εκπαιδευτική και κοινωνική του αξία (Barton & Lee, 2013, όπ. αναφ. Γεωργάλου, 2018).

Έτσι, με τη δημιουργία μιας ομάδας μέσω του Facebook υπάρχει η δυνατότητα (Lee & Lien, 2011, όπ. αναφ. Γεωργάλου, 2018):

- Να αναρτώνται ανακοινώσεις περιεχομένου, φωτογραφίες, βίντεο και υπερσυνδέσεις με οποιοδήποτε υλικό.
- Να διαμοιράζονται πηγές και υλικό οποιασδήποτε μορφής (.doc, .pdf, .ppt), σχετικές με το διδασκόμενο μάθημα.
- Να δημιουργούνται κείμενα περιεχομένου συνεργατικά, τα οποία θα επεξεργάζονται και θα διαμοιράζονται μεταξύ των μελών της ομάδας.
- Να οργανώνονται εβδομαδιαία μαθήματα, από τους εκπαιδευτικούς, με τη μορφή εκδηλώσεων εντός της ομάδας και να αναρτάται το σχετικό υλικό του κάθε μαθήματος στο περιβάλλον της, ενώ οι μαθητές θα λαμβάνουν προσκλήσεις

συμμετοχής σε κάθε εκδήλωση.

- Να διεξάγονται συζητήσεις, οι οποίες θα ξεκινούν από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές εντός της ομάδας, είτε ως ανάρτηση μέσα στο περιβάλλον της ομάδας, είτε στις εκδηλώσεις.

Οι διαφορές και τα πλεονεκτήματα μιας ομάδας στο Facebook συγκριτικά με ένα άλλο σύστημα διαχείρισης της μάθησης αναφέρονται στα ακόλουθα (Meishar-Tal et al, 2012, όπ. αναφ. Παπαχαρίτου, 2015):

- Η ομάδα στο Facebook λειτουργεί ανεξάρτητα, δεν είναι ιδιοκτησία, ούτε διαχειρίζεται ή ελέγχεται από κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, παρά μόνο από τους εκπαιδευτικούς.
- Για τη συμμετοχή στην ομάδα δεν απαιτείται η δημιουργία και διαχείριση νέου λογαριασμού στο Facebook, εκτός από την περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν είναι μέλος της υπηρεσίας του συγκεκριμένου μέσου κοινωνικής δικτύωσης.
- Για τη δημιουργία, τον διαμοιρασμό, την οργάνωση και τη διαχείριση του μαθησιακού υλικού δεν είναι υπεύθυνοι μόνο οι εκπαιδευτικοί, ούτε έχουν τη δυνατότητα μόνο αυτοί να αναφορτώνουν (upload) και να σβήνουν υλικό. Οι μαθητές που συμμετέχουν στην ομάδα έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους εκπαιδευτικούς και ασφαλώς έναν ενεργητικό ρόλο. Επιπλέον, το Facebook διαθέτει μια δυναμική στον τρόπο οργάνωσης του υλικού, κατατάσσοντάς το ανάλογα με την ημερομηνία ανάρτησης κι έτσι η ανάκτηση του περιεχομένου καθίστανται ευκολότερα διαχειρίσιμη διαδικασία.
- Η ομάδα στο Facebook επιτρέπει τη σύγχρονη μορφή αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών της, γεγονός που τονίζει τον κοινωνικό του χαρακτήρα και ενθαρρύνει την άτυπη μάθηση.
- Η ομάδα στο Facebook επιτρέπει τη συσχέτιση περιεχομένου και αλληλεπίδρασης, καθώς οτιδήποτε προστεθεί σε αυτή, δεν λειτουργεί ανεξάρτητα, συνοδεύεται από την επιλογή σχολιασμού και συνεπώς και την αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της.

1.10.2 Μειονεκτήματα του Facebook στην εκπαίδευση

Είναι πολλοί που θεωρούν ότι η χρήση του Facebook από τα παιδιά και τους εφήβους έχει αρνητική επίδραση στις ορθογραφικές και γραμματικές δεξιότητες των

μαθητών, ενώ από την άλλη υπάρχουν εκπαιδευτικοί που υποστηρίζουν ότι τους βοηθά να αποκτήσουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και θετικότερη στάση αναφορικά με τη γραφή (Baird, 2009, όπ. αναφ. Παπαχαρίτου, 2015; Barrow, 2013).

Επιπλέον, υπάρχει μια μεγάλη ανησυχία σχετικά με την ενασχόληση των μαθητών με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κυρίως του Facebook, η οποία προκαλεί ίσως και τους πιο ισχυρούς ενδοιασμούς στους εκπαιδευτικούς, καθώς τίθεται το ζήτημα της διαχείρισης των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Πολλοί είναι αυτοί που δεν γνωρίζουν ότι οι πληροφορίες της δραστηριότητας των χρηστών, αναλύονται και προωθούνται για την εξυπηρέτηση διαφημιστικών σκοπών και επιχειρηματικών συμφερόντων, θέτοντας διαφημίσεις στις προσωπικές τους ιστοσελίδες, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους (Stanciu et al, 2012).

Από την άλλη, η εμπλοκή του Facebook στην διδασκαλία απαιτεί χρόνο από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να προετοιμαστούν για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, αλλά και να αλληλοεπιδράσουν και να επικοινωνήσουν με τους μαθητές, γεγονός που αποτρέπει πολλούς να περιορίσουν τον προσωπικό ελεύθερο χρόνο τους για τέτοιες διαδικασίες. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με τους ενδοιασμούς τους σχετικά με τη διαχείριση προσωπικών δεδομένων κάνει πολλούς εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν το Facebook απλά και μόνο να αντλούν διδακτικό υλικό ή για να ενημερώνονται γύρω από εκπαιδευτικά ζητήματα (Παπαχαρίτου, 2015).

Ένα άλλο ζήτημα που τίθεται είναι ότι ορισμένοι μαθητές, που δεν διατηρούν προφίλ στο Facebook, είναι αναγκασμένοι να δημιουργήσουν εξαιτίας των απαιτήσεων του μαθήματος, χωρίς να γνωρίζουν ή να έχουν ενημερωθεί για τους κινδύνους που είναι δυνατόν να εκτεθούν (Παπαχαρίτου, 2015). Κάποιοι μάλιστα κάνουν λόγο για το “The Facebook Iceberg Model”, εξηγώντας τους κινδύνους που δεν είναι εμφανείς, αλλά υπάρχουν και για τους οποίους πρέπει να ενημερώνονται οι χρήστες (Debatin et al, 2009). Άλλοι πάλι επιμένουν ότι θα πρέπει να ενημερώνονται οι μαθητές για τις συνέπειες της ανάρμοστης συμπεριφοράς που επέδειξαν κάποιοι χρήστες διαδικτυακά και να τους εξηγήσουν τις κυρώσεις που δέχτηκαν (αποβολές κ.λπ) (Fodeman & Monroe, 2009, όπ. αναφ. Παπαχαρίτου, 2015). Έτσι, προκύπτει η ανάγκη εκπαίδευσης και καθοδήγησης των μαθητών για την απόκτηση δεξιοτήτων σχετικά με την ορθή χρήση του Facebook, κάτι που θα τους ωφελήσει και στην μετέπειτα ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους διαδρομή (Τσώνη κ.ά., 2015).

Άλλες δυσκολίες που προκύπτουν από τη χρήση του Facebook στη διδασκαλία είναι οι συζητήσεις και οι αναρτήσεις στις ομαδικές συνομιλίες των μαθητών, οι οποίες

μπορεί να περιέχουν ανακριβείς και λανθασμένες πληροφορίες και να αποπροσανατολίσουν τους άλλους μαθητές. Επίσης, πολλοί μαθητές διακατέχονται από ανασφάλεια ως προς την ορθότητα των αναρτήσεών τους, γεγονός που τους προκαλεί άγχος (White, 2009). Ασφαλώς, στην περίπτωση αυτή μπορεί να γίνεται ο σχετικός έλεγχος από τον εκπαιδευτικό, αλλά με διακριτικό τρόπο, ώστε να μην αποτρέπει τους δημιουργούς τους ή να αποθαρρύνει και τους υπόλοιπους μαθητές να αναρτήσουν εκ νέου υλικό (De Villiers, 2010). Επίσης, ο υπερβολικός αριθμός αναρτήσεων μπορεί να μην είναι διαχειρίσιμος, να ενοχλήσει τους χρήστες και να τους αποθαρρύνει να συμμετέχουν στην ομάδα (O'Bannon et al, 2013). Αντίθετα, και ο μικρός αριθμός αναρτήσεων ή η έλλειψη ειδοποιήσεων από μια σελίδα του Facebook μπορεί να μην είναι αποτελεσματικός, γι' αυτό συστήνεται ως καλύτερη επιλογή η μετατροπή της σελίδας σε ομάδα (Irwin et al. 2012).

Μια ακόμη δυσκολία του Facebook, διατείνεται ότι συντελεί στην απόσπαση προσοχής από τη μελέτη, καθώς είναι δύσκολο να διαβάζουν οι μαθητές μέσω του συγκεκριμένου κοινωνικού δικτύου, ενώ παράλληλα να συνομιλούν με τους συμμαθητές τους (Lei et al, 2012; Ophus & Abbit, 2009).

Άλλη ανησυχία αναφέρεται στην αξιολόγηση των μαθητών, οι οποίοι θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί θα τους κρίνουν επηρεαζόμενοι από την εικόνα που παρουσιάζουν στο Facebook (Ophus & Abbit, 2009).

Τέλος, μια ακόμη δυσκολία του Facebook εντοπίζεται στον διαμοιρασμό αρχείων κειμένου, παρουσιάσεων ή προβολής εγγράφων, καθώς δεν υποστηρίζει αυτές τις μορφές, παρά μόνο εφόσον προηγουμένως φορτωθούν (upload) στην εφαρμογή Google Docs και από εκεί με υπερσύνδεσμο (link) στο Facebook (Παπαχαρίτου, 2015).

1.10.3 Το Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία

Η χρήση του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία έχει εξαιρετικά αποτελέσματα και ιδιαίτερα της αγγλικής, μιας και είναι η κυρίαρχη γλώσσα διεθνώς, σε πολλούς τομείς, όπως οι επιστήμες, οι επιχειρήσεις, η πολιτική και η διπλωματία, η ψυχαγωγία, η αεροναυτιλία, οι επικοινωνίες και ραδιοεπικοινωνίες και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και το διαδίκτυο (The Economist, 2001).

Είναι γεγονός ότι το Facebook συχνά χρησιμοποιείται στην ξενόγλωσση διδασκαλία και έχει επιβεβαιωθεί ότι μπορεί να αποτελέσει ένα μέσο στο οποίο

διαμοιράζονται ιδέες μεταξύ των χρηστών, παρέχεται και λαμβάνεται ανατροφοδότηση μεταξύ τους, οι μαθητές αναπτύσσουν κριτική σκέψη και βελτιώνονται οι γλωσσικές τους δεξιότητες (Παπαχαρίτου, 2015).

Η χρήση του σχετίζεται με απλές δραστηριότητες, που οργανώνονται και υποστηρίζονται από τους εκπαιδευτικούς, είτε υπάρχουν διαθέσιμες στην υπηρεσία. Οι μαθητές μπορούν για παράδειγμα να δηλώσουν την προτίμησή τους με ένα «like» σε μια σελίδα ή να γίνουν μέλη μιας ομάδας σχετικής με κάποιο από τα ενδιαφέροντά τους, αθλητική ομάδα, διάσημο πρόσωπο, κ.λπ. κι έτσι να έρθουν σε επαφή με την ξένη γλώσσα, καθώς θα ενημερώνονται, θα διαβάζουν σχόλια άλλων χρηστών και θα σχολιάζουν και οι ίδιοι (Terantino & Graf, 2011). Επιπλέον, το Facebook διαθέτει ορισμένες εφαρμογές που παρέχονται για να εξασκηθούν σε γλωσσικές δεξιότητες, όπως για παράδειγμα είναι το Scrabble, με το οποίο μπορούν να σχηματίζουν λέξεις ή το SongPop, για να ακούνε τραγούδια στην αγγλική γλώσσα (Finardi et al. 2013).

Επιπρόσθετα, σημαντικά ευρήματα σχετικά με το σημαντικό ρόλο των κοινωνικών δικτύων και ιδιαίτερα του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία προέκυψαν από τη μελέτη βιβλιογραφικής επισκόπησης των Derakhshan & Hasanabbasi (2015) που αφορούσε μαθητές που διδάσκονται την Αγγλική ως δεύτερη γλώσσα. Μετά από μελέτη σχετικών ερευνών και αντίστοιχης βιβλιογραφίας, διαπιστώθηκε ότι το Facebook είχε την πιο σημαντική επίδραση στην ξενόγλωσση διδασκαλία, σε σχέση με τα υπόλοιπα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς βοηθά σημαντικά στη βελτίωση των δεξιοτήτων μάθησης. Συγκεκριμένα, οι μαθητές χρησιμοποιούν τόσο το Facebook, όσο και άλλα κοινωνικά δίκτυα, εντός και εκτός τάξης για να βελτιώσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες και ιδιαίτερα την παραγωγή λόγου. Χαρακτηριστικά επίσης αναφέρεται πως το Facebook διευκολύνει την εκμάθηση ξένων γλωσσών (Abidin et al, 2010, όπ. αναφ. Derakhshan & Hasanabbasi, 2015), ενισχύει την επικοινωνία μεταξύ καθηγητή και μαθητών (Godwin-Jones, 2008; Sturgeon & Walker, 2009, όπ. αναφ. Derakhshan & Hasanabbasi, 2015), ενώ παράλληλα ενθαρρύνει τους μαθητές να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους (Kitsis, 2008, όπ. αναφ. Derakhshan & Hasanabbasi, 2015).

Η ίδια μελέτη επικαλείται τα ευρήματα του Schaffhauser (2009) ο οποίος διαπίστωσε πως το Facebook μπορεί να ενισχύσει την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών και να τους βοηθήσει να εντοπίσουν πληροφορίες, αλλά και αυτά των Burton et al, (2011), οι οποίοι εστιάζουν στη χρήση του Facebook στην εκπαίδευση σε κοινωνιολογικά ζητήματα. Τέλος, κατά τη Mills (2009), όπ. αναφ. Derakhshan &

Hasanabbasi, 2015), η πλατφόρμα Facebook ενισχύει το κίνητρο των μαθητών να εξασκηθούν στην ξένη γλώσσα.

Από τους Derakhshan & Hasanabbasi (2015), προκύπτει, επιπλέον, πως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αναφέρονται σε έρευνες ως καινοτόμα και δημιουργικά εργαλεία για την εκμάθηση της Αγγλικής ως ξένης γλώσσας. Παρόλο που μερικές εξ αυτών τονίζουν τις αδυναμίες αυτών των τεχνολογικών εργαλείων, κρίνουν πως μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να βελτιωθούν οι γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών με την προϋπόθεση πως θα υπάρξει σωστή ανατροφοδότηση από την πλευρά του καθηγητή.

Αυτή είναι μια ακόμη επιλογή, η οποία μπορεί να φανεί ιδιαίτερα χρήσιμη για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας μέσω της εν λόγω υπηρεσίας, να αποτελέσει μια εναλλακτική μέθοδο υποβολής εργασιών και λήψης ανατροφοδότησης. Η επιλογή αυτή μπορεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών και να αξιοποιηθεί για τον σκοπό αυτό, όπως για παράδειγμα έγινε σε σχολεία της Ρουμανίας, όπου δόθηκε εξαιρετική έμφαση σε δραστηριότητες σχετικές με την επικοινωνία και έδωσε κίνητρα στους μαθητές να επιδείξουν μεγαλύτερη συνέπεια στα καθήκοντά τους και να υιοθετήσουν μια θετικότερη στάση απέναντι στην εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας (Buga et al, 2014).

Επιπλέον, το Facebook έχει χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο αξιολόγησης φοιτητών της Αγγλικής φιλολογίας σε πανεπιστήμιο της Ταϊβάν, μέσω του οποίου δημιουργήθηκε ομάδα, όπου τα μέλη της αναρτούσαν τις εργασίες τους, αξιολογούσαν τις εργασίες άλλων μελών και παρείχαν ανατροφοδοτικά σχόλια σε εβδομαδιαία βάση, τα οποία όπως ανέφεραν ήταν ιδιαίτερα εποικοδομητικά, καθώς τους βοήθησαν στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στη γραμματική και ιδιαίτερα στους χρόνους και στη σύνταξη των προτάσεων, στο λεξιλόγιο και στην ορθογραφία, ενώ ήταν περισσότερο πρόθυμοι να εξωτερικεύσουν τις σκέψεις τους και να αλληλεπιδράσουν με τους συμμαθητές τους (Shih, 2011; Shih, 2013). Όμως, επειδή σε αυτή την περίπτωση υπάρχει ο κίνδυνος της λάθους καθοδήγησης είναι αναγκαία η παρουσία εκπαιδευτικού, ο οποίος θα πρέπει να λύσει απορίες των φοιτητών, να διαχειρίζεται τα σχόλια και να επεμβαίνει σε περίπτωση που διαπιστωθούν λάθη.

Επίσης, το Facebook έχει χρησιμοποιηθεί σαν χώρος συζήτησης για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές σε διάφορα μαθήματα, όπως στο μάθημα της γλώσσας, όπου συζητούνται διάφορα γραμματικά φαινόμενα και ζητήματα έκφρασης. Συγκεκριμένα, σε έρευνα σε πανεπιστήμιο της Ταϊλάνδης βρέθηκε ότι η

υποβολή ερωτήσεων και η ανατροφοδότηση βοήθησε σημαντικά στη βελτίωση των δεξιοτήτων των φοιτητών στη γραμματική και στον γραπτό λόγο, ενώ ταυτόχρονα, διαπιστώθηκε ότι απέκτησαν θετικότερη στάση απέναντι στη διαδικασία μάθησης και κατέληξαν ότι το Facebook αποτελεί ένα σύγχρονο εργαλείο διδασκαλίας και εύκολα προσβάσιμο (Suthiwartnaruert & Wasanasomsithi, 2012). Επιπλέον, σε έρευνα που διεξήχθη σε φοιτητές τριών ιδιωτικών Πανεπιστημίων της Ιαπωνίας, παρατηρήθηκε πως υπήρξε μεγάλη αύξηση του ενδιαφέροντος σε δραστηριότητες γλωσσικής εκμάθησης, στις οποίες χρησιμοποιήθηκε το Facebook, αλλά υπήρξαν ανάμεικτες απόψεις σχετικά με τη χρήση του Facebook σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον (Gamble & Wilkins, 2014).

Επιπρόσθετα, το Facebook αποτέλεσε χώρο αλληλεπίδρασης και διαμοιρασμού διδακτικού υλικού, στο μάθημα της Αγγλικής γλώσσας, των φοιτητών σε πανεπιστήμιο της Ταϊλάνδης, με τον εκπαιδευτικό, με τον οποίο είχαν καθημερινή επικοινωνία, αναρτώντας μηνύματα και μοιράζοντας πληροφορίες, γεγονός που βοήθησε στην αύξηση της αυτοπεποίθησής τους (Srirat, 2014). Μάλιστα, έχει διαπιστωθεί ότι οι φοιτητές είχαν την τάση να εκδηλώνουν περισσότερο τις ιδέες τους στο Facebook, συγκριτικά με την παραδοσιακή αίθουσα διδασκαλίας (Wang et al, 2011). Επίσης, βρέθηκε πως οι περισσότεροι φοιτητές αφιέρωναν χρόνο στο να μελετήσουν άρθρα ή άλλο σχετικό υλικό πριν κάνουν οποιαδήποτε ανάρτηση στην ομάδα, για να εξακριβώσουν τη σχετικότητα των ζητημάτων της συζήτησης, με αποτέλεσμα να γίνονται πιο υπεύθυνοι για οτιδήποτε αναρτούν και ελέγχουν καλύτερα οι ίδιοι τον βαθμό μάθησής τους (Yunus & Salehi, 2012). Σε άλλη έρευνα σε πανεπιστήμιο της Μαλαισίας, διαπιστώθηκε ότι οι περισσότεροι φοιτητές θετικών επιστημών υποκινήθηκαν σημαντικά από τις συζητήσεις με τους συμμαθητές τους σε ομάδα στο Facebook και ανέτρεχαν σε λεξικό, προκειμένου να καταλάβουν τις άγνωστες λέξεις που αναφέρονταν στην Αγγλική γλώσσα και να απαντήσουν (Kabilan et al, 2010).

Ακόμη, επιβεβαιώθηκε ότι βελτιώθηκαν οι γλωσσικές δεξιότητες των φοιτητών στην επικοινωνία και έκφρασή τους στην Αγγλική γλώσσα, ενώ ταυτόχρονα αυξήθηκε και η αυτοπεποίθησή τους και μάλιστα, ακόμη και οι πιο εσωστρεφείς φοιτητές συμμετείχαν στην τάξη και συνομιλούσαν πιο πολύ με τους συμμαθητές τους (Promnitz-Hayashi, 2011).

Τέλος, σε έρευνα με μαθητές δημοτικού διαπιστώθηκε ότι το Facebook τους βοήθησε να βελτιώσουν το λεξιλόγιό τους, καθώς αλληλεπιδρούσαν, συνεργάζονταν, επικοινωνούσαν και διαμοιράζονταν υλικό με τους εκπαιδευτικούς και τους

συμμαθητές τους (Wang & Chen, 2013). Ανάλογα αποτελέσματα έδειξε και άλλη έρευνα σε μαθητές στην Ταϊβάν, οι οποίοι πέρα από τη βελτίωση του λεξιλογίου τους, βελτίωσαν την αυτοπεποίθησή τους και απέκτησαν θετικότερη στάση απέναντι στη διαδικασία μάθησης της Αγγλικής γλώσσας (Wu & Hsu, 2011).

1.10.4 Συστηματική ανασκόπηση της αρθρογραφίας για τη χρήση του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται μια ανασκόπηση των προαναφερθέντων μελετών, σχετικά με τη χρήση του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία (Πίνακας 1.2).

Πίνακας 1.2. Συστηματική ανασκόπηση αρθρογραφίας για τη χρήση του Facebook στην ξενόγλωσση διδασκαλία

Ερευνητές	Δείγμα	Ευρήματα
Abidin, Ahmad, & Kabilan, 2010	Μαθητές	Διευκόλυνση στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.
Buga, Căpeneată, Chirasnel & Popa, 2014	Μαθητές σχολείων της Ρουμανίας	Έμφαση στην επικοινωνία, μεγαλύτερη συνέπεια στα καθήκοντά τους, θετικότερη στάση απέναντι στην εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας.
Burton, Greenhow & Robelia, 2011	Μαθητές	Χρήση του Facebook στην εκπαίδευση σε κοινωνιολογικά ζητήματα
Derakhshan & Hasanabbasi 2015	Μαθητές	Βελτίωση δεξιοτήτων μάθησης, γλωσσικών δεξιοτήτων και παραγωγής λόγου.
Finardi et al. 2013	Μαθητές σχολείων της Βραζιλίας	Εξάσκηση γλωσσικών δεξιοτήτων, βελτίωση λεξιλογίου και αναγνωστικών δεξιοτήτων.
Gamble & Wilkins, 2014	Φοιτητές 3 ιδιωτικών Πανεπιστημίων της Ιαπωνίας	Αύξηση του ενδιαφέροντος σε δραστηριότητες γλωσσικής εκμάθησης.
Godwin-Jones, 2008	Μαθητές	Ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ καθηγητή και μαθητών.
Kabilan, Ahmad & Abidin, 2010	Φοιτητές Πανεπιστημίου της Μαλαισίας	Βελτίωση λεξιλογίου στην Αγγλική γλώσσα.
Kitsis, 2008	Μαθητές	Ενθάρρυνση των μαθητών να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους.
Mills 2009	Μαθητές	Ενίσχυση του κινήτρου των μαθητών να εξασκηθούν στην ξένη γλώσσα.
Promnitz-Hayashi, 2011	Φοιτητές	Βελτίωση γλωσσικών δεξιοτήτων, δεξιοτήτων επικοινωνίας και έκφρασης στην Αγγλική γλώσσα.

		Αύξηση αυτοπεποίθησης.
Schaffhauser, 2009	Μαθητές	Ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών και διευκόλυνση στο να εντοπίσουν πληροφορίες.
Shih, 2011	Μεταπτυχιακοί φοιτητές Πανεπιστημίου της Ταϊβάν	Βελτίωση δεξιοτήτων στη γραμματική και ιδιαίτερα στους χρόνους και στη σύνταξη των προτάσεων, στο λεξιλόγιο και στην ορθογραφία. Αύξηση στην εξωτερίκευση σκέψεων και της αλληλεπίδρασης με συμφοιτητές.
Shih, 2013	Πρωτοετείς φοιτητές Αγγλικής φιλολογίας Πανεπιστημίου της Ταϊβάν	Βελτίωση δεξιοτήτων γραφής, γραμματικής, λεξιλογίου και ορθογραφίας.
Srirat, 2014	Φοιτητές Πανεπιστημίου της Ταϊλάνδης	Βελτίωση δεξιοτήτων επικοινωνίας και αύξηση αυτοπεποίθησης.
Sturgeon & Walker, 2009	Μαθητές	Ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ καθηγητή και μαθητών.
Suthiwartnarueput & Wasanasomsithi, 2012	Φοιτητές Πανεπιστημίου της Ταϊλάνδης	Βελτίωση δεξιοτήτων στη γραμματική και στον γραπτό λόγο. Απόκτηση θετικότερης στάσης απέναντι στη διαδικασία μάθησης.
Wang & Chen, 2013		Βελτίωση λεξιλογίου.
Wang, Sheu & Masatake, 2011	Φοιτητές	Μεγαλύτερη εκδήλωση των ιδεών τους στο Facebook, συγκριτικά με την παραδοσιακή αίθουσα διδασκαλίας.
Wu & Hsu, 2011	Μαθητές της Ταϊβάν	Βελτίωση λεξιλογίου, αύξηση αυτοπεποίθησης και απόκτηση θετικότερης στάσης απέναντι στη διαδικασία μάθησης της Αγγλικής γλώσσας.
Yunus & Salehi, 2012	Φοιτητές	Απόκτηση μεγαλύτερης υπευθυνότητας για οτιδήποτε αναρτούν. Καλύτερος έλεγχος από τους ίδιους του βαθμού μάθησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

2.1 Θεωρίες μάθησης, διδασκαλία και εκπαιδευτικός σχεδιασμός

Ο όρος διδασκαλία μπορεί να οριστεί ως ένα σύνολο από εξωτερικά γεγονότα για τον μαθητή, τα οποία είναι σχεδιασμένα για να υποστηρίξουν τις εσωτερικές διεργασίες της μάθησης (Gagne et al., 2005). Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός σχεδιασμός χαρακτηρίζεται από μια μεθοδική δασκαλοκεντρική προσέγγιση που προέρχεται από τον συμπεριφορισμό, ο οποίος εστίασε σε ένα προσχεδιασμένο πρόγραμμα εργασιών, συγκεκριμένου μαθησιακού στόχους και με απολύτως κατευθυνόμενο και ελεγχόμενο αποτέλεσμα. Μεταγενέστερα όμως, ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός επηρεάστηκε σημαντικά και από άλλες θεωρίες μάθησης και ιδιαίτερα τις γνωσιακές, οι οποίες αναφέρονται σε συγκεκριμένες θέσεις σχετικά με τους εξωτερικούς παράγοντες που επιτυγχάνουν τις βέλτιστες συνθήκες της μάθησης. Εξίσου όμως επηρεάστηκε και από πιο σύγχρονες θεωρίες μάθησης όπως ο εποικοδομισμός, ο κοινωνικός εποικοδομισμός και ο κονεκτιβισμός, οι οποίες ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή στο μαθησιακό υλικό (παιχνίδια ρόλων), δημιουργούν θετικά συναισθήματα κατά τη μάθηση (τεχνικές παιχνιδιοποίησης), ενώ ευνοεί και την αλληλεπίδραση ανάμεσα στους μαθητές (μέσω εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης) (Δημητριάδης, 2015).

2.1.1 Εκπαιδευτικός σχεδιασμός

Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός αποτελεί μια μέθοδο, όπου μετασχηματίζονται οι θεωρίες μάθησης σε απτές εκπαιδευτικές πρακτικές και ταυτόχρονα αξιοποιούνται οι μέθοδοι και τα σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία στην εκπαίδευση, με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών (Δημητριάδης, 2015). Ο στόχος του εκπαιδευτικού σχεδιασμού είναι ο σαφής καθορισμός των βασικών στοιχείων της σύγχρονης εκπαίδευσης και συγκεκριμένα (Δημητριάδης, 2015):

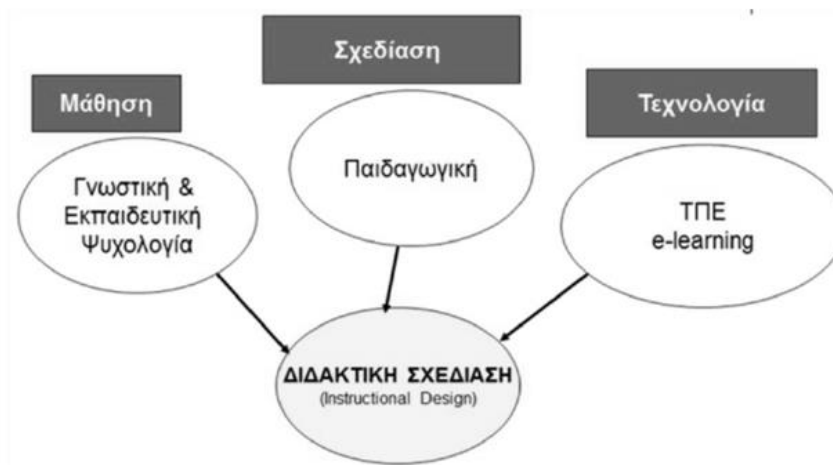
- Οι στόχοι της μάθησης, που αναφέρονται στους διδακτικούς στόχους και τις ανάγκες των μαθητών κατά τη διδασκαλία, δηλαδή στις γνώσεις και δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτύξουν.
- Η υλοποίηση, που αναφέρεται στην οργάνωση των φάσεων της διδασκαλίας, στις

επιμέρους τεχνικές διδασκαλίας, στη μορφή του υλικού που θα χρησιμοποιηθεί από τους μαθητές και στον τρόπο χρήσης των σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών για την εκπαίδευσή τους.

- Η αξιολόγηση, που αναφέρεται στις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν μετά το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προκειμένου να επιβεβαιωθεί εάν επιτεύχθηκαν οι μαθησιακοί στόχοι.

Για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό απαιτούνται γνώσεις γνωστικής και εκπαιδευτικής ψυχολογίας για την κατανόηση των δυνατοτήτων και των περιορισμών της ανθρώπινης μάθησης, γνώσεις παιδαγωγικής, ώστε να δημιουργηθεί το κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον, σύμφωνα με τις παιδαγωγικές αρχές και να διαμορφωθούν οι αποδοτικότερες και καινοτόμες μορφές οργάνωσης της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας, καθώς και γνώσεις ψηφιακής τεχνολογίας, για την εφαρμογή στην πράξη των κατάλληλων διδακτικών μοντέλων και την αξιοποίηση της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της μάθησης (Δημητριάδης, 2015).

Σχήμα 2.1 Πυλώνες εκπαιδευτικού σχεδιασμού

Πηγή: Δημητριάδης, 2015.

Παρόλο που οι τεχνολογίες του διαδικτύου και του Web 2.0 φαινομενικά ενισχύουν τη μαθησιακή διαδικασία, για την αποτελεσματική ενσωμάτωσή τους στη διδασκαλία απαιτείται η ύπαρξη ενός σαφώς καθορισμένου πλαισίου με συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους. Ταυτόχρονα, η συνεργασία δεν θα πρέπει να επικεντρώνεται μόνο στην ανταλλαγή πληροφοριών, αλλά και στην δημιουργία τους, μέσω της ανταλλαγής ιδεών (Τσέλιος, 2011).

Ασφαλώς, η διδασκαλία είναι αναγκαίο να είναι δομημένη με τρόπο, που να

υποκινεί την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία μάθησης με τη χρήση των εργαλείων του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ενώ ο ρόλος τους εκπαιδευτικού είναι να καθορίζει το πλαίσιο, στο οποίο θα εργάζονται, θα συνεργάζονται και θα αλληλεπιδρούν οι μαθητές (Στυλιάρης και Δήμου, 2015).

Οι στόχοι όσον αφορά τη διδακτική μεθοδολογία των εκπαιδευτικών σεναρίων αναφέρονται στην προώθηση, ενίσχυση και ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών, και πιο συγκεκριμένα, έχουν στόχο οι εκπαιδευτικοί (Στυλιάρης και Δήμου, 2015):

- Να αναπτύξουν ικανότητες και δεξιότητες, για να διαχειριστούν με επιτυχία τις εκπαιδευτικές εφαρμογές.
- Να διαμορφώσουν κριτική στάση ως προς τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία.
- Να προβληματιστούν σχετικά με τον ρόλο που λαμβάνουν πλέον οι συντελεστές της μαθησιακής διαδικασίας και οι ίδιοι, έχοντας υπόψη τις αλλαγές στα καθήκοντά τους.

2.2 Διαδικτυακή διδασκαλία

Η προώθηση της μάθησης, σύμφωνα με τις θεωρίες μάθησης, προϋποθέτει την ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος, ικανό να υποστηρίξει τις διαδικασίες της εκπαίδευσης και να περιλαμβάνει όρους αλληλεπίδρασης (συνεργατική μάθηση, αξιολόγηση προσφερόμενων γνώσεων κ.λπ.), προκειμένου να ανοικοδομηθούν τα νοητικά μοντέλα και οι στάσεις. Η διαδικτυακή διδασκαλία προϋποθέτει τη δημιουργία ομάδων μαθητών, τις αποκαλούμενες κοινότητες μάθησης, στις οποίες οι εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν διάφορες διαδικτυακές εκπαιδευτικές μεθόδους, προκειμένου να αλληλοεπιδράσουν οι μαθητές, όπως επίσης και τους αναθέτουν ομαδικές ή ατομικές εργασίες, προκειμένου να αλληλοεπιδράσουν μεταξύ τους. Οι εργασίες αυτές βοηθούν τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία, να κατασκευάσουν νέα γνώση, αναδομώντας τα νοητικά μοντέλα που είχαν πριν την έναρξη της εκπαίδευσης (Πολύδωρος, 2013).

2.2.1 Το εκπαιδευτικό υλικό στη διαδικτυακή διδασκαλία

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται κατά τη διαδικτυακή διδασκαλία είναι σε ηλεκτρονική μορφή και τα πλεονεκτήματά του εντοπίζονται στα ακόλουθα

(MacDonald, 2006, όπ. ανάφ. Πολύδωρος, 2013):

- Ο εκπαιδευτικός ή ο δημιουργός του μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να τροποποιήσει το περιεχόμενό του και να το μοιραστεί εύκολα με τους μαθητές.
- Όλα τα τμήματα του υλικού, είτε είναι περιεχόμενο κειμένου, είτε οπτικοακουστικό υλικό, είτε υλικό με προσομοιώσεις και ασκήσεις αυτό-αξιολόγησης, περιλαμβάνονται στην ίδια ιστοσελίδα, ενώ οι μαθητές μπορούν να οδηγηθούν άμεσα σε επιπλέον πηγές χρησιμοποιώντας τις υπερσυνδέσεις.
- Οι μαθητές έχουν πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό, μέσω μιας κοινής εφαρμογής στον ηλεκτρονικό υπολογιστή τους.

Το εκπαιδευτικό υλικό στη διαδικτυακή διδασκαλία ταξινομείται στις ακόλουθες κατηγορίες (Belanger & Jordan, 2000, όπ. ανάφ. Πολύδωρος, 2013):

- Εκπαιδευτικό υλικό κειμένου και γραφικών (παθητικό επίπεδο), το οποίο προσπελαύνεται από όλους τους μαθητές με τον ίδιο τρόπο.
- Εκπαιδευτικό υλικό κειμένου και γραφικών (επίπεδο επιλογής), το οποίο επιλέγεται από τους μαθητές μέσω των μηχανών αναζήτησης και πινάκων περιεχομένων.
- Εκπαιδευτικό υλικό κειμένου, γραφικών, βίντεο, προσομοιώσεων και εκπαιδευτικών παιχνιδιών (επίπεδο πολυμέσων), το οποίο επιλέγεται από τους μαθητές μέσω των μηχανών αναζήτησης και πινάκων περιεχομένων.

Η τελευταία κατηγορία εκπαιδευτικού υλικού έχει καλύτερα αποτελέσματα, καθώς τα χαρακτηριστικά της ενισχύουν τη μάθηση, αλλά χρειάζεται περισσότερο χρόνο για τη δημιουργία του, όπως και κόστος, συγκριτικά με τις άλλες. Η δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού επιτυγχάνεται με τέσσερις τρόπους, τη «διανομή», τη «μετατροπή», τη «μετατροπή και προσθήκη», οι οποίοι αφορούν ήδη υπάρχον ηλεκτρονικό υλικό, που προσπελαύνεται μέσω κατάλληλου λογισμικού, και τέλος, τη «δημιουργία υλικού», η οποία περιλαμβάνει τη χρήση πολυμέσων και για την προσπέλασή του απαιτούνται όλες οι δυνατότητες του διαδικτύου (Belanger & Jordan, 2000, όπ. ανάφ. Πολύδωρος, 2013).

2.3 Μοντέλα διδασκαλίας

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην εκπαίδευση εστιάζουν σε μια ενεργητική διαδικασία μάθησης, η οποία προϋποθέτει ότι οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές διαθέτουν ψηφιακές δεξιότητες, ενώ παράλληλα απαιτούνται και οι κατάλληλα

σχεδιασμένες διδακτικές πρακτικές (Anastasiades and Kotsidis, 2013).

Οι κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό από τον χώρο του συμπεριφορισμού, των παραδοσιακών γνωσιακών θεωριών και άλλων πιο σύγχρονων θεωριών μάθησης είναι (Δημητριάδης, 2015):

- Η προγραμματισμένη διδασκαλία του Skinner.
- Η ταξινόμηση των εκπαιδευτικών στόχων του Bloom.
- Η θεωρία του εκπαιδευτικού περιεχομένου του Merrill.
- Η θεωρία του γνωστικού φόρτου.
- Το μοντέλο των 9 βημάτων της διδασκαλίας του Gagne.

2.3.1 Η Προγραμματισμένη Διδασκαλία του Skinner

Ο Αμερικανός ψυχολόγος και βασικός εκφραστής του συμπεριφορισμού, B.F. Skinner, ανέπτυξε τη θεωρία του σχετικά με τη συντελεστική εξάρτηση και το μοντέλο της προγραμματισμένης διδασκαλίας. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, η συμπεριφορά του ατόμου διαμορφώνεται και ορίζεται ως επακόλουθο των συμπεριφορών που λαμβάνει από το περιβάλλον του. Έτσι, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν η θετική και αρνητική ενίσχυση, μέσω της επιβράβευσης και της τιμωρίας (Στυλιαράς και Δήμου, 2015). Ουσιαστικά, οι μαθητές ενισχύονται θετικά ή αρνητικά μετά από κάθε ενέργεια, με στόχο να διατηρηθούν οι επιθυμητές συμπεριφορές και να αποτραπούν οι ενέργειες που θα οδηγήσουν σε λάθη (Δημητριάδης, 2015).

Ο Skinner εισάγει στη θεωρία του την έννοια των προγραμματισμένων μηχανών, καθώς θεωρεί πως η μάθηση προχωράει γραμμικά και πως οι μαθητές θα πρέπει να μεταβαίνουν ομαλά από τα πιο εύκολα ερωτήματα στα πιο δύσκολα. Έτσι, το διδακτικό υλικό οργανώνεται σε μικρά βήματα, όπου η μετάβαση στο επόμενο βήμα προϋποθέτει την ολοκλήρωση του προηγούμενου (Δημητριάδης, 2015). Η θεωρία του Skinner αποτέλεσε την πρώτη προσπάθεια δημιουργίας εκπαιδευτικού λογισμικού, ωστόσο θεωρείται πως παρουσιάζει το διδακτικό περιεχόμενο με γραμμικό τρόπο, εστιάζοντας στη συστηματική επαναλαμβανόμενη εξάσκηση.

2.3.2 Η ταξινόμηση των εκπαιδευτικών στόχων του Bloom

Ο Benjamin Bloom ανέπτυξε το 1956 ένα πλαίσιο ταξινόμησης εκπαιδευτικών

στόχων, το οποίο περιλαμβάνει έξι βασικές κατηγορίες: τη Μάθηση, την Κατανόηση, την Εφαρμογή, την Ανάλυση, τη Σύνθεση και την Αξιολόγηση. Κατά τον Bloom, η γνώση και η ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης χτίζεται σταδιακά, όσο οι μαθητές ανεβαίνουν βαθμίδα στην πυραμίδα της απόκτησης γνωστικών δεξιοτήτων (Duron, 2006; Δημητριάδης, 2015), όπως αυτή απεικονίζεται στο παρακάτω γράφημα.

Σχήμα 2.2 Ταξινόμηση εκπαιδευτικών στόχων του Bloom

Πηγή: Αμανατίδης, 2010.

Όσο περισσότερο εμβαθύνουν οι μαθητές στις δραστηριότητες που τους αναθέτονται, τόσο αντιμετωπίζουν δυσκολότερες δραστηριότητες, οι οποίες τους ωθούν στην ανάπτυξη των ανώτατων βαθμίδων γνωστικής ικανότητας, όπου συντελείται η δημιουργία νέας γνώσης. Συμπερασματικά, η ταξινόμηση του Bloom είναι ένα μοντέλο το οποίο βοηθά τους εκπαιδευτικούς να θέσουν και να οργανώσουν τους μαθησιακούς στόχους, ώστε να σχεδιάσουν αντίστοιχες εκπαιδευτικές πρακτικές που εστιάζουν στην υλοποίησή τους.

2.3.3 Η θεωρία του εκπαιδευτικού περιεχομένου του Merrill

Ο Merrill εισάγει το 1983 τη Θεωρία του Εκπαιδευτικού Περιεχομένου και αναφέρει πως κατά τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό θα πρέπει να καθοριστούν ενδελεχώς οι απαραίτητες εκπαιδευτικές συνθήκες που θα πρέπει να διαμορφωθούν ώστε να επιτευχθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα (Σοφός κ.ά., 2015). Στη θεωρία του περιγράφει ένα τρόπο οργάνωσης και παρουσίασης του εκπαιδευτικού υλικού στο γνωστικό τομέα, ενώ κατηγοριοποιεί τη γνώση σε έννοιες, δεδομένα, διαδικασίες και

αρχές. Ο ίδιος προσδίδει δύο διαστάσεις στη μάθηση: ως προς το περιεχόμενο και την επίδοση, ενώ παρουσιάζει μικροστρατηγικές όπως οι κανόνες, τα παραδείγματα και η ανατροφοδότηση. Ένας κατάλληλος συνδυασμός αυτών των μικροστρατηγικών για κάθε μαθητή θα οδηγήσει στην απόκτηση της γνώσης και την επίτευξη του μαθησιακού στόχου (Churchill, 2011).

2.3.4 Η θεωρία του γνωστικού φόρτου

Η θεωρία του γνωστικού φόρτου, όπως αυτή σχηματίστηκε από τον Sweller στις αρχές του 1980, αναφέρεται στις νοητικές διεργασίες που συντελούνται κατά την προσπάθεια ενός μαθητή να ολοκληρώσει μια εργασία. Η θεωρία αυτή συσχετίζει τις διεργασίες που λαμβάνουν χώρα στην εργαζόμενη μνήμη με αυτές στη μακροπρόθεσμη μνήμη. Ως γνωστικός φόρτος ορίζεται το πλήθος των πληροφοριών που καλείται ο μαθητής να επεξεργαστεί ταυτόχρονα σε μια εκπαιδευτική δραστηριότητα (Δημητριάδης, 2015).

Το γνωστικό φορτίο (ή φόρτος) διακρίνεται σε τρεις βασικές πηγές. Αρχικά, το εγγενές γνωστικό φορτίο αφορά τη φύση της πληροφορίας και τη δυσκολία που αντιμετωπίζει ο μαθητής σχετικά με την πολυπλοκότητα του αντικειμένου διδασκαλίας. Επιπλέον, το εξωγενές γνωστικό φορτίο αφορά τον τρόπο παρουσίασης της πληροφορίας. Τέλος, το συναφές γνωστικό φορτίο περιλαμβάνει τη μακροπρόθεσμη μνήμη και τα σχήματα που αποθηκεύονται σε αυτή μέσω μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας (Τσώνη, 2017).

2.3.5 Το μοντέλο του Gagne

Το μοντέλο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού του Gagne θεωρείται μια αξιόπιστη διαδικασία μάθησης, την οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού προγράμματος διδασκαλίας, εφαρμόζοντας τυπικές και άτυπες εκπαιδευτικές ενέργειες (Στυλιαράς και Δήμου, 2015). Σύμφωνα με τον Gagne, υπάρχουν διάφοροι τύποι μάθησης, καθένας από τους οποίους απαιτεί διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας (Δημητριάδης, 2015). Επικεντρώνεται στις συνθήκες μάθησης, τις οποίες διακρίνει σε εσωτερικές, δηλαδή τις πρότερες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών, και σε εξωτερικές, δηλαδή τα ερεθίσματα που θα

δημιουργήσουν οι εκπαιδευτικοί και τις πληροφορίες που θα παρουσιάσουν στους μαθητές (Σοφός κ.ά., 2015).

Το μοντέλο του Gagne αναπτύσσεται σε τρία στάδια (Στυλιάρης και Δήμου, 2015):

- Την αξιολόγηση αναγκών, η οποία προσδιορίζει τη γνώση που πρέπει να αποκτήσει ο μαθητής.
- Την επιλογή τεχνικών διδασκαλίας και διδακτικού υλικού, η οποία στηρίζεται σε προγενέστερη ανάλυση και συμπεριφορά.
- Την αξιολόγηση του μαθητή, η οποία επικεντρώνεται σε διάφορα τεστ, προκειμένου να διαγνωστεί εάν επιτεύχθηκαν οι διδακτικοί στόχοι.

Η προσέγγιση αυτή επικεντρώνεται σε εννέα εκπαιδευτικές ενέργειες για τον διδακτικό σχεδιασμό, οι οποίες πρέπει να εφαρμοστούν, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της μάθησης και οι οποίες αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα (Δημητριάδης, 2015; Σοφός κ.ά. 2015; Στυλιάρης και Δήμου, 2015).

Πίνακας 2.1 Εκπαιδευτικές ενέργειες μοντέλου διδακτικού σχεδιασμού του Gagne

Εξωτερικές εκπαιδευτικές ενέργειες		Εσωτερικές μαθησιακές διαδικασίες
Προετοιμασία (πριν την εκπαίδευση)	1. Προσέλκυση προσοχής μαθητών στο αντικείμενο της διδασκαλίας.	Προετοιμασία και ετοιμότητα μαθητών για την υποδοχή των πληροφοριών.
	2. Παρουσίαση εκπαιδευτικών στόχων στους μαθητές (γνώσεις και δεξιότητες που θα αποκτήσουν).	Ανάπτυξη αισθήματος προσδοκίας των μαθητών για την επίτευξη των στόχων.
	3. Ανάκληση προηγούμενων - προαπαιτούμενων γνώσεων των μαθητών.	Ανάκληση στη μνήμη εργασίας των προηγούμενων γνώσεων.
Εκπαίδευση	4. Παρουσίαση νέου εκπαιδευτικού περιεχομένου στους μαθητές.	Επιλεκτική αντίληψη των νέων πληροφοριών.
	5. Υποστήριξη και καθοδήγηση των μαθητών στην αφομοίωση της νέας πληροφορίας.	Σημασιολογική κωδικοποίηση της νέας πληροφορίας.
	6. Ενεργός μάθηση, μέσω της οργάνωσης νέων ευκαιριών για τους μαθητές, ώστε να εφαρμόζουν τις νέες γνώσεις.	Ανάκληση και απάντηση στα εξωτερικά ερεθίσματα που δημιουργεί ο εκπαιδευτικός.
	7. Ανατροφοδότηση της μάθησης	Ενίσχυση και διατήρηση της γνώσης

	και σχολιασμός των αποτελεσμάτων.	στη μνήμη του μαθητή.
Μετά την εκπαίδευση	8. Αξιολόγηση της απόδοσης των μαθητών με ποσοτικά κριτήρια και ποιοτικές μεθόδους.	Προτροπή ανάκλησης στη μνήμη της νέας γνώσης.
	9. Ενίσχυση και διατήρηση (εμπέδωση) της γνώσης των μαθητών και σύνδεση με προηγούμενες γνώσεις.	Γενίκευση της κατανόησης και καλύτερη διατήρηση της νέας γνώσης – σύνδεση της νέας γνώσης με προηγούμενη.

Σε μελέτη περίπτωση που αφορά καθηγητές Φυσικής σε σχολεία Δημοτικού της Τουρκίας, έγινε καταγραφή της χρήσης διαφορετικών μοντέλων εκπαιδευτικού σχεδιασμού και διαπιστώθηκε πως το μοντέλο του Gagne ήταν ανάμεσα στα πιο δημοφιλή, καθώς θεωρήθηκε ως πιο αποτελεσματικό μιας και προσφέρει μια πιο συστηματική προσέγγιση στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό (Çalışkan, 2014).

Σημαντικά ήταν επίσης τα ευρήματα έρευνας σε καθηγητές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι εφάρμοσαν τα 9 βήματα διδασκαλίας του Gagne σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε πόλη της Τανζανίας. Από τη μελέτη αυτή διαπιστώθηκε πως όσο πιο υψηλό ήταν το όριο ηλικίας και το επίπεδο ακαδημαϊκής επίδοσης, τόσο πιο υψηλή ήταν η αντίληψη των μαθητών σχετικά με την εφαρμογή του μοντέλου. Κατά συνέπεια, συμπεραίνεται ότι οι καθηγητές Δευτεροβάθμιας θα πρέπει να αυξήσουν την εφαρμογή των 9 βημάτων του Gagne στην εκπαιδευτική διαδικασία (Ngussa, 2014).

Επιπρόσθετα, σε έρευνα υπό μορφή πειράματος που έγινε σε σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Νιγηρίας κατά την οποία εφαρμόστηκε το μοντέλο του Gagne στο σχεδιασμό ενός πολυμεσικού προγράμματος διδασκαλίας, διαπιστώθηκε πως η χρήση ενός τέτοιου προγράμματος στη διδασκαλία μπορεί να βελτιώσει τη μάθηση, καθώς διαχειρίζεται το γνωστικό φορτίο στη μνήμη εργασίας του μαθητή, ενισχύοντας τη μεταφορά της γνώσης. Παρατηρήθηκε αύξηση στα ποσοστά επιτυχίας των μαθητών που χρησιμοποίησαν πολυμέσα βάσει του μοντέλου Gagne, αλλά και μεγαλύτερο ποσοστό θετικής απόκρισης σε αυτά (Baba et al., 2017).

Επιπλέον, μαθητές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Ινδίας υιοθέτησαν τις ενέργειες του εκπαιδευτικού σχεδιασμού βασισμένου στο μοντέλο του Gagne για τη δημιουργία ενός σοβαρού παιχνιδιού (serious game), σε πείραμα που διεξήχθη. Διαπιστώθηκε πως το μοντέλο Gagne τους βοήθησε να αντιληφθούν καλύτερα τις

έννοιες και να αναλύσουν όσα έμαθαν σε μεγαλύτερο βαθμό, σε σχέση με μια πιο παραδοσιακή διδασκαλία, ενώ τους κίνησε το ενδιαφέρον και παρείχε πιο ουσιαστικές οδηγίες στους μαθητές (Sreelakshmi et al., 2015).

Τέλος, σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη σε Πανεπιστήμια της Ρουμανίας με τη μέθοδο της παρατήρησης, οι δραστηριότητες που περιέχονται στο μοντέλο του Gagne εστιάζουν περισσότερο στις εσωτερικές νοητικές διεργασίες παρά στο περιεχόμενο της διδασκαλίας. Για να καλύψει αυτό το κενό, προτείνει δύο νέα βήματα, την οργάνωση της μάθησης και την τελική εκτίμηση, τα οποία θα συμπληρώσουν τα αρχικά 9 βήματα διδασκαλίας του μοντέλου Gagne (Hie,2014).

2.4 Εκπαιδευτικό σενάριο

Το εκπαιδευτικό σενάριο περιγράφει τη διαδικασία της διδασκαλίας, η οποία επικεντρώνεται σε κάποιο γνωστικό αντικείμενο και έχει συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, διδακτικές αρχές και πρακτικές και τα χαρακτηριστικά του είναι (Στυλιαράς και Δήμου, 2015):

- Η αλληλεπίδραση και ο ρόλος των συμμετεχόντων (εκπαιδευτικών, μαθητών).
- Η αντίληψη των μαθητών και τα πιθανά εμπόδια κατά τη διδασκαλία.
- Όλα τα μείζονα χαρακτηριστικά της σύγχρονης θεωρίας.

Ένα διδακτικό σενάριο μπορεί να διαρκεί περισσότερο από μια διδακτική ώρα και πραγματοποιείται με μια αλληλουχία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, που μπορεί να είναι απλές ή πιο σύνθετες. Το διδακτικό σενάριο είναι σύνθετο και επικεντρώνεται σε έννοιες, έχοντας όμως τη λογική της υπό διδασκαλία έννοιας, η οποία μπορεί να συνδυάζει ποικίλους διδακτικούς πόρους, όπως λογισμικά, σημειώσεις, ιστοσελίδες και άλλα υλικά (Στυλιαράς και Δήμου, 2015). Αυτά που χρησιμοποιούν εκπαιδευτικά λογισμικά, συνήθως εκπονούνται από σχεδιαστές διδακτικής, οι οποίοι αναπτύσσουν προγράμματα διδασκαλίας και εκπαιδευτικό υλικό, χρησιμοποιώντας σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες και συνδυάζοντας ποικίλες γνώσεις και δεξιότητες, όπως διαγραμματικά απεικονίζεται στο σχήμα που ακολουθεί (Δημητριάδης, 2015).

Σχήμα 2.3 Ο ρόλος του σχεδιαστή διδασκαλίας

Πηγή: Δημητριάδης, 2015.

2.4.1 Περιεχόμενο εκπαιδευτικών σεναρίων και κριτήρια επιλογής

Τα εκπαιδευτικά σεναρία είναι απαραίτητο να εξειδικεύονται σε γνωστικά αντικείμενα και σε τμήματα του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, στο οποίο οι ΤΠΕ θα έχουν τον ρόλο γνωστικού εργαλείου. Επιπλέον, θα πρέπει να προωθούν τη διερευνητική προσέγγιση στη μάθηση και να ενθαρρύνουν δραστηριότητες για επίλυση προβλημάτων, για λήψη αποφάσεων και για ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Ακόμη, είναι σημαντικό να ενισχύουν δραστηριότητες συμβολικής έκφρασης, επικοινωνίας και αναζήτησης πληροφοριών. Θα πρέπει δηλαδή να εστιάσουν στην εφαρμογή διδακτικών μεθόδων που να ενισχύουν την ανάπτυξη υψηλού επιπέδου γνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών πάνω στο πρόγραμμα σπουδών, και οι οποίες αναφέρονται (Στυλιάρης και Δήμου, 2015):

- Στην ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και συνεργασίας για την από κοινού προσέγγισή τους.
- Στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης.
- Στην ικανότητα διερεύνησης και αναζήτησης πληροφοριών.
- Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων.
- Στη διεπιστημονική προσέγγιση της γνώσης.
- Στην ανάπτυξη δεξιοτήτων μετάδοσης της γνώσης.

Ένα εκπαιδευτικό σενάριο μπορεί να αποτελεί αποσπάσματα των βιβλίων του εκπαιδευτή και του μαθητή, αλλά συχνά δημιουργούνται και από τους ίδιους τους

εκπαιδευτικούς. Η επιλογή ενός εκπαιδευτικού σεναρίου, προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών και της διδασκαλίας, καθώς και σύμφωνα με τα κριτήρια των εκπαιδευτικών, τα οποία αναφέρονται στα ακόλουθα χαρακτηριστικά (Στυλιάρης και Δήμου, 2015):

- Να είναι απλό, γενικό και καθολικά εφαρμόσιμο, ώστε να διευκολύνει τον εκπαιδευτικό να το υιοθετήσει.
- Να διευκολύνεται η εφαρμογή του από την τεχνολογία.
- Να είναι (δια)-προσωπικά ενισχυτικό, ώστε να δίνει την ελευθερία στον εκπαιδευτικό να εκφράσει προσωπικές στάσεις,, καλλιεργώντας ταυτόχρονα τη νύηση και την προσωπικότητα.
- Να έχει επιβεβαιωθεί σε προγενέστερο χρόνο, ώστε να είναι αυθεντικό.

2.4.2 Δομή εκπαιδευτικού σεναρίου

Μια κλασική δομή ενός εκπαιδευτικού σεναρίου περιλαμβάνει (Fragaki, 2008):

1. Η ταυτότητα του σεναρίου περιλαμβάνει:

- Τον δημιουργό.
- Το στοχευμένο κοινό.
- Το γνωστικό αντικείμενο.
- Την περίληψη του γνωστικού αντικειμένου.
- Την ιδέα και τον σκοπό.
- Τα οφέλη από τη χρήση του.
- Την αντιστοίχιση με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών (αντικείμενο και στόχοι).

2. Το πλαίσιο υλοποίησης του σεναρίου αναλύει:

- Τις απαιτούμενες προγενέστερες γνώσεις.
- Την οργάνωση της τάξης, με την εφαρμογή σε όλη την τάξη ή ατομικά ή ομαδικά με 2-4 μαθητές ανά Η/Υ, όταν βασίζεται σε ΤΠΕ.
- Τη συνεργασία και τον συντονισμό των εκπαιδευτικών διαφόρων ειδικοτήτων, των επιστημόνων, ή και των γονέων.
- Τον χρόνο έναρξης και τις απαιτούμενες ενέργειες.
- Τη διάρκεια και τη συχνότητα υλοποίησης, όχι απαραίτητα τις καθορισμένες διδακτικές ώρες.

- Τον προσδιορισμό του απαιτούμενου υποστηρικτικού υλικού, π.χ. φύλλων εργασίας, ιστοσελίδων, λογισμικών, έντυπο υλικό κ.λπ.
3. Η διδακτική διαδικασία περιγράφει:
- Το θεωρητικό πλαίσιο και τις ιδέες που υποστηρίζει.
 - Το διδακτικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει το διδακτικό μοντέλο, που στηρίχτηκε και οι θεωρίες που εφαρμόστηκαν.
 - Τη μεθοδολογία, που προσδιορίζει την οργάνωση της διδασκαλίας μέσα στην τάξη.
 - Τον κύριο σκοπό και τους επιμέρους στόχους συγκριτικά με τη μεθοδολογία και το στοχευμένο επίπεδο μάθησης.
4. Η υλοποίηση του σεναρίου αναφέρεται:
- Στις μαθησιακές δραστηριότητες του σεναρίου και τη σημαντικότητά του, τα οποία περιλαμβάνουν:
 - Τον ορισμό του προβλήματος του προβλήματος, με τρόπο που να κινεί το ενδιαφέρον των μαθητών.
 - Την αξιολόγηση των απαιτούμενων μαθησιακών δραστηριοτήτων, καταγράφοντας τις συμπεριφορές και τις αντιδράσεις των μαθητών, με σκοπό να ενισχύσουν τη μαθησιακή διαδικασία.
 - Το τελικό παραδοτέο των δραστηριοτήτων, με τη μορφή γραπτών εργασιών, παρουσιάσεων, εκθέσεων κ.λπ..
 - Στα φύλλα εργασίας, τα οποία περιλαμβάνουν:
 - Μια περίληψη του προβλήματος και των ανατιθέμενων εργασιών.
 - Τις κατευθυντήριες οδηγίες της εκτέλεσης εργασιών.
 - Άλλες βοηθητικές οδηγίες, όπως για τη λειτουργία του λογισμικού.
 - Στις βιβλιογραφικές αναφορές των πηγών σε ηλεκτρονική μορφή.
 - Στις προτάσεις για βελτίωση σε μελλοντικές εφαρμογές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Με δεδομένη την αξία της χρήσης των κοινωνικών δικτύων στην εκπαίδευση και το πώς αυτά θα χρησιμοποιηθούν σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον, θα αναπτυχθεί ένα εκπαιδευτικό σενάριο, το οποίο θα εξετάζει τα χαρακτηριστικά ενός πληροφοριακού συστήματος. Για να επιτευχθεί αυτό, θα χρησιμοποιηθεί το μέσο κοινωνικής δικτύωσης Facebook ως εκπαιδευτικό εργαλείο, ενώ η ερευνητική μεθοδολογία που έχει επιλεγεί είναι η μοντελοποίηση εκπαιδευτικού φαινομένου.

3.1 Ανάπτυξη εκπαιδευτικής στρατηγικής

Τα βήματα του μοντέλου δίνουν στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να καταστρώσει μια αποτελεσματική εκπαιδευτική στρατηγική, η οποία αφορά σε συγκεκριμένες ενέργειες, ώστε να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα (Smith & Regan, 2004, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015).

Η εκπαιδευτική στρατηγική αποτελεί μια αλληλουχία μαθησιακών δραστηριοτήτων, που διευκολύνουν την ερμηνεία, κατασκευή και ανάδειξη των κεκτημένων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τους μαθητές (Branch, 2009, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015). Πρόκειται για ένα πρόγραμμα μαθησιακών ενεργειών που θα υλοποιηθούν και θα αξιολογηθούν, για τη μεταφορά του εκπαιδευτικού περιεχομένου στους μαθητές. Η εκπαιδευτική στρατηγική διακρίνεται σε (Dick et al, 2009, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015):

- Μακρο-επίπεδο, που αφορά στη συνολική οργάνωση και δόμηση μιας εκπαιδευτικής παρέμβασης.
- Μικρο-επίπεδο, που αφορά σε συγκεκριμένες εκπαιδευτικές πρακτικές και μαθησιακές δραστηριότητες, σχεδιασμένες για την επίτευξη του κάθε επιμέρους μαθησιακού σκοπού.

Ο λεπτομερής καθορισμός της εκπαιδευτικής στρατηγικής παρέχει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να αποκτήσουν μια ολιστική άποψη για την παρέμβαση και να είναι σε θέση να αντικειμενοποιήσουν τις αναγκαίες ενέργειες, κατά το δυνατό, πριν την ανάπτυξη των μαθησιακών δραστηριοτήτων και την επιλογή του μαθησιακού υλικού, που απαιτούν χρόνο και κόστος, ενώ είναι αναγκαία η συνεχής

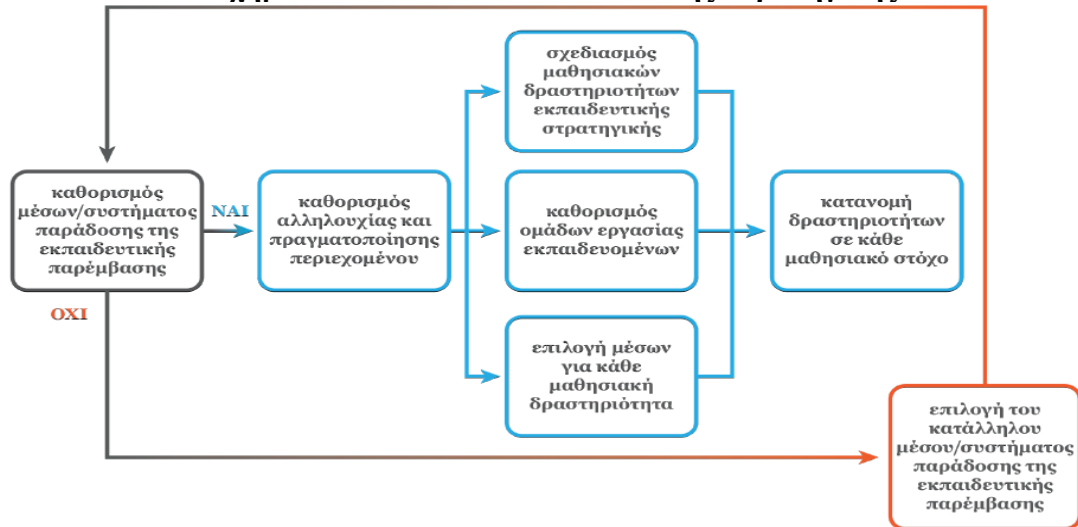
αναθεώρηση και προσαρμογή της, για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων. Με άλλα λόγια, η εκπαιδευτική στρατηγική αποτελεί έναν οδηγό ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού, αλλά και ως κριτήριο αξιολόγησής του υπάρχοντος υλικού, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και ένα πλαίσιο επιλογής μαθησιακών δραστηριοτήτων της εκπαιδευτικής παρέμβασης και σαν κατευθυντήρια γραμμή για την εξέλιξη της πορείας της (Rothwell & Kazanas, 2008, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015).

Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να διαχειριστούν τα ακόλουθα βασικά ζητήματα (Smith & Ragan, 2004, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015):

- Το είδος του περιεχομένου που θα διδάξουν στους μαθητές.
- Το μέγεθος των τμημάτων που θα παρουσιαστεί το εκπαιδευτικό υλικό.
- Την παρουσίαση του περιεχομένου, εάν είναι ανεξάρτητο ή γύρω από τις μαθησιακές δραστηριότητες.
- Τις μαθησιακές δραστηριότητες που θα πρέπει να συμμετέχουν οι μαθητές και τον ρόλο τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Το είδος της παρουσίασης των διαφόρων τμημάτων του περιεχομένου και η σειρά εμφάνισής τους.
- Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την παρουσίαση του περιεχομένου και την υποστήριξη των μαθητών.
- Την κατανομή σε ομάδες ή ατομικά.

Τα βήματα για την ανάπτυξη της εκπαιδευτικής στρατηγικής και κυρίως στην περίπτωση που μελετάμε που λαμβάνει χώρα σε διαδικτυακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, όπως παρουσιάζονται στο ακόλουθο σχήμα 3.1, περιλαμβάνουν τον προσδιορισμό του μέσου που θα χρησιμοποιηθεί για την παρέμβαση, την αλληλουχία και τμηματοποίηση του περιεχομένου και των μαθησιακών στρατηγικών για την επίτευξη των στόχων της παρέμβασης.

Σχήμα 3.1 Διαδικασία εκπαιδευτικής στρατηγικής

Πηγή: Dick et al, 2009, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά, 2015.

3.1.1 Επιλογή εκπαιδευτικού μέσου

Στις on-line εκπαιδευτικές παρεμβάσεις το μέσο που θα χρησιμοποιηθεί για να την πραγματοποιήσει η παρέμβαση είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Η απόφαση σχετικά με το εκπαιδευτικό μέσο που θα χρησιμοποιηθεί δε θα πρέπει να ταυτίζεται με το σύνολο της εκπαιδευτικής στρατηγικής, καθώς αποτελεί απλά μέρος αυτής (Dick et al., 2009, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015).

Σύμφωνα με τους Briggs & Wager (1981), η απόφαση του εκπαιδευτικού σχετικά με το μέσο που θα χρησιμοποιήσει στα πλαίσια μίας εκπαιδευτικής παρέμβασης πρέπει να προκύψει μέσα από μια διαδικασία, κατά την οποία ο εκπαιδευτικός θα πρέπει:

- να καθορίσει τους περιορισμούς της εκπαιδευτικής παρέμβασης.
- να αποφασίσει εάν οι εκπαιδευόμενοι θα συμμετέχουν ομαδικά ή ατομικά.
- να εντοπίσει τα χαρακτηριστικά που έχει η ομάδα.
- να εντοπίσει ποιες είναι οι προς εκμάθηση ιδιαίτερες ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις.
- να έχει υπόψιν του τις 9 εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Gagne.
- να αφαιρέσει τις δραστηριότητες που δε θα χρησιμοποιήσει.
- να οργανώσει κατά τρόπο επιθυμητό τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
- να καταγράψει τις ενέργειες κάθε δραστηριότητας.

- να σημειώσει εναλλακτικά μέσα.
- να καθορίσει με σαφήνεια ένα κριτήριο επιλογής του μέσου.
- να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο θα πραγματοποιηθούν οι δραστηριότητες.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η επιλογή του μέσου αποτελεί μία διαδικασία αρκετά πολύπλοκη, κατά την οποία είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψιν και ορισμένα πρακτικά κριτήρια, όπως η προσβασιμότητα, το κόστος, οι διδακτικές και μαθησιακές επιδράσεις, η διαδραστικότητα και η φιλικότητα, η οργανωσιακή επίδραση, η καινοτομία, και η ταχύτητα (Bates, 1995).

Σύμφωνα με τα παραπάνω η επιλογή της πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης Facebook ως εκπαιδευτικού μέσου που θα συμβάλει στην πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής στρατηγικής που σχεδιάστηκε στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, θεωρείται το πιο κατάλληλο.

3.1.2 Εργαλεία αξιολόγησης

Σημαντικό στοιχείο σε μία εκπαιδευτική παρέμβαση είναι και οι διαδικασίες αξιολόγησης που αυτή πρέπει να περιλαμβάνει, προκειμένου να ελεγχθεί η επίτευξη των στόχων που αυτή έχει θέσει. Σύμφωνα με τους Ewell & Reis (2000) η εκπαιδευτική αξιολόγηση αποτελεί μία διαδικασία που έχει στο κέντρο του ενδιαφέροντος της τη μάθηση και συνίσταται στην παρακολούθηση, αλλά και την ανάλυση της επίδοσης των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Τα εργαλεία αξιολόγησης που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια μίας εκπαιδευτικής παρέμβασης εκπληρώνουν διάφορους σκοπούς, μέσα από την παροχή διαφορετικών πληροφοριών στον εκπαιδευτή. Σύμφωνα με τους Dick et al. (2009, όπ. αναφ. Σοφός κ.ά., 2015), υπάρχουν δύο κατηγορίες αξιολογητικών εργαλείων, οι οποίες προκύπτουν από το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται. Οι κατηγορίες αυτές είναι:

- Εργαλεία πρακτικής εξάσκησης, τα οποία χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής παρέμβασης, και στόχο έχουν την παροχή ανατροφοδότησης προς τους συμμετέχοντες όσον αφορά την πορεία της εκπαιδευτικής παρέμβασης.
- Εργαλεία αξιολόγησης, τα οποία χρησιμοποιούνται μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής παρέμβασης, και στόχο έχουν να διαπιστωθεί κατά πόσο οι συμμετέχοντες έχουν πετύχει τους στόχους που έχει θέσει η εκπαιδευτική

παρέμβαση, αλλά και αν η εκπαιδευτική παρέμβαση η ίδια έχει πετύχει τον σκοπό της.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας έγινε χρήση εργαλείων αξιολόγησης και από τις δύο κατηγορίες, με τη χρήση του Student Self Assessment Form και του Peer Assessment Form, ως εργαλεία πρακτικής εξάσκησης, καθώς και του Summative Assessment Questionnaire, ως εργαλείο αξιολόγησης (Βλέπε παράρτημα).

3.2 Ερευνητική μέθοδος

Στην παρούσα εργασία η μέθοδος που επιλέχθηκε για την υλοποίηση της έρευνας είναι η μέθοδος της μοντελοποίησης. Η μάθηση μπορεί να προκύψει μέσα από την παρατήρηση και τη μίμηση κάποιου προτύπου. Το άτομο δηλαδή μπορεί να μάθει είτε με την άμεση παρατήρηση και την μίμηση κάποιου προτύπου είτε από την έμμεση εμπειρία που μπορεί να αποκτήσει κάποιος παρατηρώντας ένα τηλεοπτικό πρότυπο και τις συνέπειες που ακολουθούν (Νικολάου, 2010).

Η μέθοδος της μοντελοποίησης (modelling) στηρίζεται στην παρατήρηση και τη μίμηση του προτύπου που οδηγεί στην εκμάθηση δεξιοτήτων. Ο εκπαιδευόμενος παρακολουθεί ένα μοντέλο-πρότυπο και στην συνέχεια καλείται να μιμηθεί την συμπεριφορά (Νικολάου, 2010). Για να μπορέσει να πετύχει τον στόχο του θα πρέπει να δοθεί μεγάλη βαρύτητα στους παράγοντες που τον οδηγούν στη μάθηση δεξιοτήτων. Οι παράγοντες αυτοί είναι οι εξής (Νικολάου, 2010):

- Η προσοχή
- Η απομνημόνευση
- Η επανάληψη συμπεριφοράς από τον εκπαιδευόμενο
- Η ενίσχυση - κίνητρο

3.3 Σχεδιασμός εκπαιδευτικού σεναρίου

Τα βήματα του προτεινόμενου εκπαιδευτικού σεναρίου σχεδιάστηκαν με βάση τα 9 βήματα του μοντέλου διδασκαλίας του Gagne και θα χρησιμοποιηθούν ως ερευνητικό εργαλείο με σκοπό την αξιολόγηση των μαθητών ως προς την απόκτηση γνωστικών δεξιοτήτων στην Αγγλική γλώσσα. Για τη δημιουργία του εκπαιδευτικού σεναρίου θα χρησιμοποιηθεί η διαδικασία της μοντελοποίησης, καθώς έχει διαπιστωθεί

πως ενδείκνυται για περιπτώσεις δομημένης συνεργασίας (Νικολάου, 2010).

Βασικός σκοπός αυτής της έρευνας είναι η αξιοποίηση της διαδικασίας της μοντελοποίησης με σκοπό να διερευνηθούν πτυχές της διδασκαλίας μέσα από την αξιοποίηση της πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης Facebook.

3.3.1 Μοντέλα εκπαιδευτικού σχεδιασμού

Η βιβλιογραφία προτείνει ένα πλήθος εκπαιδευτικών μοντέλων για τη δημιουργία διδακτικών σεναρίων. Η ταξινομία του Bloom, το μοντέλο ADDIE, το μοντέλο του Keller, αλλά και η θεωρία του εκπαιδευτικού περιεχομένου του Merrill και η θεωρία του εκπαιδευτικού φόρτου αποτελούν μοντέλα που συναντώνται συχνά σε σενάκια εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Σε εκπαιδευτικά σενάκια που συμπεριλαμβάνουν τη χρήση ΤΠΕ μπορούν να εφαρμοστούν τόσο το μοντέλο ADDIE, όσο και η ταξινομία του Bloom, αλλά και το μοντέλο των 9 βημάτων του Gagne. Η θεωρία του Gagne θεωρείται μια περιεκτική μέθοδος σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού, καθώς καλύπτει όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, από τη σχεδίαση έως την αξιολόγηση, προσεγγίζοντάς την από την πλευρά του εκπαιδευτή. Αποτελεί, έτσι, την καταλληλότερη επιλογή μοντέλου, καθώς υιοθετεί μια πιο ολιστική προσέγγιση σε σχέση με άλλες θεωρίες όπως ο συμπεριφορισμός ή οι γνωστικές θεωρίες (Beavers et al, 2003, όπ. ανάφ. Σουβατζόγλου, 2009).

Η παρούσα εργασία θα χρησιμοποιήσει το μοντέλο των 9 βημάτων διδασκαλίας του Gagne, καθώς έχει διαπιστωθεί πως παρέχει αποτελέσματα τα οποία είναι επαληθεύσιμα και εύκολα προσβάσιμα (Sreelakshmi, 2015). Θα παρουσιαστούν εκπαιδευτικές ενέργειες οι οποίες βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με τα 9 βήματα του μοντέλου μάθησης του Gagne, τα οποία ορίζονται ως εξής: προσοχή, εκπαιδευτικοί στόχοι, ανάκληση, παρουσίαση υλικού, υποστήριξη, δράση, ανάδραση, αξιολόγηση, ενίσχυση. Εκτιμάται πως η συγκεκριμένη προσέγγιση θα ενισχύσει την απόκτηση γνώσης και την αφομοίωση νέου λεξιλογίου, ενώ θα βελτιώσει τις δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου και κριτικής σκέψης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

4.1 Εκπαιδευτικό Σενάριο

4.1.1 Ταυτότητα σεναρίου

Τίτλος: «Social Apps και Αγγλική Γλώσσα»

Δημιουργός: Τζιάννη Ελεάνα, καθηγήτρια αγγλικής γλώσσας

Στοχευμένο κοινό: Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο απευθύνεται σε μαθητές 14-15 ετών, οι οποίοι βρίσκονται στην τελευταία τάξη διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας. Οι μαθητές φοιτούν στη Γ' Γυμνασίου και στη Α' Λυκείου, ενώ προέρχονται από διαφορετικά σχολεία της πόλης των Τρικάλων και των περιχώρων.

Συμβατότητα με Α.Π.Σ.: Δεδομένου ότι το σχολείο στο οποίο θα πραγματοποιηθεί το παρόν σενάριο είναι ιδιωτικό Κέντρο Ξένων Γλωσσών, δεν ισχύουν οι δεσμεύσεις του Υπουργείου Παιδείας ως προς το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών που θα πρέπει να ακολουθείται. Το συγκεκριμένο σενάριο, ωστόσο, είναι συμβατό με το βιβλίο που διδάσκεται στο επίπεδο Γ1-Γ2 και αποτελεί επέκταση κεφαλαίου σχετικά με τα Social Media που υπάρχει ήδη στο βιβλίο.

4.1.2 Πλαίσιο υλοποίησης σεναρίου:

Γνωστικό αντικείμενο: Αγγλική Γλώσσα

Γνωστικά προαπαιτούμενα: Σε γνωστικό επίπεδο, το σενάριο στοχεύει στην εκμάθηση λεξιλογίου και ανάπτυξη ιδεών σχετικών με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα κοινωνικά ζητήματα. Δεδομένου ότι ξεκινά με την εισαγωγή των μαθητών στο αντίστοιχο κεφάλαιο, δεν απαιτείται προηγούμενη γνώση αντίστοιχου λεξιλογίου. Οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν σχετικές έννοιες σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης του σεναρίου και το νέο λεξιλόγιο θα αναλυθεί και θα αφομοιωθεί σε όλα τα βήματα της διαδικασίας. Ως προς τη χρήση της τεχνολογίας, θεωρείται δεδομένο ότι

οι μαθητές είναι αναγκαίο να έχουν βασικές γνώσης χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή, δεν απαιτείται ωστόσο προηγούμενη γνώση χρήσης των κοινωνικών δικτύων, καθώς αυτά θα εξερευνηθούν από μηδενική βάση στα πρώτα στάδια υλοποίησης του σεναρίου.

Απαιτούμενο επίπεδο γλώσσας: Το απαιτούμενο γλωσσικό επίπεδο στο οποίο θα μπορούσε να εφαρμοστεί είναι Γ1-Γ2 (πολύ καλή-άριστη γνώση) κατά το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (C1-C2 στο Common European Framework of Reference-CEFR) που χρησιμοποιείται ευρέως στην κατάταξη των γλωσσικών ικανοτήτων.

Εμπλεκόμενες διαθεματικές έννοιες: Θα δοθεί έμφαση στον εμπλουτισμό των γλωσσικών δυνατοτήτων των μαθητών στην Αγγλική γλώσσα, αλλά και στις ΤΠΕ μέσω των τεχνολογικών εργαλείων που θα εφαρμοστούν. Θα αναλυθεί η χρήση των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης (social apps) στη διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας. Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση σε κοινωνιολογικά ζητήματα, όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, αλλά και έννοιες, όπως ο ακτιβισμός.

Αξία χρήσης ΤΠΕ: Η χρήση των ΤΠΕ είναι επιβεβλημένη και απολύτως απαραίτητη, καθώς το παρόν σενάριο δε θα μπορούσε να υλοποιηθεί σε ένα πιο παραδοσιακό πλαίσιο, έστω και με τη χρήση οπτικοακουστικού υλικού. Σκοπός της χρήσης τους, άλλωστε, δεν είναι απλώς η στείρα αναπαραγωγή πληροφοριών, αλλά η δημιουργία περιεχομένου, ο εμπλουτισμός της κριτικής σκέψης και η ενίσχυση της δημιουργικότητας. Η εισαγωγή της τεχνολογίας σε ένα τέτοιο σενάριο συνδέει στενά τη μάθηση με στοιχεία του πραγματικού κόσμου και οι μαθητές γίνονται ενεργοί δημιουργοί (ChanLin, 2008).

Επιπλέον, τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα είναι διαδραστικά, καθώς δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να αλληλοεπιδρούν με το τεχνολογικό σύστημα που χρησιμοποιούν, είτε μέσω της πλοήγησης και της αναζήτησης, είτε μέσω της διαδικτυακής επικοινωνίας, όπως συμβαίνει και με το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο. Έχουν επίσης χαρακτηριστικά συνεργατικά, καθώς εμπλέκουν ομάδες μαθητών, οι οποίες συνεργάζονται δυναμικά για την παραγωγή ενός κοινού αποτελέσματος. Τέλος, παρέχουν την πληροφορία οπτικοποιημένα, ώστε να εξοικειωθούν οι μαθητές με την

ανάλυση και χρήση του οπτικού ερεθίσματος για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων (Δημητριάδης, 2015).

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο χαρακτηρίζεται από όλα τα παραπάνω στοιχεία, καθώς οι ΤΠΕ αξιοποιούνται σε όλα τα στάδια υλοποίησης του. Πιο συγκεκριμένα, θα χρησιμοποιηθούν κατά κύριο λόγο εφαρμογές κοινωνικών δικτύων, όπως το Facebook και σε δεύτερο βαθμό μηχανές αναζήτησης για τη λήψη σχετικών πληροφοριών, όπως η Google, πολυμεσικές εφαρμογές, όπως το YouTube, ενώ θα έχουν τη δυνατότητα οι μαθητές να κινηθούν ελεύθερα και να εισάγουν και άλλες εφαρμογές που θεωρούν χρήσιμες για την επίτευξη του κοινού εκπαιδευτικού στόχου.

Διδακτική προσέγγιση: Το αντικείμενο διδασκαλίας προσεγγίζεται ολιστικά και διαθεματικά, καθώς έχει διαπιστωθεί η θετική απήχηση της διαθεματικής διδασκαλίας μέσω Διαδικτύου στην απόκτηση γνώσης και αφομοίωση εννοιών από τους μαθητές (Liu & Wang, 2010). Οι μαθητές αντιμετωπίζονται ως αυτόνομες μονάδες, οι οποίες εξασκούν την κριτική τους σκέψη, συνεργάζονται στα πλαίσια της ομάδας, και δραστηριοποιούνται ενεργά. Ο ρόλος του καθηγητή δεν θα είναι πλέον αυτός του καθοδηγητή όπως στην παραδοσιακή διδασκαλία, αλλά θα περιορίζεται σε αυτόν του διαμεσολαβητή και συμβούλου, ο οποίος δίνει χώρο στους μαθητές να αυτενεργήσουν και να γίνουν οι ίδιοι ενεργοί δέκτες της νέας γνώσης, ενώ θα προσφέρει τη βοήθεια του, αν και εφόσον διαπιστωθεί πως απαιτείται για τη συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ως απώτερος στόχος ορίζεται η απόκτηση γνώσης μέσω βιωματικών και διερευνητικών μεθόδων.

Διάρκεια: Καθώς το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο θα υλοποιηθεί με τη μεθοδολογία του σχεδίου εργασίας (project), η διάρκειά του θα εκτιμηθεί με βάση τις συνήθεις πρακτικές υλοποίησής τους. Η διάρκεια ενός project στην διδασκαλία ποικίλλει ανάλογα με τον αριθμό και τη φύση των μαθητών, το διαθέσιμο χρόνο και το στόχο που ορίζεται από τον καθηγητή. Η υλοποίηση, λοιπόν, μπορεί να διαρκέσει από λίγες διδακτικές ώρες σε μικρής κλίμακας project, έως και αρκετές εβδομάδες ή και μήνες σε πιο εκτεταμένα project. Η προτεινόμενη διάρκεια του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σεναρίου προσδιορίζεται σε 12 διδακτικές ώρες, όπως ορίζεται συνήθως σε μεσαίας κλίμακας project. Η κάθε διδακτική ώρα αποτελείται από 45 λεπτά, με μέσο όρο ενασχόλησης τα 20-30 λεπτά ανά διδακτική ώρα. Τα μαθήματα στο επίπεδο Γ1/Γ2 λαμβάνουν χώρα 3 φορές την εβδομάδα και συμπεριλαμβάνουν 2 διδακτικές ώρες την

κάθε φορά. Η τελική παρουσίαση θα γίνει σε 2 διδακτικές ώρες εκτός των ωρών μαθημάτων του επιπέδου. Η συνολική διάρκεια υλοποίησης του σεναρίου εκτιμάται στις 2-3 εβδομάδες, ανάλογα με το βαθμό ενασχόλησης σε κάθε μάθημα.

Οργάνωση τάξης: Το σύνολο των μαθητών της τάξης, η οποία αποτελείται από 9 άτομα, χωρίζεται σε μικρές ομάδες των 3 ατόμων. Η κάθε υποομάδα καλείται να διερευνήσει ένα συγκεκριμένο πλαίσιο σχετικά με τη χρήση των Social Apps για την προώθηση του ακτιβισμού σχετικά με την εξάλειψη κοινωνικών ζητημάτων. Τα προτεινόμενα πλαίσια είναι social apps και κλιματική αλλαγή, υγειονομική περιθάλψη, ρατσισμός και κοινωνικές ανισότητες, ξενοφοβία, καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μετανάστευση. Τα μέλη της κάθε ομάδας αναλαμβάνουν ένα ξεχωριστό ρόλο μέσα σε αυτή. Ενδεικτικοί ρόλοι θα μπορούσαν να είναι οι εξής: συλλέκτης περιεχομένου, συγγραφέας, συντονιστής, υπεύθυνος επικοινωνίας.

Προϋποθέσεις υλοποίησης:

Λογισμικό: Το λογισμικό για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου είναι η πλατφόρμα Facebook. Επικουρικά, θα γίνει χρήση πολυμέσων (βίντεο, εικόνες, μουσική) και εργαλείων παρουσιάσεων (Google Slides ή PowerPoint).

Υλικοτεχνική υποδομή: Οι εκπαιδευόμενοι θα εργάζονται ομαδικά τόσο εντός του σχολικού περιβάλλοντος, όσο και από το σπίτι τους. Απαιτείται υπολογιστής και σύνδεση στο Διαδίκτυο, καθώς οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν το υλικό που τους παρέχεται και να δημιουργήσουν μια παρουσίαση, σε μορφή διαφανειών ή βίντεο. Φυσικά, δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τεχνολογικά μέσα, τα οποία είναι διαθέσιμα στον χώρο του σχολείου, εντός αλλά και εκτός των ωρών μαθημάτων, ελαχιστοποιώντας έτσι ενδεχόμενα προβλήματα στην ομαλή ροή του σεναρίου, λόγω ελλείψεων σε τεχνολογικό υλικό. Τέλος, η σχολική αίθουσα θα πρέπει να είναι εξοπλισμένη με υπολογιστή και προτζέκτορα ή διαδραστικό πίνακα, ώστε να πραγματοποιηθούν οι παρουσιάσεις των μαθητών στο τελευταίο στάδιο του project.

Έντυπα μέσα: Μετά το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας θα διανεμηθεί ερωτηματολόγιο αξιολόγησης προς τους μαθητές, ώστε να διαπιστωθεί αν το εκπαιδευτικό σενάριο κάλυψε τους προβλεπόμενους στόχους και τις ανάγκες που προέκυψαν, αλλά και αν επιλύθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί στο

αρχικό στάδιο.

4.1.3 Διδακτική διαδικασία:

Θεωρητικό πλαίσιο: Το σενάριο βασίζεται στις αρχές του εποικοδομισμού (constructivism), ο οποίος αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες γνωσιακές θεωρίες μάθησης. Βασικός πυλώνας της θεωρίας του εποικοδομισμού, όπως αυτή διαμορφώθηκε από τους ψυχολόγους και θεωρητικούς Jean Piaget και Jerome Bruner, είναι πως ο μαθητής παίζει κεντρικό ρόλο στη δημιουργία της νέας γνώσης, μέσω των νέων εμπειριών που λαμβάνει από το περιβάλλον του. Οι μετριοπαθείς εκφραστές της συγκεκριμένης θεωρίας συνδέουν την απόκτηση γνώσης με την έννοια της κοινότητας, η οποία τη διαμορφώνει έτσι ώστε να επιλύονται τα προβλήματα που προκύπτουν.

Σε πρακτικό πλαίσιο, η θεωρία του εποικοδομισμού συνδέεται άμεσα με το μοντέλο της διερευνητικής μάθησης (inquiry-based learning), στο οποίο ο εκπαιδευόμενος έχει πρωταγωνιστικό ρόλο, καθώς διερευνά ο ίδιος τη γνώση μέσα από τα ερεθίσματα που λαμβάνει από το περιβάλλον του, με απώτερο στόχο να χτίσει τη γνώση και να καταλήξει σε σημαντικά συμπεράσματα (Δημητριάδης, 2015). Το παρόν σενάριο στηρίζεται άμεσα στη θεωρία της διερευνητικής μάθησης, καθώς οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν τη χρησιμότητα των social apps αλλά και τη σημασία των κοινωνικών ζητημάτων που θα επιλέξουν και να αναλύσουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.

Επιπλέον, κεντρικός άξονας του εκπαιδευτικού σεναρίου αποτελεί η συνεργατική ή ομαδοσυνεργατική μάθηση (collaborative learning). Πρόκειται για μια παιδαγωγική προσέγγιση η οποία αποτελεί μέρος της ευρύτερης θεωρίας του εποικοδομισμού και δίνει έμφαση στην ομάδα η οποία συνεργάζεται συλλογικά με το μαθητή. Το περιβάλλον, λοιπόν, αλληλοεπιδρά, ώστε να δώσει τα απαραίτητα ερεθίσματα και να ενεργοποιήσει τους μηχανισμούς μάθησης που απαιτούνται. Η προσέγγιση αυτή υποστηρίζεται από ψηφιακές τεχνολογίες (Δημητριάδης, 2015), οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου (higher-order thinking skills), όπως οι ικανότητες σχεδίασης, ανάλυσης, επιχειρηματολογίας και αξιολόγησης.

Μεθοδολογία: Το εκπαιδευτικό σενάριο σχεδιάστηκε έτσι, ώστε να συμπεριλαμβάνει ένα συνδυασμό στρατηγικών και μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης,

με πολλαπλά οφέλη για τους μαθητές. Η βασική μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί είναι αυτή του Σχεδίου Εργασίας (Project), η οποία συνήθως προτιμάται σε διαθεματικά πλαίσια. Οι μαθητές εργάζονται σε μικρές ομάδες, οι οποίες τους παρέχουν τη δυνατότητα να συζητήσουν, να επιχειρηματολογήσουν αλλά και να ελέγξουν οι ίδιοι και να αξιολογήσουν τις γνώσεις που αποκομίζουν μέσω της συνεργασίας. Οι μαθητές δημιουργούν κάτι απτό, μαθαίνουν εμπειρικά και βιωματικά, σε αντίθεση με πιο παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας όπου απλά εισάγονται σε αφηρημένες έννοιες και γνώσεις, χωρίς σύνδεση με τις εμπειρίες που αποκομίζουν μέσα από την τάξη (Δημητριάδης, 2015). Ένα project το οποίο έχει σχεδιαστεί σωστά ενισχύει τη μάθηση, καθώς δίνει τη δυνατότητα στους εμπλεκόμενους να αποκτήσουν μια βαθύτερη γνώση του αντικειμένου μέσω της έρευνας και να ενισχύσουν τις μεταγνωστικές τους δεξιότητες, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζουν τη μάθηση με μεγαλύτερη αυτονομία (ChanLin, 2008).

Στόχοι: Κύριος σκοπός του εκπαιδευτικού σεναρίου είναι η απόκτηση λεξιλογίου, γνώσεων και ιδεών σχετικών με την τεχνολογία γενικότερα και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ειδικότερα. Επιπλέον, το σενάριο στοχεύει στην ενασχόληση των μαθητών με ζητήματα κοινωνικού ενδιαφέροντος και στην ενίσχυση της κριτικής τους σκέψης. Τέλος, βασικός στόχος είναι η εξάσκηση των μαθητών στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου στην ξένη γλώσσα. Τα μαθησιακά αποτελέσματα τα οποία θα επιτύχουν οι μαθητές διαμορφώνονται ανάλογα με το θεωρητικό πλαίσιο, τη διδακτέα ύλη και την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Συγκεκριμένα, οι επιμέρους στόχοι του εκπαιδευτικού σεναρίου μπορούν να οριστούν ως:

Γνωστικοί στόχοι:

1. Να καλλιεργηθεί το σύνολο των τεσσάρων γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών (ομιλία, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση προφορικού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου), ώστε να επιτευχθεί μια ισορροπημένη γλωσσική ανάπτυξη στην Αγγλική γλώσσα.
2. Να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι την έννοια των κοινωνικών δικτύων, τη χρήση και τις δυνατότητές τους για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
3. Να εστιάσουν και να αφυπνιστούν οι μαθητές για ζητήματα κοινωνικού περιεχομένου, διερευνώντας έννοιες όπως ο ακτιβισμός.
4. Να εξοικειωθούν οι μαθητές με λεξιλογικές έννοιες σχετικές με την τεχνολογία και τις εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης.

5. Να ενισχυθεί το εύρος των λεξιλογικών στοιχείων που θα αφομοιωθεί από τους εκπαιδευόμενους στην Αγγλική γλώσσα.

Τεχνογραμματικοί στόχοι:

1. Να εξοικειωθούν οι μαθητές με την πλοήγηση στο διαδίκτυο, τη χρήση των κοινωνικών δικτύων, την αναζήτηση πληροφοριών και την αξιολόγηση των διαθέσιμων πηγών.
2. Να αξιοποιούν την πλατφόρμα του Facebook για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
3. Να καταγράψουν τις πληροφορίες που θα συλλέξουν με τη βοήθεια των Google, Facebook και άλλων εφαρμογών.
4. Να παρουσιάσουν τα ευρήματα της έρευνάς τους σε online περιβάλλον.
5. Να χρησιμοποιήσουν τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για να επικοινωνήσουν τις γνώσεις που αποκόμισαν, να τις αξιολογήσουν και να επεκτείνουν την εκπαιδευτική διαδικασία ως αυτόνομοι δραστήριοι μαθητές (active learners).

Παιδαγωγικοί στόχοι:

1. Να μοιραστούν οι εκπαιδευόμενοι τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του αναφορικά με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
2. Να αξιολογήσουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν και κατ' επέκταση να ενισχύσουν την κριτική τους σκέψη και ικανότητα.
3. Να κατανοήσουν τον διαφορετικό τρόπο σκέψης των άλλων και να συμμετέχουν ενεργά σε συλλογικές επικοινωνιακές διεργασίες, με απώτερο στόχο την εμπάθυνση της δικής τους σκέψης.
4. Να επεκτείνουν την εκπαιδευτική διαδικασία εκτός των στενών πλαισίων της τάξης και να ενισχύσουν τεχνικές μαθησιακής αυτενέργειας και αυτόνομης μάθησης.
5. Να κατανοήσουν την έννοια των κοινωνικών δικτύων μέσω μιας βιωματικής προσέγγισης.
6. Να αντιληφθούν την έννοια και τη χρησιμότητα της ομαδοσυνεργατικής μάθησης, αποκτώντας έναν ενεργό ρόλο στην ομάδα.

Διδακτική διαδικασία: Κατά τη διάρκεια της πρώτης διδακτικής ώρας οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες με βάση τόσο τις επιδόσεις τους, όσο και τις μεταξύ τους σχέσεις, ώστε να επιτευχθεί ένας υψηλός βαθμός συνοχής και λειτουργικότητας μεταξύ των ομάδων. Σε κάθε μέλος της ομάδας αναθέτεται ένας ρόλος, σε πρώτο

στάδιο από τον εκπαιδευτικό. Στην πορεία της υλοποίησης του project η ομάδα θα μπορεί να αποφασίσει αν επιθυμεί ανακατανομή των ρόλων, ώστε να υπάρχει εναλλαγή δραστηριοτήτων από όλα τα μέλη.

Το προτεινόμενο σενάριο: Το εκπαιδευτικό σενάριο αποτελείται από 9 στάδια, τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους, αλλά και με τον τελικό σκοπό του project. Τα στάδια αυτά έχουν δημιουργηθεί με βάση το μοντέλο των 9 βημάτων του Gagne. Αναλυτικά, τα προτεινόμενα βήματα για την ολοκλήρωση του project είναι τα εξής:

1. Εισαγωγή στο θέμα προς συζήτηση με χρήση οπτικοακουστικών μέσων (βίντεο). Ο καθηγητής εισάγει τους μαθητές στο νέο αντικείμενο διδασκαλίας προς διερεύνηση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τα κοινωνικά ζητήματα, μέσω βίντεο ή εικόνας. Στόχος του πρώτου βήματος είναι η προσέλκυση του ενδιαφέροντος των μαθητών στο θέμα και η προετοιμασία τους, μέσω ενός οπτικοακουστικού ερεθίσματος, ώστε να υποδεχθούν τη νέα γνώση.
2. Δημιουργία ερευνητικού ερωτήματος/προβλήματος προς διερεύνηση και παρουσίαση εκπαιδευτικού στόχου. Στο δεύτερο αυτό βήμα βάσει του μοντέλου του Gagne, ο καθηγητής παρουσιάζει το ερευνητικό ερώτημα που θα απασχολήσει τους εκπαιδευόμενους και συζητά πιθανά προβλήματα που θα ανακύψουν. Στη συνέχεια, τίθενται οι στόχοι που θα υλοποιηθούν με την ολοκλήρωση του project με σκοπό να αντιληφθούν οι μαθητές τις γνώσεις και δεξιότητες που θα αποκτήσουν με το πέρας αυτού, αλλά και να αποκτήσουν το αίσθημα της προσδοκίας για την επίτευξή τους.
3. Συζήτηση στην τάξη σχετικά με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και τα κοινωνικά ζητήματα προς διερεύνηση. Στόχος του τρίτου βήματος είναι να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες μέσω της συζήτησης, ώστε να επιτευχθεί ανάκληση στην πρότερη γνώση που πιθανόν να έχουν ήδη οι μαθητές από προσωπική εμπειρία ή από προηγούμενες εκπαιδευτικές διαδικασίες. Στο τρίτο αυτό στάδιο της προετοιμασίας, ο καθηγητής θα προσπαθήσει να ανακαλέσει στη μνήμη εργασίας των μαθητών λεξιλόγιο και ιδέες σχετικές με τα κοινωνικά δίκτυα και τα κοινωνικά ζητήματα που θα εξεταστούν εκτενώς στα επόμενα βήματα και να συνδέσει προηγούμενες γνώσεις με όσες θα αποκτηθούν στη συνέχεια.
4. Παρουσίαση περιεχομένου-μεθοδολογίας/διαχωρισμός σε ομάδες/κατανομή ρόλων. Μεταβαίνοντας στο στάδιο της εκπαίδευσης, ο καθηγητής παρουσιάζει το

περιεχόμενο του project στους μαθητές. Αναφέρει το μέσο κοινωνικής δικτύωσης που θα χρησιμοποιηθεί (Facebook) και τα κοινωνικά ζητήματα προς διερεύνηση και εξηγεί στους μαθητές την πορεία δράσης. Συγκεκριμένα, χωρίζει το σύνολο της τάξης σε μικρότερες ομάδες, οι οποίες θα διερευνήσουν ένα κοινωνικό ζήτημα της επιλογής τους, και αναφέρει στους μαθητές πως θα πρέπει να αναζητήσουν σχετικό περιεχόμενο και στη συνέχεια να δημιουργήσουν μια ακτιβιστική σελίδα ή ομάδα δράσης στο Facebook, με σκοπό την προώθηση του κοινωνικού ζητήματος που έχει επιλεγεί. Στο στάδιο αυτό θα επιτευχθεί επιλεκτική αντίληψη της νέας πληροφορίας από τους μαθητές.

5. Οι ομάδες επιλέγουν ένα κοινωνικό ζήτημα και αποφασίζουν την κοινή πορεία δράσης. Ο καθηγητής υποστηρίζει και καθοδηγεί τους μαθητές ώστε να επιλέξουν τις κατάλληλες ενέργειες και δράσεις που θα οδηγήσουν στην επίτευξη του στόχου. Στο στάδιο αυτό του project, χρήσιμη θα αποδειχτεί η παρουσίαση σχετικών παραδειγμάτων, μελετών περίπτωσης, γραφικών ή αντίστοιχων σελίδων στο Facebook, τα οποία θα βοηθήσουν τους μαθητές να εστιάσουν σε αντίστοιχες πρακτικές. Απώτερος σκοπός, κατά τον Gagne, είναι να κωδικοποιήσουν οι μαθητές τις νέες πληροφορίες σε ένα σημασιολογικό πλαίσιο που θα τους επιτρέψει να εμβαθύνουν στη νέα γνώση.
6. Το έκτο στάδιο αποτελεί τον πυρήνα του project, καθώς εστιάζει στη δημιουργία νέου περιεχομένου. Για το λόγο αυτό, θα τμηματοποιηθεί σε 3 επίπεδα:
 - Αρχικά, στο πρώτο επίπεδο θα πραγματοποιηθεί αναζήτηση σελίδων/ομάδων σχετικών με κοινωνικά ζητήματα στο Facebook και θα επιχειρηθεί επικοινωνία μαζί τους. Οι μαθητές θα παρουσιάσουν τα ευρήματά τους στην τάξη, στο πλαίσιο εποικοδομητικής συζήτησης.
 - Δημιουργία ακτιβιστικής σελίδας/ομάδας στο Facebook και ενημέρωσή της με περιεχόμενο σχετικό με το σκοπό. Εδώ οι μαθητές δημιουργούν οι ίδιοι μια σελίδα ή ομάδα στην πλατφόρμα του Facebook και εισάγουν σε αυτή περιεχόμενο που αφορά στην προώθηση της ακτιβιστικής δράσης σε σχέση με το κοινωνικό ζήτημα που επέλεξαν στα πρώτα στάδια. Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να μεταφορτώσουν υλικό από άλλες πλατφόρμες και εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης, να διαμοιραστούν οπτικοακουστικό υλικό από πλατφόρμες όπως το YouTube, το Instagram ή το TikTok, να δημιουργήσουν οι ίδιοι ψηφιακό υλικό χρησιμοποιώντας εφαρμογές όπως το Flipgrid για

δημιουργία βίντεο ή το Canva για δημιουργία ψηφιακής αφίσας. Στο στάδιο αυτό οι μαθητές έχουν την ελευθερία να χρησιμοποιήσουν οι ίδιοι οποιαδήποτε εφαρμογή θεωρούν πως θα προσθέσει αξία και περιεχόμενο στην ακτιβιστική δράση.

- Κοινοποίηση σε άλλα μέσα δικτύωσης/επικοινωνία με αντίστοιχους ακτιβιστές/πρόσκληση σε guest speakers. Στο τρίτο επίπεδο του βήματος αυτού, οι μαθητές επιχειρούν να κοινοποιήσουν το περιεχόμενο της σελίδας τους σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να έρθουν σε επαφή με άλλους φορείς ή ακτιβιστές που προωθούν το κοινωνικό ζήτημα που επέλεξαν να εξετάσουν, ενώ θα τους δοθεί η ευκαιρία να απευθύνουν κάλεσμα σε πιθανούς ομιλητές (guest speakers), οι οποίοι έχουν εμπλακεί ή έχουν αντίστοιχη σχετική εμπειρία.

Το έκτο αυτό στάδιο αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά του project, καθώς μέσα από τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται οργανωμένα στους μαθητές, θα τους δοθεί η δυνατότητα να εφαρμόσουν τις νέες γνώσεις που έλαβαν και κατ' επέκταση να τις αφομοιώσουν. Πρόκειται για ένα στάδιο όπου προωθείται η ενεργός μάθηση και επιτυγχάνεται ανάκληση στα εξωτερικά ερεθίσματα που δημιουργούνται από τον εκπαιδευτικό.

7. Παρουσίαση τελικών αποτελεσμάτων στο σύνολο της τάξης μέσω Google Slides, Powerpoint ή αντίστοιχου προγράμματος παρουσιάσεων. Ανατροφοδότηση στην τάξη. Με την ολοκλήρωση του έκτου βήματος, οι μαθητές έχουν πλέον καταφέρει να εμπλακούν βιωματικά και να λειτουργήσουν ως ενεργοί φορείς της νέας γνώσης. Στόχος, λοιπόν του έβδομου βήματος, κατά τον Gagne, είναι να ενισχυθεί και να διατηρηθεί η αποκτηθείσα γνώση στη μνήμη του μαθητή. Σημαντική σε αυτό το στάδιο είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας των ομάδων στο σύνολο της τάξης και η ανατροφοδότηση που θα λάβουν, με τη μορφή της διαμορφωτικής αξιολόγησης, τόσο σε ατομικό, όσο και σε συλλογικό επίπεδο.

- Αυτοαξιολόγηση (self-assessment). Αρχικά, θα διαμοιραστεί στους μαθητές έντυπο αυτοαξιολόγησης, το οποίο θα κληθούν να απαντήσουν μέσα στην τάξη με τη βοήθεια του καθηγητή (βλ, Παράρτημα, Student Academic Self-Assessment Form). Το έντυπο αυτοαξιολόγησης περιέχει ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου και περιλαμβάνει ομαδοποιημένες δηλώσεις σχετικές με τους στόχους που είχαν τεθεί εξαρχής.
- Παρουσίαση στην τάξη. Έπειτα, οι μαθητές θα κληθούν να κοινοποιήσουν την

πορεία δράσης τους, να αιτιολογήσουν τις ενέργειες που έκαναν και να παρουσιάσουν τα ευρήματα τους αλλά και τις νέες γνώσεις που απέκτησαν, τόσο σε επίπεδο περιεχομένου όσο και ως προς τις γλωσσικές δεξιότητες που κατέκτησαν. Με το πέρας της παρουσίασης θα δεχθούν σχόλια και ερωτήματα από τους συμμαθητές τους και τον καθηγητή.

- Αξιολόγηση από ομότιμους (peer-assessment). Με το πέρας της παρουσίασης, οι μαθητές θα λάβουν ανατροφοδότηση σχετικά με τα θετικά στοιχεία της δράσης τους, τα πιθανά προβλήματα και μειονεκτήματα που προέκυψαν και το αν επιτεύχθηκαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα που είχαν τεθεί στα πρώτα στάδια. Με την ολοκλήρωση της συζήτησης στην τάξη, οι μαθητές θα κληθούν να αξιολογήσουν την προσπάθεια των συμμαθητών τους σε αντίστοιχο έντυπο που θα τους δοθεί (βλ. Παράρτημα, Peer Assessment Form). Η αξιολόγηση θα βασιστεί σε κριτήρια που έχουν τεθεί από τον καθηγητή και οι μαθητές θα κληθούν να βαθμολογήσουν την προσπάθεια των συμμαθητών τους σε κλίμακα 1-5.
8. Αξιολόγηση της απόδοσης των μαθητών. Με την ολοκλήρωση του έβδομου βήματος, οι μαθητές μεταβαίνουν στο τρίτο στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αυτό της τελικής αξιολόγησης. Θα διανεμηθεί έντυπο ερωτηματολόγιο προς τους μαθητές, το οποίο θα αφορά τη χρήση των social apps στην υλοποίηση του project. Το ερωτηματολόγιο θα περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου 5 βαθμών. Σκοπός του σταδίου αυτού, κατά τον Gagne, είναι η ανάκληση της γνώσης που έχει αποκτηθεί σε όλα τα παραπάνω στάδια στη μνήμη των μαθητών, μέσω της αξιολόγησης.
 9. Εποικοδομητική συζήτηση για ανάλυση αποτελεσμάτων και εμπέδωση της νέας γνώσης. Στο τελικό αυτό βήμα για την ολοκλήρωση του σεναρίου θα πραγματοποιηθεί εποικοδομητική συζήτηση κατά την οποία θα αναλυθούν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και θα δοθεί περαιτέρω σχολιασμός από τον καθηγητή σχετικά με τη θετική πορεία αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη φάση της υλοποίησης. Τέλος, θα αναλυθούν τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν και θα διαπιστωθεί αν έχουν επιτευχθεί οι προβλεπόμενοι στόχοι. Θα επιχειρηθεί να γενικευθεί η νέα γνώση και να συνδεθεί η πρότερη γνώση με τις νέες πληροφορίες που έλαβαν οι μαθητές μέσω του project.

Ακολουθεί συνοπτικός πίνακας αντιστοιχίας των σταδίων του προτεινόμενου project, σε σχέση με το μοντέλο των 9 βημάτων διδασκαλίας του μοντέλου Gagne.

Πίνακας 4.1 Εκπαιδευτικές ενέργειες προτεινόμενου project, σε σχέση με το μοντέλο διδακτικού σχεδιασμού του Gagne

	Εκπαιδευτικές ενέργειες	Μοντέλο 9 βημάτων διδασκαλίας Gagne
<p>Προετοιμασία (πριν την εκπαίδευση)</p>	<p>1. Εισαγωγή στο θέμα προς συζήτηση με χρήση οπτικοακουστικών μέσων (βίντεο).</p>	<p>Προσέλκυση προσοχής μαθητών στο αντικείμενο της διδασκαλίας.</p>
	<p>2. Δημιουργία ερευνητικού ερωτήματος/προβλήματος προς διερεύνηση και παρουσίαση εκπαιδευτικού στόχου.</p>	<p>Παρουσίαση εκπαιδευτικών στόχων στους μαθητές (γνώσεις και δεξιότητες που θα αποκτήσουν).</p>
	<p>3. Συζήτηση στην τάξη σχετικά με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και τα κοινωνικά ζητήματα προς διερεύνηση.</p>	<p>Ανάκληση προηγούμενων - προαπαιτούμενων γνώσεων των μαθητών.</p>
<p>Εκπαίδευση</p>	<p>4. Παρουσίαση περιεχομένου-μεθοδολογίας/διαχωρισμός σε ομάδες/κατανομή ρόλων.</p>	<p>Παρουσίαση νέου εκπαιδευτικού περιεχομένου στους μαθητές.</p>
	<p>5. Οι ομάδες επιλέγουν ένα κοινωνικό ζήτημα και αποφασίζουν την κοινή πορεία δράσης, με τη βοήθεια του καθηγητή.</p>	<p>Υποστήριξη και καθοδήγηση των μαθητών στην αφομοίωση της νέας πληροφορίας.</p>
	<p>6. Αναζήτηση σχετικών σελίδων/ομάδων στο Facebook. Δημιουργία ακτιβιστικής σελίδας/ομάδας στο Facebook και ενημέρωσή της με σχετικό περιεχόμενο. Κοινοποίηση σε άλλα μέσα δικτύωσης/επικοινωνία με αντίστοιχους ακτιβιστές/πρόσκληση σε guest speakers.</p>	<p>Ενεργός μάθηση, μέσω της οργάνωσης νέων ευκαιριών για τους μαθητές, ώστε να εφαρμόζουν τις νέες γνώσεις.</p>
	<p>7. Παρουσίαση τελικών αποτελεσμάτων στην τάξη μέσω Google Slides, Powerpoint. Ανατροφοδότηση στην τάξη. Αυτοαξιολόγηση/ομότιμη</p>	<p>Ανατροφοδότηση της μάθησης και σχολιασμός των αποτελεσμάτων.</p>

	αξιολόγηση.	
Μετά την εκπαίδευση	8. Τελική αξιολόγηση της απόδοσης των μαθητών.	Αξιολόγηση της απόδοσης των μαθητών με ποσοτικά κριτήρια και ποιοτικές μεθόδους.
	9. Εποικοδομητική συζήτηση για ανάλυση αποτελεσμάτων και εμπέδωση της νέας γνώσης.	Ενίσχυση και διατήρηση (εμπέδωση) της γνώσης των μαθητών και σύνδεση με προηγούμενες γνώσεις.

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού σεναρίου θα πραγματοποιηθεί σε δύο στάδια, καθώς θα υιοθετηθούν τεχνικές διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης. Η διαμορφωτική αξιολόγηση λαμβάνει χώρα από τα άτομα που απαρτίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, κατά τη διάρκειά της, με σκοπό να βελτιωθεί η ίδια η διαδικασία (Γραμματικόπουλος, 2006). Η διαμορφωτική αξιολόγηση δίνει τη δυνατότητα ελέγχου της πορείας της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε σχέση με τους στόχους που έχουν οριστεί στην αρχή της διδασκαλίας. Κατ' επέκταση, θα είναι εύκολος ο επαναπροσδιορισμός των δραστηριοτήτων σε περίπτωση παρέκκλισης από αυτούς. Η διαμορφωτική αξιολόγηση θα λάβει χώρα κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του εκπαιδευτικού σεναρίου και θα συμπεριλαμβάνει τόσο ατομική αξιολόγηση (self-assessment) για τον κάθε μαθητή, όσο και αξιολόγηση μεταξύ των μελών της ομάδας (peer-assessment), με στόχο την καταγραφή των αντιδράσεων και των χειρισμών των εμπλεκόμενων.

Με την ολοκλήρωση του σεναρίου θα πραγματοποιηθεί τελική αξιολόγηση, ώστε να διαπιστωθεί και να ελεγχθεί η συνολική επίδοση των μαθητών σχετικά με τις γνώσεις που έλαβαν, αλλά και τις δεξιότητες που απέκτησαν. Η ολοκλήρωση της τελικής αξιολόγησης θα αποτελέσει το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας, κατά το οποίο θα εκτιμηθεί «η επίδραση της παρέμβασης, δηλαδή εάν επιτεύχθηκαν οι μαθησιακοί στόχοι και ο βαθμός βελτίωσης του τρόπου λειτουργίας όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων» (Πετροπούλου κ.ά., 2015).

Η τελική αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί σε δυο μορφές. Αρχικά, θα διανεμηθεί το ερωτηματολόγιο Summative Assessment Questionnaire (βλ. Παράρτημα) προς τους μαθητές που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό σενάριο, σχετικά με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην υλοποίηση του project. Το ερωτηματολόγιο θα περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου της 5βάθμιας κλίμακας Likert. Θα αποτελέσει έναν εύκολο και εύχρηστο τρόπο για τη συλλογή δεδομένων

κατά τη διεξαγωγή μιας έρευνας, αλλά και τη βάση για τη λήψη συμπερασμάτων σχετικά με την επιτυχία του συνόλου του εκπαιδευτικού σεναρίου. Πρόκειται για μια αναπροσαρμογή του ερωτηματολογίου «Undergraduate Student's Use of Facebook for Educational Purposes» (Nguyen, 2017), με σκοπό την αξιολόγηση της χρήσης του Facebook ως τεχνολογικού εργαλείου στα πλαίσια μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σε δεύτερο στάδιο θα ακολουθήσει επικοδομητική συζήτηση, κατά την οποία θα εκτιμηθεί αν και σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι που τέθηκαν στο αρχικό στάδιο, τι εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, η επιτυχία, αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά την υλοποίηση του σεναρίου. Ως αναγκαίο προαπαιτούμενο για την αξιολόγηση, θα πρέπει να δοθεί έγγραφη άδεια συναίνεσης των γονέων για τη συμμετοχή των παιδιών τους, τόσο στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, όσο και στην ίδια την υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου, αλλά και στη χρήση του Facebook από τους μαθητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ

5.1 Μεθοδολογία πρωτογενούς έρευνας

5.1.1 Σκοπός της έρευνας και ερευνητικό ερώτημα

Ο βασικός σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού σεναρίου ως προς την παιδαγωγική καταλληλότητα και την επιστημονική εγκυρότητά του, σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών της Αγγλικής γλώσσας. Με άλλα λόγια, στόχος είναι η επαλήθευση του εκπαιδευτικού σεναρίου που έχει σχεδιαστεί, καθώς δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη από την ερευνήτρια ή άλλους εκπαιδευτικούς.

Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας διατυπώθηκε το ακόλουθο ερευνητικό ερώτημα:

- Ποια η άποψη των εκπαιδευτικών της Αγγλικής γλώσσας για την παιδαγωγική καταλληλότητα και επιστημονική εγκυρότητα του εκπαιδευτικού σεναρίου «Social Apps και Αγγλική Γλώσσα»;

5.1.2 Τύπος έρευνας και ερευνητική μέθοδος

Τα εκπαιδευτικά σενάρια είναι απαραίτητο να είναι παιδαγωγικά κατάλληλα και επιστημονικά έγκυρα, βάσει των σύγχρονων αντιλήψεων και των πορισμάτων της επιστήμης, αλλά και να υποκινούν με διαδραστικό τρόπο τους μαθητές, όχι μόνο στην αναζήτηση της επιστημονικής γνώσης, αλλά και στην αξιολόγηση της εγκυρότητά της (Μάραντος, 2015).

Ωστόσο, για το εν λόγω εκπαιδευτικό σενάριο, επειδή έχει απλά σχεδιαστεί, χωρίς να έχει εφαρμοστεί στην πράξη, οπότε και ασφαλώς δεν έχει επιβεβαιωθεί η παιδαγωγική καταλληλότητα και η επιστημονική εγκυρότητά του, κρίθηκε απαραίτητη η διενέργεια πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας με συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς της Αγγλικής γλώσσας, ώστε να το αξιολογήσουν ως εκπαιδευτικοί σύμφωνα με την εμπειρία τους. Η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιείται κατά κόρον στις κοινωνικές επιστήμες και η χρήση των συνεντεύξεων δίνει τη δυνατότητα στους ερευνητές να απαντήσουν σε ευρύτερα επιστημονικά ερωτήματα, αλλά και ως προς την επαγγελματική πρακτική.

Ως ερευνητική μέθοδος επιλέχθηκε η διαδικτυακή προσωπική συνέντευξη με τους εκπαιδευτικούς της Αγγλικής, μέσω της οποίας επιχειρήθηκε η ανάλυση της οπτικής τους και των απόψεών τους, ενώ θεωρήθηκε ως η καταλληλότερη μέθοδος, καθώς εξασφαλίζει τη λήψη ποιοτικότερων πληροφοριών, κατά την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σεναρίου. Το μειονέκτημα της εν λόγω μεθόδου είναι ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ενώ η δυσκολία που αντιμετωπίστηκε ήταν ο περιορισμός της προσωπικής επαφής με τους συμμετέχοντες, εξαιτίας της πανδημίας Covid-19 και του lockdown που επιβλήθηκε.

5.1.3 Σχεδιασμός εργαλείου συλλογής δεδομένων

Για τη διεξαγωγή της έρευνας και τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων σχεδιάστηκε ένα ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις ανοικτού τύπου, οι οποίες διατυπώθηκαν έτσι ώστε να απαντούν στο ερευνητικό ερώτημα. Επιπρόσθετα μάλιστα, επιλέχθηκε η μέθοδος των ημι-δομημένων συνεντεύξεων με καθοδηγητικό νήμα, κατά τις οποίες η ερευνήτρια είχε εξ αρχής προκαθορίσει τα ζητήματα προς διερεύνηση που επιθυμούσε να καλύψει και το περιεχόμενο των ερωτήσεων, καθώς μέλημα ήταν να εξεταστούν όλες τις πτυχές του εκπαιδευτικού σεναρίου και εάν αυτό εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους σχεδιάστηκε. Μάλιστα, το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις θεματικές περιοχές του ερευνώμενου πεδίου, με στόχο να διεξαχθεί η συζήτηση προς μια συγκεκριμένη οδό, αποφεύγοντας να παρασυρθεί η συζήτηση και να παρεκκλίνει από το θέμα της έρευνας (Μαντζούκας, 2007; Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008).

Η δομή του ερωτηματολογίου αποτελείται από έναν αριθμό 16 ερωτήσεων και συμπληρωματικών ερωτημάτων, που έχουν διατυπωθεί έτσι ώστε, να εξυπηρετούν την εξέλιξη και την τροπή της κάθε συνέντευξης, και τα οποία διατυπώθηκαν ως ακολούθως, σύμφωνα με τους 6 ερευνητικούς άξονες (Πίνακας 5.1).

Πίνακας 5.1 Ερευνητικοί άξονες και ερωτήσεις συνέντευξης

Ερευνητικοί άξονες	Ερωτήσεις
1. Τα μέσα-υλικά που χρειάζονται	1. Θεωρείτε ότι το Facebook μπορεί να αποτελέσει κατάλληλο εργαλείο, για την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων του σεναρίου;
	2. Πιστεύετε ότι θα υπάρξουν δυσκολίες στην εφαρμογή του εκπαιδευτικού σεναρίου στην τάξη και ποια προβλήματα ενδέχεται να συναντήσετε κατά την υλοποίησή του;
	3. Ποια η γνώμη σας για την καταλληλότητα της απαιτούμενης

	<ul style="list-style-type: none"> υλικοτεχνικής υποδομής και την οργάνωση της τάξης για το προτεινόμενο εκπαιδευτικό σενάριο;
	<ul style="list-style-type: none"> 4. Εκτιμάτε ότι το Facebook μπορεί να αποτελέσει κατάλληλο εργαλείο για την προώθηση της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της ομάδας; 5. Εκτιμάτε ότι το Facebook μπορεί να αποτελέσει κατάλληλο εργαλείο για ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μελών της ομάδας;
2. Οι εκπαιδευτικοί στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> 6. Κατά πόσο πιστεύετε ότι το παρόν σενάριο μπορεί να βελτιώσει τις λεξιλογικές γνώσεις των μαθητών ως προς τα κοινωνικά ζητήματα ή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης; 7. Κατά πόσο πιστεύετε ότι το παρόν σενάριο μπορεί να βελτιώσει τις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών (listening, reading, speaking, writing); 8. Πιστεύετε ότι το παρόν σενάριο συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών σε σχέση με τα κοινωνικά ζητήματα προς διερεύνηση; 9. Πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου βρίσκονται σε αντιστοιχία με τους στόχους του; Αν όχι, τι θα αλλάζατε στο παρόν σενάριο, ώστε να εξυπηρετήσει καλύτερα τους εκπαιδευτικούς στόχους;
3. Το περιεχόμενο του σεναρίου	<ul style="list-style-type: none"> 10. Θεωρείτε πως οι δραστηριότητες του σεναρίου προσφέρουν αρκετή ευελιξία στους μαθητές να σχεδιάσουν τη δική τους πορεία δράσης και να εμπλακούν ενεργά στη μάθηση; 11. Θεωρείτε πως οι δραστηριότητες του σεναρίου βρίσκονται σε αντιστοιχία με τα 9 βήματα του μοντέλου του Gagne;
4. Η μεθοδολογία διδασκαλίας	<ul style="list-style-type: none"> 12. Θα κρίνατε τη μέθοδο του project κατάλληλη για την υλοποίηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σεναρίου; 13. Θεωρείτε πως το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο που υιοθετείται από το σενάριο υποστηρίζεται από τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί;
5. Οι μαθητές (το κοινό-στόχος)	<ul style="list-style-type: none"> 14. Ποια η γνώμη σας για την καταλληλότητα του εκπαιδευτικού σεναρίου, αναφορικά με το γνωστικό και ηλικιακό επίπεδο των μαθητών;
6. Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας	<ul style="list-style-type: none"> 15. Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό σενάριο περιλαμβάνει ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης των μαθητών; Αν όχι, τι θα προσθέτατε ώστε να υπάρχει μια πιο ολοκληρωμένη διαδικασία αξιολόγησης; 16. Εκτιμάτε ότι το εκπαιδευτικό σενάριο παρουσιάζει κάποια ιδιαίτερη καινοτομία (πχ. σε σχέση με τα ψηφιακά μέσα ή με την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου διδασκαλίας);

5.1.4 Καθορισμός συμμετεχόντων

Οι συμμετέχοντες στην παρούσα ποιοτική έρευνα καθορίστηκαν με βάση την καταλληλότητά τους να αξιολογήσουν το εκπαιδευτικό σενάριο και με βάση την

επάρκεια των ποιοτικών πληροφοριών που επρόκειτο να μεταφέρουν. Γι' αυτό τον λόγο δεν ήταν αναγκαία η συμμετοχή μεγάλου αριθμού συμμετεχόντων για τη διεξαγωγή της έρευνας, αλλά η προσεκτική επιλογή του δείγματος (δείγμα σκοπιμότητας) από την ερευνήτρια, η κρίση της οποίας στηρίχθηκε στην καταλληλότητά τους να γνωρίζουν και να κάνουν χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, στη διαθεσιμότητά τους να συμμετέχουν, στο βαθμός ενδιαφέροντός τους για τα εκπαιδευτικά σενάρια διδασκαλίας και στη δυνατότητά τους να απαντούν συγκροτημένα, ώστε να προσφέρουν επαρκείς πληροφορίες για το υπό εξέταση εκπαιδευτικό σενάριο. Η ηλικιακή σύνθεση των συμμετεχόντων περιορίστηκε σε άτομα μεταξύ 28 έως 50 ετών, με διδακτική προϋπηρεσία στη Αγγλική γλώσσα περισσότερο από 5 έτη και ο αριθμός τους ορίστηκε σε 7 άτομα. Τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων στην έρευνα εκπαιδευτικών της Αγγλικής γλώσσας παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα 5.2.

Πίνακας 5.2: Χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων

Χαρακτηριστικά συμμετεχόντων εκπαιδευτικών Αγγλικής									
		Συμμετέχοντες						Σύνολο	
Ηλικία	28-40 ετών	1		3	4			3	
	41-50 ετών		2			5	6	7	4
Επίπεδο μόρφωσης	Πανεπιστήμιο			3	4		6		3
	Μεταπτυχιακό	1	2			5		7	4
Εκπαιδευτική προϋπηρεσία	5-10 έτη	1		3					2
	11-20 έτη				4				1
	>21 έτη		2			5	6	7	4
Καθεστώς απασχόλησης	Ιδιωτικό τομέα				4		6	7	3
	Δημόσιο τομέα			3		5			2
	Αυτοαπασχολούμενος	1	2						2

Έτσι, κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες, οι οποίοι ενημερώθηκαν σχετικά με τους σκοπούς, τη διαδικασία και την εμπιστευτικότητα της έρευνας, ακολούθησαν οι διαδικτυακές προσωπικές συνεντεύξεις, σε χρόνο που υπέδειξαν οι ίδιοι, ανάλογα με τη διαθεσιμότητά τους και αφού έδωσαν τη συγκατάθεσή τους, ώστε οι πληροφορίες που θα παρείχαν θα χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας. Οι συνεντεύξεις έλαβαν χώρα τον Φεβρουάριο του 2021 και είχαν διάρκεια περίπου 30 λεπτών.

5.1.5 Πιλοτική διανομή

Ολοκληρώνοντας τον σχεδιασμό του ερωτηματολογίου, λήφθηκε πιλοτικά μια συνέντευξη από ένα άτομο για να διαπιστωθεί ότι το ερωτηματολόγιο ήταν σαφές, κατανοητό και δεν περιείχε ιδιαιτερότητες που θα δημιουργούσαν δυσκολίες στη διεξαγωγή των υπολοίπων συνεντεύξεων, εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του συγκεκριμένου ερευνητικού πεδίου.

5.1.6 Ανάλυση δεδομένων

Για την ανάλυση των δεδομένων της συνέντευξης χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση, η οποία επιχειρεί με συστηματικό τρόπο να ανιχνεύσει και να οργανώσει το σύνολο των δεδομένων, χρησιμοποιώντας ένα προκαθορισμένο πλαίσιο ερευνητικών αξόνων (θέματα), τους οποίους καλείται να κατανοήσει. Η συγκεκριμένη μέθοδος χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις όπου οι ερευνητές γνωρίζουν τις πιθανές απαντήσεις των συμμετεχόντων και οι οποίες καταχωρούνται με τη μορφή του γραπτού κειμένου από τους ερευνητές. Επομένως, σκοπός της θεματικής ανάλυσης είναι η δημιουργία και συστηματική καταγραφή των κωδικοποιήσεων και των θεμάτων που προκύπτουν από τις συνεντεύξεις (Γαλάνης, 2018).

5.2 Αποτελέσματα έρευνας

Για την αποδοτικότερη κατανόηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας και των απόψεων των συμμετεχόντων από τις συνεντεύξεις που ελήφθησαν, παρουσιάζονται οι απαντήσεις τους με βάση τους ερευνητικούς άξονες.

1^{ος} ερευνητικός άξονας για τα μέσα και υλικά

Ο άξονας αυτός ζητά να αξιολογηθούν το λογισμικό, η υλικοτεχνική υποδομή και τα έντυπα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του σεναρίου και για τον σκοπό αυτό διατυπώθηκαν 5 ερωτήσεις.

Στην πρώτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν το Facebook αποτελεί το κατάλληλο εργαλείο, ώστε να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του. Σύμφωνα με την άποψή τους, το Facebook είναι ένα πολύ διαδεδομένο και δημοφιλές μέσο κοινωνικής δικτύωσης, ιδιαίτερα στις εφηβικές ηλικίες, το οποίο έχει

πολλές δυνατότητες και συνδυάζει διάφορα εργαλεία, οπότε το θεωρούν κατάλληλο, προκειμένου να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του σεναρίου. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε:

«... τα μέσα όπως το Facebook... αποτελούν πολύτιμα εργαλεία πλέον μέσα σε μία τάξη... δεδομένου ότι προσφέρει πολλές δυνατότητες και όχι απλά εικόνες...» (Συμ. 1)

«Είναι ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο μέσο..., μέσω του οποίου θα μπορούσε να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος... βοηθάει σε πάρα πολλά πράγματα... επειδή ακριβώς είναι τόσο έτσι ευρέως διαδεδομένο ...» (Συμ. 2)

«... είναι ένα από τα πλέον κατάλληλα εργαλεία, καθώς πέρα από το ότι έχει μεγάλη απήχηση γενικότερα, έχει και ειδικότερα στις ηλικίες, στις οποίες απευθύνεται... θα ωφελήσει στην επίτευξη των στόχων.» (Συμ. 3)

«... γνωρίζοντας το Facebook και το πόσο δημοφιλές είναι σαν application στα παιδιά ... τουλάχιστον στο στάδιο του engagement της προσέλευσης των μαθητών είναι ένα πολύ χρήσιμο εκπαιδευτικό εργαλείο... μπορεί να βοηθήσει πάρα πολύ στην επίτευξη των στόχων.» (Συμ. 4)

«... επειδή αυτά τα υπόλοιπα (μέσα) έχουν να κάνουν πιο πολύ με φωτογραφία και λιγότερο με πληροφορία, θεωρώ ότι το Facebook ... πιο κατάλληλο. Στα παιδιά ίσως άρεσε και κάτι άλλο ή ένας συνδυασμός πραγμάτων.» (Συμ. 6)

«Στα πλαίσια της εποχής μας που όλα τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης... το Facebook είναι ένα από τα πιο κατάλληλα μέσα ... γιατί μπορείς να συνδυάσεις διάφορα εργαλεία... έχεις εικόνα, ήχο, κείμενο, να ποστάρεις, γίνονται δωμάτια κ.λπ. ... είναι ένα εύχρηστο εργαλείο.» (Συμ. 7)

Η μόνη ένσταση που αναφέρθηκε αφορά στο περιεχόμενο των ιστοσελίδων που θα πλοηγηθούν οι μαθητές, καθώς αναφέρθηκε:

«...ως παιδαγωγοί ... προσπαθούμε όσο γίνεται να έχουμε λίγο πιο ασφαλείς πλατφόρμες για αυτό... ως εκπαιδευτικοί λίγο φοβόμαστε παραπάνω και ως γονείς καμιά φορά τι θα δουν και τι θα κάνουν. Η μοναδική μου, λοιπόν, ένσταση σε αυτό είναι ότι... Δυστυχώς... αυτές οι σελίδες απαρτίζονται από άτομα, τα οποία έχουν οποιαδήποτε άποψη και αυτό λιγάκι το θεωρώ επικίνδυνο... πρέπει λίγο, να είμαστε και καλυμμένοι ως εκπαιδευτικοί... δεν ξέρω αν απαραίτητα θα μπορούσα αυτό να το προτείνω...» (Συμ. 5)

Στη δεύτερη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν τις δυσκολίες και τα προβλήματα που θεωρούν ότι ενδέχεται να συναντήσουν κατά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου στην τάξη. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αναφέρονται κυρίως στις αντιρρήσεις ορισμένων γονέων για τη χρήση του Facebook από τα παιδιά τους και σε δυσκολίες και προβλήματα τεχνικής φύσεως, επισημαίνοντας χαρακτηριστικά:

«... μπορεί να υπάρχουν ενστάσεις ... μπορεί κάποιος γονιός ο οποίος δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένος με την τεχνολογία να μην θέλει το παιδί του να χρησιμοποιεί τα social

media... μπορεί κάποιο παιδί να μην ξέρει... να χρησιμοποιεί το Facebook, μπορεί να υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες, για παράδειγμα κακή σύνδεση...» (Συμ. 1)

«...μόνο τεχνικής, ας πούμε, φύσεως... Κατά τα άλλα, σαν application ... το χρησιμοποιώ και στη δουλειά μου πάρα πολύ... είναι ένα από τα μέσα τα οποία θα βοηθήσουν πολύ και δεν βλέπω προβλήματα... ο καθηγητής είναι δίπλα, βέβαια και βλέπει και αξιολογεί και όλα αυτά, που θα μπει το παιδί ... έχει την ωριμότητα να πει “ναι αυτό θα μπορέσει να μπει”, “όχι αυτό είναι παραπλανητικό, παρακαλώ να προχωρήσουμε σε κάτι καινούργιο και σε κάτι πιο ασφαλές”... θα μπορούσε να επιτευχθεί ο σκοπός της διερεύνησης ενός θέματος και ίσως και της επίλυσης του...» (Συμ. 2)

«... σε διάφορες τάξεις του δημόσιου σχολείου μπορεί να υπάρξουν προβλήματα όσον αφορά τις υλικοτεχνικές υποδομές, ή ακόμα και στο σπίτι των παιδιών μπορεί κάποια να μην έχουν Facebook, να διαφωνούν ίσως οι γονείς. Σε κάποιες δημόσιες τάξεις μπορεί να μην υπάρχει καλή σύνδεση στο διαδίκτυο μπορεί να μην υπάρχουν υπολογιστές ή προτζέκτορες...» (Συμ. 3)

«... ένα πρόβλημα που βλέπω να διαφαίνεται είναι η έλλειψη υλικοτεχνικού εξοπλισμού... όλοι οι μαθητές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κάποιον υπολογιστή ή σε κάποια συσκευή, η οποία διαθέτει το συγκεκριμένο application... να εξασφαλίσουμε ότι όλοι οι μαθητές έχουν την ανάλογη σύνδεση για να μπορούν να κάνουν τη δουλειά τους σωστά.» (Συμ. 4)

«... πολλά σχολεία έχουν το θέμα της εφαρμογής μέσα στην τάξη. Δηλαδή σε παλαιότερα σχολεία που ήμουνα για να μπορέσω να δείξω έστω κάποια προβολή έπρεπε να βρω τη μοναδική αίθουσα προβολών που είχε προτζέκτορα ... και όταν δεν ήταν κάποιος άλλος... Το ρίσκο λιγάκι είναι πάλι ότι βάζεις ένα λογαριασμό προσωπικό μέσα σε μία αίθουσα, την οποία χρησιμοποιούν πολλοί μαθητές και αν τυχόν παρ' ελπίδα ξεχάσεις κάποιο λογαριασμό ανοιχτό, είναι λίγο ρίσκο... Γενικότερα όμως, υπάρχουν τεχνικά θέματα τέτοιου είδους.» (Συμ. 5)

«... υπάρχουν δυσκολίες... πέρα από τον τεχνολογικό εξοπλισμό που θα χρειάζεται σίγουρα να έχουν τα παιδιά και ο ίδιος ο χώρος του φροντιστηρίου κ.λπ., ή η τάξη, το σχολείο... εξαρτάται πάρα πολύ από την ψυχοσύνθεση των παιδιών και κατά πόσο είναι έτοιμα και ανοιχτά στο να δεχτούν να συμμετέχουν σε ένα τόσο ωραίο πλάνο και δράση. Και εξαρτάται και από τον καθηγητή στο να τους φέρει σε αυτό το σημείο...» (Συμ. 6)

«... όπως σε κάθε τάξη, υπάρχουν κάποιες δυσκολίες. Καταρχήν δεν ξέρω κατά πόσο όλοι οι μαθητές έχουν λογαριασμό στο Facebook, είναι ένα θέμα. Αλλά μπορεί να ξεπεραστεί σχετικά εύκολα... Μπορούν κάποια μέλη της ομάδας ... να έχουν δικό τους λογαριασμό.» (Συμ. 7)

Από μία εκπαιδευτικό τονίστηκε η σημασία της σύνθεσης των ομάδων, ώστε να υλοποιηθεί πιο ομαλά το εκπαιδευτικό σενάριο, η οποία ανέφερε:

«... η σύνθεση της ομάδας ... να έχει διάφορες προσωπικότητες που να συμπληρώνουν η μία την άλλη, ώστε να λειτουργήσει το σενάριο. Και ο αριθμός των μαθητών σε ένα τμήμα ... Σίγουρα σε ολιγομελή τμήματα λειτουργεί πιο καλά από ότι σε πολύ μεγάλα τμήματα, αλλά νομίζω ότι με μεγαλύτερο καταμερισμό, με περισσότερες ομάδες, μπορεί και πάλι να λειτουργήσει.» (Συμ. 7)

Στην τρίτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν η απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή και η οργάνωση της τάξης είναι κατάλληλες για

το προτεινόμενο εκπαιδευτικό σενάριο. Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους, θεωρούν ότι σε γενικές γραμμές είναι κατάλληλη και διαθέσιμη η υλικοτεχνική υποδομή για την υλοποίηση του εν λόγω σεναρίου, αναφέροντας:

«...η κάθε τάξη διαθέτει τουλάχιστον κάποιους υπολογιστές, προτζέκτορα, επομένως θεωρώ ότι δεν είναι κάτι ακατόρθωτο. Μιλάμε για το μέσο σχολείο στην Ελλάδα. Σίγουρα θα υπάρχουν σχολεία που ίσως να μην διαθέτουν έναν τέτοιον εξοπλισμό, αλλά θεωρώ ότι η μέση ελληνική τάξη μπορεί να τον παρέχει στα παιδιά.» (Συμ. 1)

«... υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές... το υλικό είναι το κατάλληλο...» (Συμ. 2)

«... με βάση την συγκεκριμένη ομάδα ναι ...» (Συμ. 3)

«...τα περισσότερα παιδιά πλέον αυτής της ηλικίας έχουν δικά τους κινητά τηλέφωνα τα οποία είναι smartphones, έχουν πρόσβαση στο Internet... το θέμα του εξοπλισμού καλύπτεται.» (Συμ. 7)

Οι εκπαιδευτικοί επεσήμαναν ορισμένες περιπτώσεις που πιθανόν να μην είναι διαθέσιμη η υλικοτεχνική υποδομή για το προτεινόμενο σενάριο, που όμως θεωρούν ότι εύκολα μπορεί να ξεπεραστεί η συγκεκριμένη δυσκολία, καθώς ανέφεραν:

«... Δυστυχώς δεν έχουν όλες οι τάξεις αυτή την υλικοτεχνική υποδομή που απαιτείται. Ωστόσο, πολλές φορές οι ίδιοι οι μαθητές μπορεί να διαθέτουν την ανάλογη συσκευή που θα τους επιτρέψει να κάνουν το έργο τους... όλοι οι μαθητές στη σημερινή εποχή έχουν κάποιο κινητό τηλέφωνο, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν. Ας το χρησιμοποιήσουν και για αυτό το λόγο.» (Συμ. 4)

«... πέρα από τον υπολογιστή που υπάρχει έτσι και αλλιώς στην τάξη, υπάρχουν και αρκετά tablet και laptops που μπορούν να χρησιμοποιήσουν αν χρειαστούν...» (Συμ. 5)

«... με μία απλή σύνδεση να υπάρχει και χωρίς ακόμα διαδραστικό πίνακα, υπάρχουν τρόποι ... με έναν υπολογιστή, με ένα tablet, ακόμα και με τη χρήση του κινητού του ίδιου του καθηγητή...» (Συμ. 6)

Αναφορικά με την οργάνωση της τάξης και την καταλληλότητά της για το συγκεκριμένο σενάριο, οι εκπαιδευτικοί επεσήμαναν:

«... αν τυχόν έχεις ευελιξία και ευχέρεια ως καθηγητής να τα κάνεις... πρέπει να έχεις και ένα διευθυντή που συμφωνεί στις ανακατατάξεις της τάξης και ίσως συναδέλφους που μπορεί να μην γκρινιάζουν από το θόρυβο των θρανίων ... στη διάρκεια του μαθήματος ... που θα κάνουν ομαδική εργασία, τότε σίγουρα δεν υπάρχει πρόβλημα... Δηλαδή κάνουμε project... δεσμευτική λίγο αυτή η περίοδος του covid που μας ανατρέπει τα σχέδια, γιατί δεν είναι και πολύ εύκολο να κάνουμε ομάδες...» (Συμ. 5)

«... το γοητευτικό του όλου είναι ότι επειδή μιλάμε για ανθρώπινα όντα, τα οποία θέλουμε να είναι και σκεπτόμενοι ενήλικες αργότερα ... Το πιο σημαντικό υλικό είναι ο ανθρώπινος νους, είναι η σκέψη, είναι ο λογισμός και ... μέσω της συλλογικότητας, να δώσει τον καλύτερο εαυτό του ...» (Συμ. 2)

Στην τέταρτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν το Facebook ως κατάλληλο εργαλείο, για την προώθηση της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της ομάδας. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι προωθείται η

επικοινωνία μέσω του Facebook, αναφέροντας χαρακτηριστικά:

«... βασική δυνατότητα του είναι η επικοινωνία μεταξύ μελών οποιασδήποτε ομάδας, πόσο μάλλον των μαθητών που γεννιούνται σε μία, στην ψηφιακή εποχή και ξέρουν να τα χρησιμοποιούν άριστα... εργαλεία, όπως το Facebook, εάν χρησιμοποιηθούν σωστά... μπορούν να αποτελέσουν τρομερό κίνητρο για έναν μαθητή να προσέξει στο μάθημα... το χρησιμοποιούν για να επικοινωνούν... η κινητοποίηση αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους παράγοντες στην εκπαίδευση... να μάθουν κάποια πράγματα είτε είναι ξένη γλώσσα είτε σε οποιοδήποτε άλλο μάθημα.» (Συμ. 1)

«Η επικοινωνία είναι το παν, στην προκειμένη, επικοινωνία και συντροφικότητα. Το Facebook είναι ένα εργαλείο μέσω του οποίου μπορείς σαν άνθρωπος, αλλά και σαν ομάδα να επικοινωνήσεις με πάρα πολύ κόσμο. Ένας τρόπος, λοιπόν, για να ανοιχτείς, ένας τρόπος όταν αισθάνεσαι μόνος σου να μην πλήξεις ή να μην πάθεις κατάθλιψη... η επικοινωνία μεταξύ των παιδιών ή των ομάδων των παιδιών ή ακόμη και διαφορετικών εθνικοτήτων παιδιών θα μπορούσε να αποβεί πολύ ωφέλιμη...» (Συμ. 2)

«... πλέον τα παιδιά σε αυτή την ηλικία χρησιμοποιούν κυρίως το Facebook για επικοινωνία, οπότε είναι το πλέον κατάλληλο εργαλείο.» (Συμ. 3)

«... το Facebook είναι μία πολύ καλή εφαρμογή, η οποία αν μη τι άλλο έχει σχεδιαστεί για να φέρνει τους ανθρώπους πιο κοντά... επιτρέπει τα αυτόματα μηνύματα, ... διαθέτει βιντεοκλήσεις ... σε φέρουν πιο κοντά στον άλλον και τα παιδιά μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν ανά πάσα στιγμή για την επικοινωνία τους.» (Συμ. 4)

Βέβαια, εκφράστηκαν και ορισμένες αντιρρήσεις, αναφορικά με την επικινδυνότητα του μέσου καθώς οι μαθητές επικοινωνούν μεταξύ τους, επισημαίνοντας:

«...είναι πολύ άμεσο... καταγράφει κάθε κίνηση... στο πλαίσιο... με την πιθανή επικινδυνότητα που μπορεί να έχει το να είσαι σε ένα δίκτυο που είναι αρκετά ελεύθερο στη χρήση από πάρα πολλούς και δεν ξέρεις κατά πόσο ενδείκνυται να το προτείνεις ή όχι στον δημόσιο τομέα... το υπόλοιπο κομμάτι, της ευκολίας και της αμεσότητας, νομίζω πως όντως υπάρχει.. μιλάμε για συγκεκριμένες ομάδες στις οποίες δεν έχει πρόσβαση κανένας άλλος εκτός, έτσι, και ίσως να υπάρχει δυνατότητα σε αυτές τις περιπτώσεις τα παιδιά να έχουν λογαριασμό μόνο για αυτό εδώ και να μην μπαίνουν πουθενά αλλού, πάντα με τη συγκατάθεση των γονέων... υπάρχει αμεσότητα των μηνυμάτων, δηλαδή θα δούμε αμέσως, θα απαντήσουν αμέσως, είναι πολύ διαφορετικά, θα ειδοποιηθούν αμέσως αν κάτι προκύψει, κάποια αλλαγή κ.λπ... υπάρχει και το live chat που μπορούν να επικοινωνήσουν αν χρειαστεί κάποια στιγμή και με video chat ...» (Συμ. 5)

«Θα μπορούσε να είναι επικίνδυνο, δεδομένου ότι μιλάμε για social media όπου ελλοχεύουν πάρα πολλοί κίνδυνοι και τα παιδιά μπορεί να πέσουν πάνω σε υλικό, το οποίο να μην είναι κατάλληλο για εκείνα. Θεωρώ ότι κάθε μέσο έχει τις δυσκολίες του, επομένως υπάρχουν και κάποιες δυσκολίες και στο Facebook.» (Συμ. 1)

Επίσης, οι συμμετέχοντες αναφέρθηκαν και σε εναλλακτικές επιλογές που έχουν οι μαθητές για την επικοινωνία τους, πέρα από το Facebook, και τις οποίες προτιμούν, αναφέροντας:

«... τα παιδιά θα βρουν άλλους τρόπους να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, κυρίως Instagram, Viber..., Messenger..., ακόμα και μέσω επιλογών που έχουν κάποια παιχνίδια online που παίζουν, που έχουν chat. Βρίσκουν πιο εύκολα επαφή μέσω αυτών, γιατί την

έχουν ήδη, από το να δημιουργήσουν καινούργια groups. Εντάξει, και αυτό από μας εξαρτάται, πιστεύω, στο να τους κατευθύνουμε εμείς στο κατάλληλο ... chat για να βγει το project σωστά.» (Συμ. 6)

«... δεν θεωρώ ότι είναι το τέλειο μέσο, για να είμαι ειλικρινής, αλλά σίγουρα λειτουργεί... γιατί ξέρω ότι υπάρχουν πολλά παιδιά που έχουνε... ομάδες, έχουν επικοινωνία μεταξύ μέσω ομάδων... αυτό που το κάνει πιο εύχρηστο είναι ... ότι μπορεί να συνδυάσει διάφορα. Δεν είναι μόνο ένα, μία εφαρμογή στην οποία ανταλλάσσεις μηνύματα ή ποστάρεις φωτογραφίες ή μικρά σχολιάκια. Μπορείς να το συνδυάσεις με μεγαλύτερα κείμενα ή με βίντεο. Οπότε νομίζω ότι μπορεί να προωθήσει την ομάδα περισσότερο από κάποια άλλα αντίστοιχα ή παρόμοια, παρόμοιες εφαρμογές.» (Συμ. 7)

Στην πέμπτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν το Facebook ως κατάλληλο εργαλείο, για ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μελών της ομάδας. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι ενισχύεται η συνεργασία και οι ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες μέσω του Facebook, αναφέροντας:

«Μέσω του Facebook μπορείς να κάνεις σύνδεση με πάρα πολλούς ανθρώπους... να συνεργαστείς και με πολλές ομάδες ανθρώπων... μπορείς... να ψάξεις κάποιο θέμα... είναι ένας τρόπος να αφυπνίσει τον κόσμο, τον άνθρωπο, τις ομάδες, τα παιδιά, έτσι ώστε να συνεργαστούν και να κάνουν πράγματα... μπορούμε να στηριχτούμε σε αυτό το μέσο... και μέσω της συλλογικότητας, μέσω της συντροφικότητας... μπορούμε μέσω της συλλογικότητας και μέσω των ομάδων να γίνει μία συνεργασία ακόμη και μεταξύ των ομάδων της ίδιας τάξης ή μεταξύ ομάδων άλλων τάξεων, άλλων πόλεων, ακόμη και άλλων χωρών για να βρεθούνε αυτό που λέμε τα δεδομένα, να βρεθούνε οι πόροι ή να βρεθούνε τα αποτελέσματα των ερευνών ... να βοηθήσουμε και τη δική μας την έρευνα...» (Συμ. 2)

«Ναι ... θα μπορέσει να ενισχύσει τη συνεργασία των μελών.» (Συμ. 3)

«...το Facebook είναι ένα μέσο το οποίο φέρνει τους ανθρώπους πιο κοντά... οι ομάδες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις εφαρμογές που επιτρέπει το Facebook... στέλνοντας μηνύματα ανά πάσα στιγμή, ενημερώνοντας ο ένας τον άλλον για την εξέλιξη της εργασίας τους, για το στάδιο στο οποίο έχουν φτάσει, για κάποιες ιδέες καινούργιες τις οποίες σκέφτηκαν. Επίσης, διαθέτει polls, τα οποία τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν την ιδέα ο ένας του άλλου. Μπορούν ανά πάσα στιγμή να επισυνάψουν σελίδες και πράγματα τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν στην εργασία τους και φυσικά όλο αυτό έχει ως αποτέλεσμα το να μπορούν να κάνουν την συνεργασία τους πιο καλή... είναι κατάλληλο για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των διαφορετικών ομάδων και των μελών της ομάδας.» (Συμ. 4)

«... μέχρι... την πριν covid εποχή, που δεν υπήρχαν όλες οι πλατφόρμες ... ήταν ίσως λίγο μονόδρομος... την περίοδο αυτή που έχουμε ... και άλλες επιλογές... είναι ένα μέσο που μπορούν τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν άμεσα και να επικοινωνήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις και να εργαστούν στο project... με απόλυτη προσοχή και με ευθύνη τεράστια και επισημαίνοντάς τους πάντα ότι εδώ πέρα είμαστε, γιατί το έχουμε ως εργαλείο, όχι γιατί θα κάνουν το οτιδήποτε άλλο, δηλαδή πρέπει πάντα να τους επιστούμε την προσοχή τους να κάνουν σωστή χρήση. Δυστυχώς σε παιδάκια Γυμνασίου δεν είναι πάντα εύκολο, δεν το ακούνε πάντα... Αν τυχόν δεν ακούνε, θα χρειαστεί να καταλήξεις σε κάποιο άλλο λίγο πιο ασφαλές μέσο ... κάποια ατομική σελίδα στο e-class και λοιπά.» (Συμ. 5)

«... Δεν νομίζω ότι είναι μόνο το Facebook αυτό καθεαυτό που θα ενισχύσει την συνεργασία... έχει να κάνει πιο πολύ με το στήσιμο του project σαν project μες στην τάξη, με τον ίδιο τον καθηγητή που θα το φέρει στα παιδιά και τον τρόπο που θα το αποδώσει... είναι ένα από τα εργαλεία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να την προωθήσει. Δεν είναι το μοναδικό.» (Συμ. 6)

«Είναι βολικό, γιατί έχεις άμεση επικοινωνία, άμεση συνεργασία. Οποιο μέλος της ομάδας ποστάρει κάτι, αμέσως είναι προσβάσιμο από όλους, μπορείς να έχεις άμεση ανταπόκριση. Οπότε ναι, νομίζω ότι είναι πολύ βολικό.» (Συμ. 7)

2^{ος} ερευνητικός άξονας για τους εκπαιδευτικούς στόχους

Ο άξονας αυτός ζητά να αξιολογηθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του σεναρίου, δηλαδή η απόκτηση λεξιλογίου, η βελτίωση γλωσσικών δεξιοτήτων, η ευαισθητοποίηση των μαθητών με ζητήματα κοινωνικού ενδιαφέροντος και η ενίσχυση της κριτικής τους σκέψης, και εάν μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί με τις δραστηριότητες που προτείνονται. Για τον σκοπό αυτό διατυπώθηκαν 4 ερωτήσεις.

Στην έκτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι μπορεί το παρόν σενάριο να βελτιώσει τις λεξιλογικές γνώσεις των μαθητών ως προς τα κοινωνικά ζητήματα ή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι το σενάριο θα βοηθήσει στη βελτίωση του λεξιλογίου των μαθητών, αναφέροντας χαρακτηριστικά:

«Είναι ένας από τους τρόπους... Αλλά ποτέ δεν πρέπει να σταματάμε να αναζητάμε κάτι καλύτερο... μέσω Facebook, αλλά και μέσω Google και μέσω άλλων applications να διαβάσουμε, να ακούσουμε, να μάθουμε καινούριες λέξεις, ίσως και να γράψουμε πράγματα και όταν έρχεσαι και μιλάς και με άλλο κόσμο ... σίγουρα έχουνε παραπάνω πράγματα να σου μάθουνε και σίγουρα μέσα από μια τέτοια διαδικασία μόνο κερδισμένος θα βγεις και μόνο καλό μπορεί να σου κάνει. Γιατί το θέμα ... των γλωσσικών δεξιοτήτων και το θέμα των γνώσεων που θα έχει αποκτήσει και μόνο μέσω αυτού ... είναι πυλώνες... είναι η προίκα σου για το υπόλοιπο της ζωής σου ... μέσα από τέτοιες δραστηριότητες.» (Συμ. 2)

«... σίγουρα ... θα βελτιωθούν οι λεξιλογικές τους γνώσεις, καθώς πέρα από το ότι θα έρθουν σε επαφή και εκτεθούν ουσιαστικά σε authentic, σε αυθεντική γλώσσα και αυθεντικό υλικό, μετά θα κληθούν το αντίστοιχο λεξιλόγιο να το παράγουν, καθώς θα τα παρουσιάσουν...» Συμ. 3

«... όλες οι δεξιότητες πρόκειται ... να βελτιωθούν μέσω του μέσω της χρήσης αυτού του σεναρίου... τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με videos, τα οποία θα τους εξηγούν τα διάφορα κοινωνικά προβλήματα. Σε αυτό το στάδιο γίνεται στην ουσία προδιδασκαλία του λεξιλογίου, το οποίο τα παιδιά θα κληθούν να βρουν παρακάτω, όταν θα χρειαστεί να κάνουν την εργασία τους...» (Συμ. 4)

«... Το λεξιλόγιο που θα αναπτύξουν θα είναι σίγουρα τεράστιο. Γιατί μπαίνοντας σε μία οποιαδήποτε ομάδα και βλέποντας οτιδήποτε προτείνεται ... θα έχουν επαφή με ένα original θέμα που θα το μελετήσουν και θα δούνε... σίγουρα θα μάθουνε ... Δηλαδή αν υπάρχει ήδη διδαγμένη ύλη που την κάνουν έτσι μία ανακύκλωση και refresh ... δηλαδή top-down knowledge που την επαναφέρουν, την βλέπουν και την σκέφτονται κριτικά, έτσι είναι το

τέλειο... Αν επικεντρώσουμε λοιπόν στα social apps και στο γεγονός ότι προσφέρονται πολλές λειτουργίες μέσα σε αυτά και πάλι επικεντρώσουν λίγο στο λεξιλόγιο για τα social apps ... σίγουρα θα έχουν πάρα πάρα πολύ καλό λεξιλόγιο στο τέλος του project και θα έχουν και βιωματική μάθηση, γιατί ουσιαστικά θα έχουν κάνει έρευνα θα έχουν ψάξει.» (Συμ. 5)

«... η πραγματική χρήση της γλώσσας που θα γίνει μέσα από αυτό, ίσως με τη χρήση πρώτα της ορολογίας από τον καθηγητή και μετά, δηλαδή στην παρουσίαση κ.λπ. που θα γίνει στην αρχή, θεωρώ τα παιδιά θα το κάνουν κτήμα τους, θα το χρησιμοποιήσουν κατ' ανάγκη, χωρίς να το καταλαβαίνουν μέσα στο project αυτό. Γιατί στην ουσία ο στόχος δεν θα είναι μία απλή εκμάθηση 5 λέξεων ή 10 εκφράσεων που έχει σχέση με social issues και λοιπά, αλλά θα είναι ο στόχος το να φέρουν εις πέρας ένα τελικό προϊόν, ένα project που θα έχει αρχή - μέση - τέλος και αποτέλεσμα και στόχο συγκεκριμένο. Οπότε, τα παιδιά θα είναι πιο πολύ επικεντρωμένα στο να βγάλουν το στόχο εις πέρας χρησιμοποιώντας όλα αυτά τα εργαλεία, οπότε θα δούνε την χρήση λεξιλογίου ως εργαλείο. Που σημαίνει ότι θα το κάνουν κτήμα τους αναγκαστικά και πιο πολύ υποσυνείδητα, το οποίο είναι και το θεμιτό αποτέλεσμα που θέλουμε για να γίνει στην ουσία η χρήση της γλώσσας κτήμα τους σαν να είναι η μητρική τους.» (Συμ. 6)

«... Οπότε λεξιλογικά εννοείται ότι θα εκτεθούν στη γλώσσα και σε σχετικό λεξιλόγιο, αλλά και στη δομή της γλώσσας γενικότερα ... έρχονται σε επαφή με την γλώσσα μέσα από διάφορες πηγές. Διαβάζουν κείμενα οπότε ως reading comprehension το λεξιλόγιο είναι παρόν. Τα βίντεο λειτουργούν σαν listening και λεξιλογικά επίσης. Καλούνται να γράψουν οπότε θα χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο που μαθαίνουν. Νομίζω ότι είναι ένας πολύ καλός συνδυασμός να εξασκήσουν διάφορα skills και διάφορους τομείς της γλώσσας... Κείμενα διαφόρων μορφών και σε blogs και σε άρθρα, ανακοινώσεις. Οπότε βλέπουμε ότι... τα παιδιά βλέπουν το λεξιλόγιο. Αλλιώς θα είναι το κείμενο που είναι γραμμένο από μία επίσημη... μια κυβερνητική απόφαση για παράδειγμα χρησιμοποιεί άλλο λεξιλόγιο, πάνω στο αντικείμενο, αλλά άλλο το ύφος. Η ανακοίνωση μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης έχει άλλο ύφος πάλι, παρόμοιο λεξιλόγιο, το ίδιο αντικείμενο, αλλά άλλο ύφος του λεξιλογίου. Οπότε αμέσως τα παιδιά εκτίθενται στο λεξιλόγιο, στο γνωστικό αντικείμενο, από διάφορες πηγές... να αξιολογήσω... να δω που θα ψάξω για να βρω τις αντίστοιχες πληροφορίες... να φιλτράρω ποιες από αυτές τις πληροφορίες τελικά θα μου είναι χρήσιμες, τι θα χρησιμοποιήσω εγώ, πώς θα το χρησιμοποιήσω αυτούσιο, πώς θα το παραλλάξω ... για να έχω το τελικό αποτέλεσμα...» (Συμ. 7)

Στην έβδομη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι το παρόν σενάριο μπορεί να βελτιώσει τις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών (listening, reading, speaking, writing). Οι εκπαιδευτικοί επίσης, συμφώνησαν ότι το σενάριο θα βοηθήσει στη βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών, αναφέροντας χαρακτηριστικά:

«... δεδομένου ότι το Facebook προσφέρει τη δυνατότητα να ανεβάσουν κάποιο βίντεο, να κατεβάσουν κάποιο βίντεο, να φτιάξουν ένα δικό τους βίντεο και να το κοινοποιήσουν, υπάρχει το στοιχείο της αλληλεπίδρασης, όπου ένας μπορεί να σχολιάσει στο βίντεο κάποιου άλλου, σε μία ανάρτηση κάποιου άλλου. Επομένως, εδώ έχουμε την εφαρμογή του γραπτού λόγου. Μέσω των βίντεο έχουμε την βελτίωση της ακουστικής ικανότητας, την κατανόηση γραπτού λόγου, επίσης, εφόσον υπάρχουν ασκήσεις όπου θα πρέπει να διαβάσουν και να

κατανοήσουν κάτι... μπορεί να βελτιώσει και τις τέσσερις γλωσσικές ικανότητες των μαθητών.» (Συμ. 1)

«... από τη δική μου πείρα, ότι όλα αυτά είναι αυτό που λέμε *intermittent*. Δηλαδή εμπλέκονται... πολλά πράγματα μαζί... να αναπτύξω τις γλωσσικές μου δεξιότητες, γιατί όπως είπαμε και πριν, ο άνθρωπος είναι σκεπτόμενος και σε αυτή την ηλικία θα πρέπει τα παιδιά ... να αρχίσουν να αναπτύσσουν τέτοιες δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν αργότερα στη ζωή... Και το ακουστικό κομμάτι και το λεκτικό δηλαδή να μιλάς, να ακούς, φυσικά να διαβάζεις κείμενα και γιατί όχι να γράφεις... να μη σου δώσω εγώ κατευθείαν τις απαντήσεις ... Να σου δώσω ... την ώθηση να σκεφτείς κάποια πράγματα για να το κάνεις μόνος σου... να βγει αυτή η δημιουργία από μέσα μου, αυτή η ανάγκη να εκφραστώ με όλους αυτούς τους τρόπους...» (Συμ. 2)

«... τόσο οι αντιληπτικές ικανότητες όπως είναι το *listening* και το *reading*, όσο και οι παραγωγικές όπως το *speaking* και το *writing*, θα μπορέσουν να βελτιωθούν, καθώς θα εξασκηθούν όλες. Στην φάση της έρευνας θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν οι πρώτες και στη φάση της παρουσίασης των αποτελεσμάτων, των ευρημάτων αναγκαστικά θα εξασκηθούν οι δεύτερες...» (Συμ. 3)

«Όσον αφορά στις γλωσσικές δεξιότητες, αυτό που έχω να πω είναι ότι τις είδα, ας το πούμε, τις είδα μέσα στο σενάριο σε πολλά από τα στάδια ... Κατά τη διάρκεια της εργασίας τους θα χρειαστεί να αξιολογήσουν τις πηγές τους και να χρησιμοποιήσουν τα *reading skills*, τις δεξιότητες που αφορούν στην ανάγνωση κειμένου. Ακόμα και τα *listening skills*, γιατί και θα χρειαστεί να δούνε *videos* θα χρειαστεί να έρθουν σε επαφή με ανθρώπους, οι οποίοι εκπροσωπούν κάποια κοινωνική ομάδα, να τους ακούσουν και να αντιληφθούν αυτό που τους λένε. Και όσον αφορά τα *writing skills*, στο τελευταίο στάδιο που θα κληθούν να φτιάξουν την παρουσίαση τους, θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητες στη γραφή... από τη μορφολογία μέχρι και γνώσεις γραμματικής και λεξιλογίου, τις οποίες θα κληθούν να χρησιμοποιήσουν μέσα στην εργασία τους... όλες αυτές οι δεξιότητες πρόκειται να εξερευνήσουν και να βελτιωθούν μέσω του μέσω της χρήσης αυτού του σεναρίου.» (Συμ. 4)

«... ψάχνοντας μέσα σε οποιαδήποτε σχόλια ή σελίδες που υπάρχουν στις συγκεκριμένες υποσελίδες του Facebook, σίγουρα θα βρουν πολλά πράγματα... με την καθοδήγηση σας δε θα βλέπουν την ανάρτηση και θα την προσπερνούν, θα τη μελετούν λιγάκι ... Θα βλέπουν, θα ψάχνουν ... να μπορούν να εξηγήσουν έννοιες... να κάνουν κάποια δραστηριότητα μετά, να αναλύσουν πράγματα... Δηλαδή ... μπαίνω σε μία σελίδα ... μελετώ, βλέπω, προβληματίζομαι, έχω *critical thinking*, όλα αυτά μαζί... τα θέματα τα οποία επιλέξατε είναι πάρα πάρα πολύ *must*... θέματα που καίνε κιόλας τα παιδιά. Και με μεγάλη ευχαρίστηση ... θα μπου να ψάξουν και να συζητήσουν μετά...» (Συμ. 5)

«... το *listening* θα γίνει ούτως ή άλλως... το *project* θα στηριχθεί φαντάζομαι στο να μιλάνε Αγγλικά όλοι μεταξύ τους... Είναι σπάνταρ ότι βελτιώνονται τα *skills* τους. Ακόμα και παιδιά που δεν είναι πολύ ανοιχτά... Το κομμάτι τώρα το γραπτό και το *reading* και το *writing* έχουν να κάνουν με το, με την κατανομή των ρόλων και το *rotation* ... και με τις ομάδες τις κατάλληλες... θα βγάλει ένα πολύ ωραίο αποτέλεσμα ... και ίσως και να χρειαστεί ... λίγο καθοδήγηση από τον καθηγητή ... Και στο *reading*, εννοείται ότι όσο πιο πολλή πληροφορία δουν και διαβάσουν και ασχοληθούν, τόσο πιο πολύ λεξιλόγιο θα πάρουν και χρήση, αναγκαστικά θα κάνουν και χρήση άλλων δεξιοτήτων που καλούνται και αργότερα να χρησιμοποιήσουν ... Το να βρουν πληροφορίες, να τις σκανάρουν, να βρουν αυτό που τους ταιριάζει... είναι απόλυτα θεμιτό και ταιριάζει απόλυτα σε όλο το *project*.» (Συμ. 6)

Στην όγδοη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι το παρόν σενάριο συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών σε σχέση με τα κοινωνικά ζητήματα προς διερεύνηση. Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, το σενάριο θα συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών πάνω στα κοινωνικά ζητήματα που θα διερευνηθούν, καθώς ανέφεραν:

«... έχει γίνει μία καλή προσέγγιση..., δεδομένου ότι η πλειοψηφία των μαθητών είναι αρκετά εξοικειωμένοι με το Facebook, θα αποτελέσει ένα κίνητρο ούτως ώστε να ψάξουν και περισσότερα πράγματα πάνω σε κοινωνικά ζητήματα.» (Συμ. 1)

«Είναι ένας πολύ καλός τρόπος αυτός γιατί όποιο κοινωνικό ζήτημα και να διαλέξουν τα παιδιά και ο δάσκαλός τους, το πιο σημαντικό πράγμα είναι η έρευνα, ο δρόμος και όχι το αποτέλεσμα. Η έρευνα, μέσα από την οποία θα έχουν μάθει, θα έχουν βιώσει πράγματα και θα έχουν εμποτιστεί μέσα τους πράγματα, τα οποία θα τους μείνουν για μία ζωή. Άρα, λοιπόν, ο δρόμος που θα κάνουν είναι πολύ πιο σημαντικός, ενδεχομένως, ή τουλάχιστον το ίδιο σημαντικό με το αποτέλεσμα, δηλαδή με το που θα φτάσουνε...» (Συμ. 2)

«... θα τους δώσει την ευκαιρία ουσιαστικά να κάνουν, να κάνουν μία αναζήτηση μεγάλης εμβέλειας και σίγουρα θα μπορέσει να τους ευαισθητοποιήσει με βάση αυτά που θα βρύνε, γιατί έχει το διαδίκτυο και πόσο μάλλον το Facebook πολύ μεγάλη εμβέλεια. Οπότε ψάχνοντας τα παιδιά πιστεύω ότι πάνω στο θέμα το συγκεκριμένο θα ευαισθητοποιηθούν αρκετά.» (Συμ. 3)

«... μπορεί να βοηθήσει πάρα πολύ στην ευαισθητοποίηση των μαθητών, διότι τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με την πραγματικότητα από την πρώτη στιγμή. Το facebook μπορεί να τους μεταφέρει την αλήθεια, διότι μέσω της αναζήτησης ανθρώπων που έχουν τα συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα και φυσικά της επαφής τους με εκείνους θα μπορέσουν να αφουγκραστούν την πραγματική κατάσταση και να προβληματιστούν και από κει και πέρα να βάλουν το μυαλό τους σε αυτή τη σκέψη που θα έχει ως τελικό αποτέλεσμα την ευαισθητοποίηση τους πάνω στο συγκεκριμένο κοινωνικό θέμα.» (Συμ. 4)

«...Στάνταρ.. γιατί είναι θέματα τα οποία πρώτιστα προβληματίζουν τα παιδιά και μετά εμάς τους μεγαλύτερους εκπαιδευτικούς. Πολλές φορές γίνονται και δάσκαλοί μας και νομίζω ότι από κάτι τέτοια θέλουνε να βγούνε και να αποδείξουν και τη δική τους θέση και στάση. Ούτως ή άλλως και αυτοί που είναι μέσα στο Facebook και γράφουν απόψεις είναι πολλές φορές και άτομα της ηλικίας τους και νομίζω ότι είναι πολύ δόκιμο, ίσως, να δούνε και τι λένε και να πάρουν ιδέες περισσότερες για να έχουν να πουν. Βεβαίως, λοιπόν, τους ενδιαφέρει βεβαίως και θα έχει να κάνει σίγουρα με τα δικά τους θέλω και τις δικές τους γνώσεις. Αυτό. Δηλαδή πραγματικά και θα μάθουν πολλά και θα συνδράμουν στο να διαμορφώσουν και τη γνώμη και της τάξης, αλλά ακόμα και της ίδιας της σελίδας να γιατί θα μπορέσουν έτσι να συνεισφέρουν και αυτοί.» (Συμ. 5)

«... μπορεί να συμβάλει πάρα πολύ... θα έχει πολύ καλό αποτέλεσμα στο να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά και μέσα από αυτό που θα διαβάσουν και μέσα από εικόνες και από την ίδια κουβέντα που θα αναγκαστούν να κάνουν για να φτάσουν στο αποτέλεσμα του project και πιθανολογώ ότι θα δούνε λίγο κάποιες άλλες πλευρές του χαρακτήρα τους που ίσως να μην έχουν χρειαστεί να αναζητήσουν γιατί ..., τα περνάνε λίγο όλα πιο ανάλαφρα κ.λπ... οπότε πιστεύω ότι θα ευαισθητοποιηθούν ιδιαίτερα και σε κομμάτια που ταιριάζουν ίσως και πιο πολύ στην ηλικία τους.» (Συμ. 6)

«Τα social media είναι, είναι κομμάτι της ηλικίας αυτής. Το να το χρησιμοποιήσουμε για να τους ξυπνήσουμε το ενδιαφέρον για κοινωνικά ζητήματα είναι στόχος και νομίζω ότι είναι

το κατάλληλο μέσο, μέσα από κάτι το οποίο χειρίζονται τόσο άνετα τα παιδιά... θα τους τραβήξουμε εμείς το ενδιαφέρον, μέσα από κάποια videos ή κείμενα, τα οποία θα τους δώσουμε ως εφελθήρια. Έχουν, λίγο-πολύ έχουν επίγνωση πια τα παιδιά τι γίνεται, είναι κάτι που μπορεί να μην τους απασχολήσει πάρα πολύ, αλλά φτάνει στα αυτιά τους... είναι η ηλικία που μπορούν να αρχίσουν να ενδιαφέρονται για αυτά τα θέματα... μπορεί άνετα να λειτουργήσει... είναι η κατάλληλη στιγμή να αρχίσουν να ενδιαφέρονται και για αυτά τα θέματα, τα οποία τους αφορούν άμεσα.» (Συμ. 7)

Στην ένατη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου βρίσκονται σε αντιστοιχία με τους στόχους του. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου έχουν σχεδιαστεί έτσι, ώστε να εξυπηρετούνται οι στόχοι του, επισημαίνοντας:

«...υπάρχει μία ποικιλία δραστηριοτήτων και οι μαθητές καλούνται να κάνουν αρκετά πράγματα μόνοι τους, να συναναστραφούν και να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους... καλλιεργούνται και οι τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες. Επίσης, τίθεται θέμα κοινωνικού προβληματισμού... θα τους βοηθήσει εν τέλει να εξοικειωθούν με κάποιες βασικές έννοιες, οι οποίες μέχρι τότε να μην είναι τόσο κατανοητές... θα γνωρίσουν την τεχνολογία ... εξ επαφής.» (Συμ. 1)

«... τα βήματα... είναι τόσο διεξοδικά και τόσο κατανοητά... μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι τους οποίους είχε βάλει ο εκπαιδευτικός για την εν λόγω τάξη και για τη δράση των μαθητών... θα βοηθήσει πάρα πολύ τα παιδιά να πάνε βήμα-βήμα την έρευνά τους παραπέρα και να βγουν και τα ίδια κερδισμένα.» (Συμ. 2)

«... με βάση τις δραστηριότητες του σεναρίου τα παιδιά εμπλέκονται αρκετά και είναι αρκετά ενεργά και προωθείται αρκετά και η συνεργασία. Οπότε, ναι, όλοι οι στόχοι θεωρώ ότι θα επιτευχθούν και είναι αντίστοιχοι επίσης.» (Συμ. 3)

«Στο 100% ... καλύπτει τους στόχους, γιατί τα παιδιά όχι μόνο θα μπορέσουν να καλλιεργήσουν τις γνωστικές τους δεξιότητες... αλλά επίσης θα έρθουν σε επαφή με το μέσο, θα μπορέσουν να εξασκήσουν τις δεξιότητές πάνω στους υπολογιστές και τελικά και οι παιδαγωγικοί μέθοδοι, οι παιδαγωγικοί στόχοι επίσης θα επιτευχθούν, διότι τα παιδιά θα ξεκινήσουν από την αρχή και θα μπουνε σε ομάδες, όπου θα χρειαστεί να συνεργαστούν μεταξύ τους, θα χρειαστεί να ανατεθούν ρόλοι και έχουν να μάθουν πάρα πολλά από αυτή τους τη συνεργασία...» (Συμ. 4)

«... σίγουρα καλύπτεται... Μέσω διερεύνησης... τα παιδιά θα μπουν, θα εμπλακούν σε θέματα που είναι έτσι φλέγοντα και καίρια... Οπότε καλύπτονται, πέρα από τους γνωστικούς... και κοινωνικοί λόγοι... είναι και ένας τρόπος τα παιδιά βιωματικά να κρατήσουν τη γνώση και μακροπρόθεσμα... να ψάξουν, να βρουν, να κριτικάρουν, να αρνηθούν ακόμα και να προτείνουν πράγματα και να τους μείνει αυτό μακροπρόθεσμα... το social κομμάτι ... είναι αυτό που χτίζει προσωπικότητες και παιδιά για ανθρώπους του μέλλοντος...» (Συμ. 5)

«... είναι ακριβώς αντίστοιχα... με όλους τους στόχους που έχουν τεθεί ... έτσι όπως είναι στημένο και θεωρώ ότι θα έβγαζε πολύ ωραίο αποτέλεσμα.» (Συμ. 6)

«... Και μόνο που τα παιδιά θα κληθούν να ψάξουν νομίζω ότι είναι απόλυτος ο συνδυασμός... θα πρέπει να ψάξουν στο Internet κυρίως, σε διάφορες πηγές, είτε σε sites,

σε ιστοσελίδες..., σε εφημερίδες, θα πρέπει να διαβάσουν διάφορα κείμενα, να δουν διάφορα βίντεο και να φιλτράρουν...» (Συμ. 7)

Επικουρικά, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν τι θα αλλάζανε στο παρόν σενάριο, ώστε να εξυπηρετήσει καλύτερα τους εκπαιδευτικούς στόχους. Σε γενικές γραμμές οι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν ως πλήρες το σενάριο, λέγοντας:

«... με βάση τις δραστηριότητες αυτές ... Είναι σωστά δομημένες και είναι πλήρεις και ... θα είναι και λειτουργικές. Δεν θα άλλαζα κάτι προσωπικά.» (Συμ. 3)

«... Δεν νομίζω ότι μπορείς να κινηθείς διαφορετικά. Πρέπει καταρχήν να περάσουν από όλα αυτά τα στάδια για να καταλήξουν στο τελικό αποτέλεσμα. Ίσως, εντάξει, κάποιες προτάσεις στα πλαίσια της καθοδήγησης από πλευράς του καθηγητή για να ξεκινήσουν αν δεν το έχουν ξανακάνει...» (Συμ. 7)

Ωστόσο, υπήρξαν και ορισμένοι εκπαιδευτικοί που πρότειναν:

«Θα έβαζα πιο πολύ κυρίως θέμα, όπως σε μια έκθεση... θα προσπαθούσα να δώσω και λίγο παραπάνω χρόνο... εκτός Facebook, ενδεχομένως, να κάνουν πιο πολύ έρευνα μέσω της Google, μέσω του YouTube. Θα τους έβαζα να κάνουν διάλογο και με τους γονείς και τα αδέρφια τους, να ηχογραφούσαν κάποιο τέτοιο υλικό, να το έφερναν στην τάξη και να το μοιραστούν με τους υπόλοιπους συμμαθητές και τον δάσκαλό τους... για ανάλυση... να βγουν από τις οθόνες και να μιλήσουν... face-to-face ...» (Συμ. 2)

«... απλώνεται σε πάρα πολλές μέρες και ... είναι πάρα πολλές οι πληροφορίες που καλούνται να πάρουνε ίσως. Αυτό λίγο να διασαφηνιστεί ... Να προτείνω εδώ πάλι ίσως όχι ... ψάξτε στο Facebook και βρείτε, αλλά μπες σε αυτή την ομάδα που την έχω ήδη μελετήσει, την έχω ήδη ψάξει, ξέρω τι υλικό έχει, ξέρω ότι είναι ok ... και έτσι σίγουρα θα μάθουνε ... είναι ... λίγο γεμάτο... μην μπερδεύουν με τα πολλά που θα μάθουν... Δηλαδή αν υπάρχει ήδη διδαγμένη ύλη που την κάνουν έτσι μία ανακύκλωση και refresh ... δηλαδή top-down knowledge που την επαναφέρουν, την βλέπουν και την σκέφτονται κριτικά, έτσι είναι το τέλειο. Για να μπουν καινούργιες έννοιες ήταν λίγο η ένστασή μου ... και ξαναλέω ηθικούς κανόνες... το πρακτικό κομμάτι ... τα sessions. Δηλαδή 12 20λεπτά ή μισάωρα sessions στο δημόσιο σχολείο, δυστυχώς θα φτάσει στον ενάμιση-δύο μήνες... βέβαια... στο μάθημα των Αγγλικών ... Οτιδήποτε έχει να κάνει με το βιβλίο ή εκτός βιβλίου το θεωρούμε γνώση, τα communicative skills είναι αυτά που πρέπει σίγουρα να υπάρχουν. Απλά τα παιδιά ενάμιση-δύο μήνες μπορεί να το βαρεθούν το ίδιο... Οπότε θα μπορούσαν ... να είναι 2 session στη μία ώρα και να πάει λίγο λιγότερο... Και, κατά δεύτερον, για να μπορέσει να ανταποκριθεί έτσι στο πλαίσιο του δημόσιου σχολείου θα πρέπει να είναι πάρα πάρα πολύ ελεγμένο... με τη συγκατάθεση των γονέων και σίγουρα με συνεχή παρακολούθηση από τον εκπαιδευτικό για να μην υπάρχουν παρεκκλίσεις και αποκλίσεις από το κανονικό το project ... Κατά τα άλλα οι δραστηριότητες είναι πάρα πολύ ωραίες, τα παιδιά μαθαίνουν από ένα περιβάλλον με το οποίο είναι εξοικειωμένα... και θα πάρουν πάρα πάρα πολλά οι μαθητές σας...» (Συμ. 5)

3^{ος} ερευνητικός άξονας για το περιεχόμενο του σεναρίου

Ο άξονας αυτός ζητά να αξιολογηθεί το περιεχόμενο του σεναρίου, τις

εκπαιδευτικές ενέργειες και δραστηριότητες και εάν βρίσκονται σε αντιστοιχία με τα 9 βήματα του μοντέλου του Gagne. Για τον σκοπό αυτό διατυπώθηκαν 2 ερωτήσεις.

Στη δέκατη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου προσφέρουν αρκετή ευελιξία στους μαθητές να σχεδιάσουν τη δική τους πορεία δράσης και να εμπλακούν ενεργά στη μάθηση. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν με την άποψη αυτή λέγοντας:

«... το συγκεκριμένο σενάριο είναι ένα πολύ πολύ καλό χωράφι για να μπορέσουν τα παιδιά και ο καθηγητής τους να φυτέψουν τους σπόρους τους για να βγούνε πάρα πολύ όμορφα φυτά από εκεί...» (Συμ. 2)

«... στο συγκεκριμένο σενάριο ουσιαστικά ο εκπαιδευτικός έχει πάρει το ρόλο του καθοδηγητή και ίσως του βοηθού, οπότε τα παιδιά είναι κυρίως ενεργοί και είναι αυτά που μπαίνουν σε διαδικασία να σκεφτούν και να αποφασίσουν μόνα τους, τόσο για τον τρόπο δράσης, όσο για όλα τα βήματα σχεδόν από τη στιγμή που θα τους ανατεθεί ένα συγκεκριμένο ζήτημα κοινωνικό. Από κει και πέρα έχουν πολύ μεγάλη ευελιξία και προωθείται φοβερά η αυτονομία, δηλαδή αυτά θα αποφασίσουν και ο δάσκαλος θα είναι ο βοηθός...» (Συμ. 3)

«... οι μαθητές είναι ήδη εξοικειωμένοι με τη χρήση εφαρμογών τέτοιου είδους... υπάρχει πάντοτε ο κατάλληλος χρόνος ... να είναι ευέλικτοι σε όλη αυτή τη διαδικασία... σίγουρα θα υπάρχουν ... deadlines... αλλά θα είναι διαμορφωμένοι με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε οι μαθητές πάντοτε να έχουν ευελιξία. Και επίσης η διευκόλυνση του εκπαιδευτικού σε κάθε στάδιο της διαδικασίας είναι και αυτή που θα τους κάνει ακόμα πιο ευέλικτους. Η συζήτηση με τον εκπαιδευτικό και ... τόσο το formative assessment όσο και το summative assessment θα τους προσφέρει πολύ σωστό feedback, ούτως ώστε να μπορούν να διορθώσουν πράγματα ανά πάσα στιγμή σε όλη τη διαδικασία... θα τους βοηθήσει να εμπλακούν ενεργά στη μάθηση σε κάθε στάδιο αυτής. Και ένα ακόμα πράγμα που ... προάγει την ευελιξία είναι ... ότι οι ρόλοι στις ομάδες θα αλλάζουν... να τους βοηθήσει να εξερευνήσουν και δεξιότητες, τις οποίες δεν γνώριζαν ότι είχαν. Οπότε οι μαθητές σίγουρα θα εμπλακούν ενεργά στη μάθηση.» (Συμ. 4)

«... είναι απόλυτα ... ευέλικτο το σενάριο. Δίνει χρόνο και χώρο και στους μαθητές και στον καθηγητή. Και οι μαθητές να ζητήσουν τη βοήθειά του καθηγητή αλλά και ο καθηγητής όπου δει ότι κάτι δεν πάει σύμφωνα με το σενάριο να προσφέρει βοήθεια. Οπότε και αυτός είναι και ο στόχος ... τα παιδιά μαθαίνουν από τα ερεθίσματα του περιβάλλοντος τους, αναζητούν τη μάθηση. Αυτό είναι το κλειδί και η διαφορά με το παρελθόν... πρέπει... να το ανακαλύψουν, να το εξερευνήσουν και να το μάθουν τα ίδια... έτσι θα μπορέσει να μείνει η μάθηση... τονίζω, ανάλογα... με τον χαρακτήρα, με την ωριμότητα του κάθε παιδιού... οφείλουμε... να συντελέσουμε στο παιδί, να μπορέσει να κάνει ένα βήμα παραπάνω... είναι κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σύνολό της. Πέρα από τη γλώσσα, που ... μαθαίνεται με χίλιους δύο τρόπους, παραδοσιακά και μη... το μεγαλύτερο αποτέλεσμα που μπορεί να υπάρξει είναι μέσω αυτού του σχεδιασμού... του νέου τρόπου διδασκαλίας που στην ουσία αφήνει το χώρο και το χρόνο στο παιδί να αναπτυχθεί, δίνοντάς του τα δεδομένα... ένα τέτοιο ευρύτατο πλαίσιο, το οποίο μπορεί να ευνοήσει όλων των ειδών τους μαθητές, με αποτέλεσμα ... να χωράει και το differentiation, να χωράει το κομμάτι του collaboration, το οποίο είναι πάρα πολύ σημαντικό...» (Συμ. 6)

«Μπορούν ... να χρησιμοποιήσουν διάφορα μέσα για να καταλήξουν στο project. Το γεγονός ότι το μπορεί το κάθε παιδί ανάλογα με τη προσωπικότητά του να χρησιμοποιήσει το αντίστοιχο μέσο πληροφόρησης νομίζω ότι βοηθάει σημαντικά... ανέφερα νωρίτερα και την

αυτονομία, που είναι ένα από τα πλεονεκτήματα των projects, ότι θα έχουν μια πιο ανεξάρτητη διαδικασία μάθησης. Επιλέγουν τα ίδια τα παιδιά τι τους ταιριάζει, αν θα στραφούν σε, ποια sites θα επιλέξουν, ποια μέσα θα επιλέξουν, με ποιο τρόπο θα γράψουν ... Θα είναι ένα βίντεο, θα είναι κάποιο γραπτό κείμενο, θα είναι συνδυασμός... αυτό, να εκμεταλλευτούν και να αναδείξουν ταυτόχρονα τις προσωπικότητές τους και να επιλέξουν αυτό που τους ταιριάζει καλύτερα... υπάρχει ευελιξία ... Μπορούν να επιλέξουν πώς θα κινηθούν, ώστε να αναδείξουν αυτό που είναι.» (Συμ. 7)

Ωστόσο, τονίστηκε ότι απαιτείται και η εμπλοκή των εκπαιδευτικών, καθώς ανέφεραν:

«Ο κάθε μαθητής είναι διαφορετικός, επομένως θα πρέπει να δώσουμε βάση και σε αυτό. Σε ένα θεωρητικό πλαίσιο, ο μέσος μαθητής μπορεί να ανταποκριθεί ικανοποιητικά σε αυτό το σενάριο. Ωστόσο... το lesson plan πάντα διαφέρει με αυτό που πραγματικά συμβαίνει μέσα στην τάξη. Επομένως... ο εκπαιδευτικός είναι πάντα σε ερήγηση, ούτως ώστε να μπορεί ανά πάσα στιγμή να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε δυσκολία παρουσιάσει ο κάθε μαθητής.» (Συμ. 1)

«... οι μαθητές όταν τους πεις ψάξε γενικότερα ... Θα επιλέξουν... κάποιες σελίδες που ίσως ενδεχομένως να μην είναι ό,τι καλύτερο ποιοτικά... ναι μεν αυτό όλο το ερευνητικό τους κάνει να έχουν πολύ κριτική σκέψη και να μαθαίνουν, απλά ... να μην υπάρχει αυτό το ελεύθερο ψάξτε ... αλλά... σε συγκεκριμένες... σελίδες... επιλογή 2-3... το τι θα ψάξουν μέσα, τι θα κάνουν, πώς θα το εξελίσσουν όλο, που το δίνετε στις ασκήσεις σας ως κάτι πιο ελεύθερο είναι αυτό που κάνει τους μαθητές σίγουρα να είναι πιο υπεύθυνοι, πιο σωστοί και να έχουν και τις αντιρρήσεις τους και να μπορούν να προβάλλουν και τις ενστάσεις τους... αναπτύξουν κριτική σκέψη, στο να εμπλακούν, να είναι ενεργοί.» (Συμ. 5)

Στην ενδέκατη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου βρίσκονται σε αντιστοιχία με τα 9 βήματα του μοντέλου του Gagne. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου μπορούν να αντιστοιχηθούν με τα βήματα του μοντέλου Gagne, απαντώντας:

«... υπάρχει αντιστοιχία, δεδομένου ότι χρησιμοποιούνται οπτικοακουστικά μέσα μέσω του Facebook, όπως είναι τα βίντεο ή τα ηχητικά γενικότερα. Οι μαθητές καλούνται να ψάξουν να βρουν υλικό μόνοι τους. Επίσης, έχει γίνει αναφορά για μία κουβέντα που θα ακολουθήσει στην τάξη, είτε για να προετοιμαστούν, είτε και μετά τις εργασίες που τους έχουν ανατεθεί. Υπάρχει το roleplay, η κατανομή ρόλων μέσα στην τάξη, επομένως και εκεί υπάρχει αντιστοιχία. Είπαμε πριν ότι θα κληθούν να αναζητήσουν κοινωνικά προβλήματα και να τα συζητήσουν και το γεγονός ότι θα πρέπει όλα αυτά να τα κάνουν μόνοι τους, να κινητοποιηθούν από μόνοι τους, επίσης είναι κάτι που αναφέρεται στο μοντέλο. Επίσης στο στάδιο της αξιολόγησης, δεδομένου ότι στο τέλος θα πρέπει να αξιολογήσουν την προσπάθειά τους...» (Συμ. 1)

«... υπάρχει αντιστοιχία. Φυσικά ... υπεισέρχεται ο ανθρώπινος παράγοντας ... γιατί ποτέ δεν ξέρεις τι θα φέρει στο τραπέζι της συζήτησης κάτι τέτοιο. Αλλά ... υπάρχει και αυτό που λέμε room for betterment... χώρος και για καλύτερευση... να προχωρήσεις ... ακόμα περισσότερο...» (Συμ. 2)

«... υπάρχει πολύ μεγάλη συνάφεια στα στάδια, τόσο της προσέλευσης της προσοχής των μαθητών που είναι το πρώτο, αλλά όσο και στα επόμενα, όπως είναι η υποστήριξη και καθοδήγηση των μαθητών στην αφομοίωση της νέας πλατφόρμας...» (Συμ. 3)

«... βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με το μοντέλο του Gagne. Και τα τρία στάδια ... Δεν θα πρότεινα κάποια αλλαγή... εμβαθύνουν πάρα πολύ και θα με ικανοποιούσε προσωπικά να το εφαρμόσω στην τάξη μου.» (Συμ. 4)

«... υπάρχει, δηλαδή συνάδουν ... με την μεθοδολογία... απόλυτη ταύτιση. Οι ασκήσεις που προτείνονται είναι σχετικές με αυτά τα βήματα, τα 9 βήματα του Gagne... Βλέποντας το όμως έτσι πιο σφαιρικά...» (Συμ. 5)

«...είναι απόλυτα σε αλληλουχία και σε σύνδεση... έχει άμεση σχέση με όλη τη θεωρία, στη οποία είναι βασισμένο και με τον τρόπο που χτίζονται τα βήματα, από την αρχή μέχρι το τέλος.... είναι ένα πολύ εφικτό σενάριο στο να γίνει μέσα στην τάξη και εκτός τάξης, έτσι. Θα χρειαστεί λίγο παραπάνω δουλειά, αλλά είναι απόλυτα εφικτό και προσαρμοσμένο στα πλαίσια μιας ρεαλιστικής τάξης. Δεν ξέρω αν είναι ακριβώς του σχολείου του δημοσίου, αλλά σίγουρα στον ιδιωτικό χώρο είναι κάτι που είναι απόλυτα εφικτό.» (Συμ. 6)

«... Είναι πολύ καλά μελετημένα ώστε να πατάνε πάνω στη θεωρία του Gagne ακριβώς. Το κάθε βήμα είναι αντίστοιχο με τα 9 βήματα του Gagne...» (Συμ. 7)

4^{ος} ερευνητικός άξονας για τη μεθοδολογία διδασκαλίας

Ο άξονας αυτός ζητά να αξιολογηθεί η μεθοδολογία διδασκαλίας, που αναφέρεται στον συνδυασμό στρατηγικών και στην ποικιλία των μεθόδων και των τεχνικών διδασκαλίας και μάθησης, και για τον σκοπό αυτό διατυπώθηκαν 2 ερωτήσεις.

Στη δωδέκατη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι η μέθοδος του project είναι κατάλληλη για την υλοποίηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σεναρίου. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι η μέθοδος αυτή είναι κατάλληλη για το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σενάριο και μάλιστα τη βρίσκουν ως καλύτερη επιλογή, καθώς ανέφεραν:

«Δεδομένου ότι μιλάμε για project-based learning, οι μαθητές καλούνται να συνεργαστούν μεταξύ τους, να δουλέψουν σε ομάδες... υπάρχει το roleplay σαν άσκηση για τους μαθητές, επομένως, θεωρώ ότι είναι μία πολύ καλή μέθοδος και είναι από τις πλέον διαδεδομένες που χρησιμοποιούνται στην τάξη.» (Συμ. 1)

«Νομίζω πως ναι, για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον, γιατί υπάρχει πάντοτε ένας άνθρωπος ο οποίος είναι ο δάσκαλος, ο καθηγητής, ο οποίος θέτει τα όρια και ... «να επαναφέρει στην τάξη»... αν κάπου χαθεί λίγο η μπάλα... Και ο δεύτερος λόγος είναι ... ότι, μου αρέσει ... ότι υπάρχουν οι ομάδες... οι οποίες είναι σαν να έχει ένας άνθρωπος πολλά μυαλά και μπορεί να καλύψει όλες τις περιπτώσεις ... μπορεί μία ομάδα να σκεφτεί μέχρι εκεί, η άλλη να σκεφτεί κάτι άλλο... Οπότε ... θα καλύψουν πολύ πιο μεγάλο έδαφος.» (Συμ. 2)

«... για το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σενάριο δεν θα μπορούσα να σκεφτώ κάποια καλύτερη μέθοδο. Έχει τα απαραίτητα στοιχεία προκειμένου τα παιδιά να μπορέσουν να έρθουν και σε επαφή και να αφομοιώσουν και να ψάξουν και μετά τα ίδια να προχωρήσουν

στην πράξη προκειμένου να φτάσει στο μέγιστο και στον στόχο μας τον επιθυμητό.» (Συμ. 3)

«Φυσικά και το πιστεύω. Καταρχήν τα στάδια έτσι όπως είναι διαμορφωμένα συνάδουν πάρα πολύ ... με τη μέθοδο του project... σαν καινοτόμα ιδέα είναι καλό να ξεκινήσει με ένα project και στη συνέχεια να δούμε αν θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε μία πιο τακτική βάση μέσα σε μία τάξη, αλλά ως αρχική ιδέα είναι θεωρώ η καταλληλότερη μέθοδος για να εφαρμοστεί το συγκεκριμένο σενάριο, καθότι θα είναι συγκεκριμένος ο χρόνος, τα στάδια και το τελικό αποτέλεσμα. Στο τέλος και αφού έχει γίνει το assessment... η αξιολόγηση... το feedback ... να δει το κατά πόσο θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε μία πιο μόνιμη βάση και μέσα στην τάξη.» (Συμ. 4)

«... τέτοιου είδους δραστηριότητες μόνο έτσι μπορούν να γίνουν. Δηλαδή πρέπει τα παιδιά μεταξύ τους να συνομιλήσουν, να αντιδράσουν, να μαζέψουν, να συνεργαστούν, να μαλώσουν, διατυπώνοντας διαφορετικές απόψεις και τελικά να μάθουν βιωματικά... σου δίνει τη δυνατότητα να αναιρέσεις πράγματα, να τα φτιάξεις από την αρχή, να έχεις κριτική σκέψη. Δεν είναι η μασημένη τροφή ... Αυτή η διαφοροποιημένη μάθηση ότι μπορώ να κάνω και αλλιώς, μπορώ να κάνω διαφορετικά, κι αν δεν είμαι ο τέλειος μαθητής στα Αγγλικά δεν με πειράζει, γιατί θα μπω μέσα στη σελίδα και μπορεί να μη δω κάτι στα Αγγλικά θα δω κάτι στα Ελληνικά. Αλλά μπορώ να συμμετάσχω, έστω με τη γνώμη μου, και θα το πω στους άλλους που θα το μεταφέρουν και αυτοί στα Αγγλικά. Δηλαδή είναι ότι μπορεί ο καθένας με το δικό του τρόπο να μπει και να κάνει πράγματα...» (Συμ. 5)

«... το κάνω και εικόνα την ώρα που σου μιλάω σε όλο αυτό το διάστημα... Κάνω εικόνα τα διάφορα τμήματα... και όλους τους μαθητές που είχα σε αυτά τα επίπεδα όλα αυτά τα χρόνια...σε όλα, ανεξαιρέτως, θα έβρισκα πολύ θετικά στοιχεία και πολύ αξιόλογα αποτελέσματα... εφαρμόζοντας αυτό το project. Με δυσκολίες διαφορετικές... σε κάθε τάξη... κυρίως τεχνικού περιεχομένου... Στην πορεία ... με τους χαρακτήρες των παιδιών. Αλλά... αυτό δεν εμποδίζει πουθενά το να βγει ένα καταπληκτικό project, με πολύ ωραία αποτελέσματα...» (Συμ. 6)

«... το project-based learning είναι πιο αποτελεσματικό σε σχέση με κάτι πιο θεωρητικό και που βασίζεται σε κείμενο και γραπτό λόγο, γιατί οι μαθητές, τα παιδιά νιώθουν ότι συμμετέχουν πιο ενεργά... ακριβώς επειδή η συμμετοχή τους είναι πιο ενεργή, αποκομίζουν περισσότερα. Θυμούνται πολύ περισσότερα από όσα μαθαίνουν σε σχέση με το να διαβάσουν απλά κάτι. Και φυσικά νιώθουν και περήφανα για αυτό που παράγουν στο τέλος... υπάρχει ένα project το οποίο θα το δουν οι άλλοι... Δεν είναι κάτι που το είπα και τελείωσε, έγραψα μία παράγραφο και έφυγε... βλέπουν την ανταπόκριση που έχουν και οι άλλοι. Σύμφωνα με το σενάριο θα το κοινοποιήσουν και σε άλλα μέσα κ.λπ., οπότε η ανταπόκριση αυτή θα λειτουργήσει και ως ώθηση για τα ίδια τα παιδιά, τόνωση της αυτοπεποίθησης τους και θα τους δώσει κίνητρο να συνεχίσουν να δημιουργούν.» (Συμ. 7)

Στη δέκατη τρίτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο που υιοθετείται από το σενάριο υποστηρίζεται από τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι οι δραστηριότητες του σεναρίου έχουν σχεδιαστεί σύμφωνα με το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο, επισημαίνοντας:

«Ναι, ... θεωρώ ότι όλες οι δραστηριότητες το ακολουθούν. Υπάρχει μεθοδολογία που γίνεται ξεκάθαρα μέσα σε αυτό... κουμπώνουν όλα ακριβώς, σύμφωνα με το θεωρητικό

υπόβαθρο. Φυσικά, το στοιχείο της αλληλεπίδρασης είναι ένα πολύ βασικό χαρακτηριστικό του facebook... με βάση αυτή τη θεωρία (του εποικοδομισμού) μπορούν οι μαθητές να αναζητήσουν γνώση να χρησιμοποιήσουν δικές τους προσωπικές εμπειρίες, ούτως ώστε να την αντιστοιχίσουν και εν τέλει να βγάλουν τα δικά του συμπεράσματα δηλαδή να μάθουνε μόνοι τους.» (Συμ. 1)

«... το *constructivism* είναι εξίσου σημαντικό, αλλά και η διερευνητική, το *inquiry-based learning*. Αυτοί λοιπόν οι δύο πυλώνες, είναι τόσο σημαντικοί ώστε, χωρίς να θέλω να μειώσω τη συλλογικότητα, πάνω εκεί θα στηριχτούμε για να μπορέσουμε, συνεργαζόμενοι με κάποιον άλλο άνθρωπο ή ομάδα, να μπορέσουμε να δώσουμε στη δημοσιότητα τέλος πάντων κάποιες έρευνες και κάποια αποτελέσματα...» (Συμ. 2)

«Ναι... όσον αφορά ... το μοντέλο της διερευνητικής μάθησης... Ουσιαστικά τους εξάπτει την περιέργεια. Είναι κάτι το οποίο μπαίνουν σε διαδικασία να σκεφτούν και να ψάξουν και να αναρωτηθούν. Έχουν ένα κίνητρο, μία σπίθα και οι ίδιοι ... μπαίνουν σε διαδικασία να έχουν κάποιες απορίες και να κινητοποιηθούν προκειμένου να απαντήσουν σε αυτές. Τους εξάπτεται δηλαδή η περιέργεια και με βάση τις απορίες που ίσως έχουν δημιουργηθεί έτσι ψάχνουν οι ίδιοι. Τώρα όσον αφορά τον εποικοδομισμό, σίγουρα, καθώς όλα αυτά τα ερεθίσματα τα οποία θα λάβουν κατά τη διάρκεια της έρευνας ... τη μάθηση θα την εσωτερικεύσουν με δικό τους τρόπο. Και όσον αφορά τη ομαδοσυνεργατική μάθηση, ναι, εφόσον μιλάμε για ομάδες και σαν ομάδες θα εργαστούν και θα πρέπει να συνεργαστούν, προωθείται, ναι, και με τους κατάλληλους τρόπους.» (Συμ. 3)

«... με βάση την εμπειρία μου και τις σπουδές μου, θεωρώ ότι καλύπτεται στο 100%, συνάδει απόλυτα με τη σύγχρονη μεθοδολογία, θεωρώ ότι έχει γίνει πολύ καλή δουλειά όσον αφορά αυτό το κομμάτι και είναι ωραίο να εφαρμόζουμε τις σύγχρονες θεωρίες με τρόπους που να είναι πιο δημοφιλείς στα παιδιά στη σύγχρονη εποχή ... θα μου άρεσε να το εφαρμόσω και στη δική μου τάξη.» (Συμ. 4)

«... *constructivism*, βεβαίως, είναι *peer learning*, εδώ πέρα, ο ένας με τον άλλο.... μέσα στο πλαίσιο ενός *project* υπάρχουν και τα τρία, ακριβώς γιατί τα παιδιά αναγκάζονται να συνεργάζονται. Εντάξει, έχουμε *constructive learning*, ο ένας από τον άλλον, γιατί υπάρχουν οι *peers*, δηλαδή δεν είναι ένας καθηγητής πάνω από το κεφάλι τους επί μονίμου βάσεως, μπορούν να δουλεύουν σε ομάδες, οπότε ο ένας λέει την άποψή του στον άλλο και πολλές φορές ελευθερώνεται η σκέψη τους περισσότερο με αυτό τον τρόπο. Οπότε εκφράζονται πολύ καλύτερα. Ναι, καλύπτονται στάνταρ και τα τρία, εννοείται. Βεβαίως, με όλες τις ασκήσεις του *project* που είδα και τα βήματα όλα που μελέτησα, δηλαδή ψάχνοντας σε ομάδες, αναπτύσσοντας ιδέες, φτιάχνοντας ένα δικό τους σενάριο, προτείνοντας...» (Συμ. 5)

«Θεωρώ ότι ανταποκρίνονται πλήρως και στη θεωρία του εποικοδομισμού, και στο *constructivism*, *collaboration* και *inquiry-based learning*... και τα τρία αυτά κομμάτια πολύ ξεκάθαρα σε κάθε βήμα του *project*... από την αρχή μέχρι το τέλος ανταποκρίνεται, και σε πολύ εφικτά σενάρια για την τάξη. Δηλαδή αν μου το έδινες αύριο, θα μπορούσα να το κάνω και θα είχε και μεγάλο αποτέλεσμα μέσα σε τμήμα *Proficiency* αυτού του επιπέδου, με αυτά τα δεδομένα... έχει και άμεση χρήση, δηλαδή είναι ένα σενάριο ... πολλά *lesson plans* μαζί ... που μπορεί να γίνει πολύ άμεσα και να είναι έτοιμο για τον καθηγητή.» (Συμ. 6)

«... είναι πάρα πολύ συναφής και ότι το σενάριο έτσι όπως έχει σχεδιαστεί πατάει ακριβώς πάνω σε αυτές τις θεωρίες και στη μεθοδολογία που έχει σχεδιαστεί. Για να χρησιμοποιήσω ένα παράδειγμα, ξεκινώντας από το από την προετοιμασία το ότι θα εισάγουμε το θέμα προς συζήτηση με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων είναι ακριβώς αυτό που αναφέρεται στην προσέλευση της προσοχής των μαθητών στο αντικείμενο διδασκαλίας. Μέσω του βίντεο αμέσως τα παιδιά, θα κινηθεί το ενδιαφέρον τους πάνω στο αντικείμενο θα μπορέσουν μόνα

τους σιγά-σιγά να καταλήξουν στο θέμα, στις πληροφορίες που τους είναι χρήσιμες και να επιλέξουν ίσως αυτό που θα τους κινήσει τους ίδιους το ενδιαφέρον. Νομίζω ότι αυτός είναι και ο πιο καλός τρόπος να κινήσεις, να εισάγεις τους μαθητές στο θέμα...» (Συμ. 7)

5^{ος} ερευνητικός άξονας για τους μαθητές (το κοινό-στόχος)

Ο άξονας αυτός ζητά να αξιολογηθεί η παιδαγωγική καταλληλότητα του σεναρίου με το κοινό-στόχο και για τον σκοπό αυτό διατυπώθηκε 1 ερώτηση.

Στη δέκατη τέταρτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό σενάριο είναι κατάλληλο για το γνωστικό και ηλικιακό επίπεδο των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν απόλυτα ότι το σενάριο είναι κατάλληλο, εξηγώντας:

«Νομίζω ότι αυτή η ηλικία είναι μία καλή ηλικία, έστω και για πρώτη φορά, να έρθουν σε επαφή με αυτές τις έννοιες... στο σχολείο μέχρι αυτή την ηλικία έχουν ήδη συζητηθεί παρόμοια θέματα. Άρα η πλειοψηφία πάλι αυτών θα είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τις έννοιες αυτές.» (Συμ. 1)

«... ηλικιακά τα παιδιά βρίσκονται σε μία φάση της ζωής τους στην οποία θα πρέπει να τους δίνονται συνέχεια καινούργιες προκλήσεις. Όταν λοιπόν έχεις αυτό το καινούργιο challenge μπροστά σου, καλείσαι να σκεφτείς, να ακούσεις, να μιλήσεις, να συνεργαστείς, να δεις, να μάθεις. Οπότε πιστεύω ... θα επιτευχθούν οι στόχοι ... ο ανθρώπινος νους, η γνώση, η λογική θα βοηθηθεί και θα πάει το project ακόμα ένα βήμα παραπέρα. Ειδικά σε αυτή την υπέροχη τρυφερή ηλικία... Δηλαδή αν μπορούσαμε εμείς οι μεγαλύτεροι να μπορούμε ξανά στην ηλικία αυτή και να πούμε δυο πράγματα στον τότε εαυτό μας, θα του λέγαμε μη σταματήσεις να σκέφτεσαι, μη σταματήσεις να διαβάζεις, μη σταματήσεις να ερευνάς. Δηλαδή μην πιστεύεις τίποτα, να το κοιτάξεις μόνος σου. Και δη στην προκειμένη περίπτωση τι ωραία που είναι η έρευνα.» (Συμ. 2)

«... τα παιδιά έχουν ήδη εκτεθεί στο Facebook και ήδη το χρησιμοποιούν από πολύ μικρή ηλικία, οπότε από αυτή την άποψη η ηλικία τους είναι σίγουρα σωστή, και από την άποψη τη γνωστική. Νομίζω δηλαδή ότι σε κάποιο βαθμό έχουν έρθει σε επαφή με το λεξιλόγιο ... Ναι, νομίζω ότι λόγω της ηλικίας έχουν συναντήσει και τέτοιο περιεχόμενο, (ως προς τα κοινωνικά ζητήματα) και πιθανόν τέτοιους προβληματισμούς...» (Συμ. 3)

«... σε αυτό το ηλικιακό στάδιο οι μαχητές είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που ήδη έχουν προς όφελος, δικό τους προσωπικό όφελος φυσικά και να μπορέσουν να αφογκραστούν και να καταλάβουν τις πληροφορίες που θα λάβουν μέσω της εφαρμογής...» (Συμ. 4)

«Με το σκεπτικό ότι τα social media είναι εντελώς in σε αυτές τις ηλικίες, νόμιμο ή παράνομο δεν το συζητάμε, καθότι υποτίθεται ηλικιακά έπρεπε λίγο πιο μετά να ξεκινάνε... νομίζω ότι είναι κάτι το οποίο τους αφορά άμεσα, είναι αντικείμενο της ηλικίας τους και είναι ο τρόπος τους, ίσως, να εκφραστούν... το Facebook βέβαια ... ίσως είναι λίγο πεπαλαιωμένο πλέον για αυτές τις ηλικίες... έχουμε και άλλες πλατφόρμες που είναι λίγο πιο για αυτούς. Αλλά όχι για να δουλευτεί στην τάξη...» (Συμ. 5)

«...ηλικιακά... ενδείκνυται, διότι τα παιδιά σε αυτή την ηλικία θα πρέπει να αρχίζουν να γνωρίζουν και πέντε πράγματα για τον κόσμο παραπάνω και να έχουν κάποια ευαισθητοποίηση, ίσως, παραπάνω γιατί είναι πολύ κοντά στο να ενηλικιωθούν ... Τα παιδιά

αυτά πρέπει να έχουν άποψη ..., πρέπει σιγά σιγά να την καλλιεργούν ... είναι ένας τρόπος όντως να φτάσουμε σε αυτό το αποτέλεσμα... στα παιδιά δεν προσφέρουμε μόνο γνώσεις αγγλικών... προσφέρουμε γενικότερες γνώσεις στο πώς να βρουν τον εαυτό τους και να βρουν τη θέση τους στον κόσμο αυτόν με τα skills που έχουν, με τα skills που θα μπορούσαν να αποκτήσουν στην πορεία και πώς να βρουν τον χώρο και τον χρόνο τους και να εκφράσουν άποψη... Μπορεί να είναι στην αρχή βεβιασμένη, εσφαλμένη, λανθασμένη, αλλά πρέπει να έχουν άποψη για να μπορούν είτε να την αλλάζουν, είτε να τη βελτιώσουν ή να εμείνουν σε αυτή...» (Συμ. 6)

«Για ... μέσης εφηβικής ηλικίας... Είναι πολύ κατάλληλο και είναι μέσα στα ενδιαφέροντά τους. Είναι κάτι που κινεί το ενδιαφέρον τους, τους δραστηριοποιεί, τους δίνει κάποια αυτονομία και ανεξαρτησία, μπορούν να ορίσουν τον ρυθμό και το πώς ακριβώς θα δουλέψουν. Οπότε είναι κάτι που το επιζητούν οι έφηβοι...» (Συμ. 7)

6^{ος} ερευνητικός άξονας για την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Ο άξονας αυτός ζητά να αξιολογηθούν τα κριτήρια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ώστε να προσδιοριστούν τα αποτελέσματά της με βάση τους εκπαιδευτικούς στόχους που έχουν τεθεί, και για τον σκοπό αυτό διατυπώθηκαν 2 ερωτήσεις.

Στη δέκατη πέμπτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό σενάριο περιλαμβάνει ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης των μαθητών. Σύμφωνα με την άποψή τους, η διαδικασία της αξιολόγησης που προτείνεται περιλαμβάνει ποικιλία μεθόδων και μάλιστα πολύπλευρες και ενδιαφέρουσες, καθώς ανέφεραν:

«... σίγουρα είναι πάρα πολύ ενδιαφέρουσες, γιατί ξεφεύγουν από τους συμβατικούς τρόπους αξιολόγησης που αγχώνουν κυρίως τους μαθητές... η αυτοαξιολόγηση ... είναι ένας πολύ ενδιαφέρων τρόπος για να δούμε τι σκέφτονται οι μαθητές για τον ίδιο τους τον εαυτό, ούτως ώστε να μπορέσουμε να καταλάβουμε και άλλα πράγματα για την απόδοσή τους ή τι τους δυσκολεύει και καθυστερεί την απόδοσή τους... το peer-assessment ... είναι εξαιρετικά σημαντική, γιατί δεδομένου ότι δουλεύουμε σε μία ομάδα θα πρέπει να έχουμε εικόνα όλης της ομάδας είτε εσωτερικά είτε εξωτερικά... η αξιολόγηση γενικότερα η οποία παρουσιάζεται εδώ είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα και για το συγκεκριμένο σενάριο, αλλά και γενικότερα σαν τρόπος αξιολόγησης μιας τάξης.» (Συμ. 1)

«Όταν μιλάμε για αξιολόγηση... πρέπει να στηριζόμαστε σε όσο πιο πολλά πράγματα και μεγάλη ποικιλία... ερεθισμάτων γίνεται και θεωρώ ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση ναι, ότι αυτό είναι δηλαδή ένα από τα ζητούμενα, τα οποία καλύπτονται εδώ πέρα... Γιατί και αυτά τα παιδιά περιμένουν να δούνε... το αποτέλεσμα των κόπων τους, το οποίο θα έχει προέλθει έτσι από μία πάρα πολύ μεγάλη γκάμα δεξιοτήτων.» (Συμ. 2)

«... υπάρχει η ποικιλία και η οποία καλύπτει ... την ολοκλήρωση της διαδικασίας... είναι τόσο πολύπλευρη...» (Συμ. 3)

«Θεωρώ ... ότι περιλαμβάνει την απόλυτη ποικιλία... Είμαι υπέρμαχος τόσο της αυτοαξιολόγησης, θεωρώ ότι είναι πολύ χρήσιμο εργαλείο στα χέρια του εκπαιδευτικού και ... κάνει τον μαθητή να αντιληφθεί καλύτερα το λάθος του και να μάθει μέσα από αυτό... η

αξιολόγηση του peer μας, του συνεργάτη μας ... είναι κάτι το οποίο μπορεί να ωφελήσει απίστευτα τους μαθητές και να μάθουν και για τα ίδια τους τα λάθη μέσα από την αξιολόγηση των συνομηλίκων τους. Και τελικά η αξιολόγηση από τον καθηγητή ..., και όπως βλέπω να γίνεται μέσα από το εκπαιδευτικό σενάριο, θα πρέπει να γίνει δίνοντας στους μαθητές πάντοτε το feedback, ... τη δυνατότητα να εξελιχθούν, να αντιληφθούν το λάθος τους και να γίνουν καλύτεροι. Δεν είναι μια στείρα αξιολόγηση απλώς βαθμολογική, αλλά είναι κομμάτι της εκπαίδευσης και αυτό είναι το σημαντικότερο.» (Συμ. 4)

«... η τελική αξιολόγηση ... έχει να κάνει με συζήτηση μέσα στην τάξη... εντάζει, και τα questionnaires είναι σωστά και καλά ... αλλά αυτό που είναι σίγουρα πολύ χρήσιμο και σωστό είναι το τελευταίο ακριβώς βήμα, η συζήτηση που θα ακολουθήσει, στην οποία θα ανταλλάζουν τα παιδιά απόψεις και θα καταλάβουν τελικά αν τυχόν έχουν μάθει κάτι από τη διαδικασία, που δεν αφορά μόνο στο γνωστικό κομμάτι, αλλά έχει να κάνει πάρα πολύ και με τα κοινωνικά skills, δηλαδή τι δεξιότητες θα αποκτήσουν από όλα αυτά, ... το να σέβονται τις απόψεις του άλλου ή ακόμα να δούνε και να κριτικάρουν και απόψεις, οι οποίες δεν είναι θεμιτές και σωστές, αλλά με τον καλό τρόπο. Όλα αυτά λοιπόν είναι σίγουρα θέματα για συζήτηση που θα τους έχουν ήδη προβληματίσει στη διαδικασία. ... στο τέλος ... θα κερδίσει όλη η τάξη, πέρα από τις μεμονωμένες ομάδες... Νομίζω ότι σε formative assessment θα έπρεπε να βαδίσουμε από την αρχή όλοι οι εκπαιδευτικοί, δηλαδή, να μην είναι αυτό το summative συνέχεια, στο τέλος... είναι σημαντικότερο και είναι αυτό που πρέπει να κάνει επί μονίμου βάσεως ο εκπαιδευτικός, όχι για να βαθμολογήσει ... αλλά για... να κατευθύνει σωστά και να δώσει έτσι σωστές νόρμες, σωστό τρόπο ... (Συμ. 5)

«... προσφέρει ποικιλία και μου αρέσει πάρα πολύ η έννοια του self-assessment, την πιστεύω πάρα πολύ. Μπορεί σε πρώτη φάση... να μην εισπράζουν όσα ακριβώς θα μπορούσαν.... Αν αυτό έχει γίνει και σε προηγούμενες φάσεις και στάδια... σε οποιοδήποτε project ή κομμάτια της τάξης κ.λπ., τα παιδιά έχουν να κερδίσουν άπειρα ... θα έπρεπε ... όλα τα είδη αξιολόγησης να εμπεριέχουν ένα self-assessment ... Από πολύ μικρές ηλικίες... χωρίς αυτό, τα παιδιά επίσης δεν μπορούν να προχωρήσουν και χρειάζονται και την καθοδήγηση, αλλιώς θα ήταν σε ομάδες μόνα τους χωρίς εμάς τώρα...» (Συμ. 6)

«Νομίζω καλύπτονται όλα... τα παιδιά αξιολογούνται και αξιολογούν το μέσο που έχουν χρησιμοποιήσει, αξιολογούν τους συμμαθητές τους. Όσο υποκειμενική και αν είναι αυτή η αξιολόγηση σε αυτές τις ηλικίες ... θα διδάξει στους μαθητές. Φυσικά, υπάρχει και το αποτέλεσμα, όπως είπαμε, και η συζήτηση που θα γίνει μετά μέσα στην τάξη είναι το πιο χρήσιμο... Και παρότι μπορεί να μην είναι πάντα αντικειμενική, σίγουρα θα είναι μία πολύ χρήσιμη εμπειρία για τα παιδιά, καθώς πρέπει να μάθουν να αξιολογούν το έργο τους και το έργο των άλλων και στην καθημερινή τους ζωή αργότερα ως ενήλικες. Και μόνο αυτό είναι πάρα πολύ χρήσιμο και εκπαιδευτικό και εποικοδομητικό.» (Συμ. 7)

Επικουρικά, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να προσδιορίσουν τι θα προσθέτανε, ώστε να υπάρχει μια πιο ολοκληρωμένη διαδικασία αξιολόγησης. Οι περισσότεροι απάντησαν ότι δεν θεωρούν ότι υπάρχει καλύτερη μέθοδος αξιολόγησης, εκτός από μία εκπαιδευτικό που πρότεινε:

«... ίσως θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα blog, στο οποίο θα συμμετείχαν οι μαθητές, γράφοντας την άποψή τους με πολύ ελεύθερα Αγγλικά, χωρίς να υπάρχουνε αυτά τα στυλιζαρισμένα κείμενα και λοιπά, γράφοντας από την ψυχή τους αυτό που έζησαν και αυτό που θα ήθελαν να ζήσουν στην πορεία με, ίσως κάποια συνέχεια παρακάτω, ξέρεις εξέλιξη του project ή κάποιο άλλο αντίστοιχο που θα μπορούσε να σχηματιστεί για να λειτουργήσει

αντίστοιχα, με αντίστοιχα βήματα και τέτοια, ώστε εκεί να δουν και ο ένας από τον άλλον την εμπειρία τους, αυτό που έζησαν, αυτό που η ψυχούλα τους έμαθε ή έκανε, επικεντρώθηκε ... και πώς άλλαζαν τα παιδιά. Η ανάλογα την περίπτωση θα μπορούσαν να τεθούν και κάποια ερωτήματα να είναι και από τους ίδιους... και να υπάρξει μία άλλη περαιτέρω κουβέντα στο να μπορέσει να εξελιχθεί ακόμα περισσότερο η αξιολόγηση μέσα από τα ίδια τα παιδιά και από τον καθηγητή, που θα μπορούσε να συμμετέχει και αυτός στο blog, ή ακόμα και το ίδιο το σχολείο περαιτέρω. Δηλαδή να γίνει σαν ένα τύπου σχολικό blog... Έτσι, θα μπορούσε να δώσει μετά ένα περαιτέρω έναυσμα για την εξέλιξη του project ή συνεργατικότητας μεταξύ σχολείων, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε κάτι καινούργιο, ή και εξέλιξη αυτού.» (Συμ. 6)

Στη δέκατη έκτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν εάν θεωρούν ότι το εκπαιδευτικό σενάριο παρουσιάζει κάποια ιδιαίτερη καινοτομία (πχ. σε σχέση με τα ψηφιακά μέσα ή με την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου διδασκαλίας). Οι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι βρίσκουν καινοτομίες και όσον αφορά τα ψηφιακά μέσα και όσον αφορά το project ως μοντέλο διδασκαλίας και συγκεκριμένα ανέφεραν:

«...Θεωρώ ... ότι μία τάξη που χρησιμοποιεί τα μέσα που χρησιμοποιούν τα σημερινά παιδιά, έφηβοι, για να επικοινωνούν μεταξύ τους όποιος εκπαιδευτικός τα ενσωματώνει στην τάξη του μπορούν να είναι περισσότερο ωφέλιμα από ότι ένα συμβατικό μέσο, όπως είναι... οποιοσδήποτε πίνακας ... ή ένας απλός υπολογιστή που διαβάζουμε ένα e-book... σίγουρα κάθε εφαρμογή του στην τάξη είναι καινοτόμα... και, αξιολογώντας το κομμάτι του κοινωνικού προβληματισμού που θέτει το συγκεκριμένο σενάριο, θεωρώ ότι είναι κάτι πολύ ιδιαίτερο ...» (Συμ. 1)

«Κάθε δράση η οποία περιλαμβάνει ψηφιακά μέσα είναι από μόνη της καινοτομία... πέντε χρόνια πριν, παράδειγμα, έλεγες Facebook και εννοούσες πόσα likes θα πάρει η εικόνα σου και σήμερα λες Facebook και εννοείς, θέλω να πιστεύω, πώς μπορείς μέσω μιας δράσης να βοηθήσεις κόσμο είναι από μόνο του καινοτομία... πιστεύω ότι έχουμε ξεπεράσει ... το εγώ μας και έχουμε πάει προς το εμείς... πιστεύω ότι καινοτομία είναι η εξέλιξη αυτών των κοινωνικών μέσων δικτύωσης μέσα από τον ανθρώπινο παράγοντα...» (Συμ. 2)

«Θεωρώ ότι κυρίως όσον αφορά το κομμάτι του Facebook ... παρουσιάζει μία αρκετά μεγάλη καινοτομία, καθώς εκ των πραγμάτων τα μέσα, τα social media είναι αρκετά φρέσκα και καινούργια...» (Συμ. 3)

«... δεν θα το είχα σκεφτεί ποτέ ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσω το Facebook ως application... οπότε σε αυτό το κομμάτι θεωρώ ότι το εκπαιδευτικό σενάριο είναι καινοτόμο. Επίσης δεν θα είχα σκεφτεί ποτέ τη σύνδεση της συγκεκριμένης εφαρμογής... με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών για κοινωνικά θέματα... η πιο καινοτόμα ιδέα μέσα στο εκπαιδευτικό σενάριο είναι η επαφή των μαθητών με ανθρώπους που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες..., η οποία βασίζεται στην αυθεντική γνώση... και νομίζω ότι θα τους ωφελήσει εξαιρετικά πολύ...» (Συμ. 4)

«... οτιδήποτε έχει να κάνει με την τεχνολογία είναι καινοτόμο... δεν κάνουν όλοι μαθήματα τέτοιου είδους και οι πιο πολλοί κολλάνε σε ένα βιβλίο... είμαι πολύ υπέρμαχος της εκπαιδευτικής τεχνολογίας... Θεωρώ ότι οτιδήποτε είναι καινοτόμο και ωραίο και όμορφο είναι must... Ο Gagne ίσως λίγο παλιότερος, αλλά με πολύ ευχάριστες, δηλαδή αυτό το

differentiated learning και όλα αυτά που προτείνει τα βήματα και ότι ξεκινάμε από τη βάση αλλά φτάνουμε τελικά να έχουμε κριτική σκέψη... Όλα αυτά λοιπόν ανταποκρίνονται σίγουρα και στο σήμερα. Η χρήση των *social media* ... είναι μοντέρνα και καινούρια και φρέσκια ... αποτελεί και πλέον ανάγκη να γίνονται τέτοιου είδους projects, γιατί τα παιδιά μας δεν είναι του βιβλίου... είναι και ένας τρόπος να τους μάθουμε να τα χρησιμοποιούν σωστά, είναι η επόμενη σελίδα λοιπόν και συγχαρητήρια που την κάνατε.» (Συμ. 5)

«... σαν μέθοδος, σαν τρόπος, το σενάριο όλο αυτό, σαν τρόπος διδασκαλίας είναι καινοτόμο από μόνο του σε όλα τα σημεία του, στο χτίσιμο του, από την αρχή μέχρι το τέλος... Ο τρόπος που αντιμετωπίζεις τα παιδιά, ο τρόπος που χτίζεις τις ομάδες, που τα αφήνεις να εξελιχθούν μόνα τους, ότι τα εμπιστεύεσαι. Γιατί δεν είναι πολλοί οι καθηγητές που τα εμπιστεύονται τα παιδιά στο να συνεχίσουν κάποια κομμάτια της έρευνας μόνα τους. Οπότε από μόνο του αποτελεί μία καινοτομία στην εκπαιδευτική καθημερινότητα που ζούμε στην Ελλάδα. Καινοτομία είναι επίσης και η χρήση των *social media* με τον τρόπο αυτό για να καλυφθεί ένα τόσο σημαντικό ζήτημα και η ευαισθητοποίηση των παιδιών... βρίσκω καινοτομίες παντού και είναι κάτι που δεν είναι απλά στη θεωρία καινοτόμο και θα μείνει στη θεωρία, είναι κάτι που πραγματικά βλέποντάς το και μελετώντας το από την αρχή, το έκανα πραγματικό σενάριο για το πως θα μπορούσα αύριο ξεκινώντας με ένα τμήμα να ασχοληθώ σε αυτό το επίπεδο και βλέπω παντού από την αρχή μέχρι το τέλος το πόσο εφικτό είναι και το πόσο εύκολο είναι, παρουσιάζοντας το έτσι, να χρησιμοποιηθεί και τα παιδιά να αισθανθούν πραγματικά ότι απορροφούν την ουσία της εκπαίδευσης.» (Συμ. 6)

«Νομίζω ότι η καινοτομία είναι στη χρήση του *Internet*, του *Facebook*. Η μεθοδολογία έχει χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν... Αλλά δεν έχει χρησιμοποιηθεί σε σχέση με το *Facebook* τόσο οργανωμένα... Οπότε θα ήταν κάτι ενδιαφέρον να το δούμε στην πράξη... γιατί μου έδωσες μία ιδέα και μπορούμε στο δικό μας σχολείο...» (Συμ. 7)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

6.1 Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Καθώς το εκπαιδευτικό σενάριο δεν κατέστη δυνατό να εφαρμοστεί στην τάξη, τα αποτελέσματα που αναμένονται να επιτευχθούν διαπιστώθηκαν με βάση τη βιβλιογραφία που αφορά σχετικές προηγούμενες εργασίες αλλά και την αξιολόγηση του σεναρίου από εκπαιδευτικούς βάσει της εμπειρίας τους, στα πλαίσια της πρωτογενούς έρευνας.

Ως προς το μέσο που επιλέχθηκε για την υλοποίηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σεναρίου, θα πρέπει να σημειωθεί πως η επιλογή του Facebook έγινε μετά από προσεκτική επιλογή και ανάλυση των χαρακτηριστικών όλων των διαθέσιμων κοινωνικών δικτύων. Μετά από συστηματική μελέτη, παρατηρήθηκε πως το Facebook αποδεικνύεται καταλληλότερο από άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, καθώς δε στηρίζεται αποκλειστικά στο διαμοιρασμό φωτογραφίας και βίντεο, αλλά παρέχει τη δυνατότητα στους μαθητές να γράψουν μεγαλύτερα κείμενα, να έχουν πρόσβαση σε οπτικοακουστικό υλικό, να διαμοιραστούν αρχεία και να επικοινωνήσουν μεταξύ τους μέσω των ομάδων ή των σελίδων που θα δημιουργηθούν. Τέλος, δίνει τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου σχετικά με τους συμμετέχοντες στις ομάδες, καθώς η πρόσβαση σε αυτές μπορεί να περιοριστεί.

Μέσα από τη χρήση του Facebook ως εκπαιδευτικού εργαλείου και τη δημιουργία των ομάδων που προβλέπεται στο σενάριο, προωθείται η συνεργασία και η επικοινωνία. Οι μαθητές καλούνται να λειτουργήσουν ομαδοσυνεργατικά για να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα για την επίλυση του προβλήματος (Shih, 2011; Meishar-Tal et al, 2012). Εξίσου σημαντικό είναι το θετικό αποτέλεσμα που θα έχει το παραπάνω διδακτικό σενάριο στην ενίσχυση της επικοινωνίας μεταξύ των μελών της ομάδας (Buga et al, 2014; Srirat, 2014; Schaffhauser, 2009 όπ. ανάφ. Derakhshan & Hasanabbasi, 2015). Οι μαθητές καλούνται να επικοινωνήσουν τις ιδέες τους με το σύνολο της ομάδας, να επιχειρηματολογήσουν, να συμβιβαστούν και να καταλήξουν σε μια κοινή πορεία δράσης για την υλοποίηση του project που τους έχει ανατεθεί. Τέλος, η παρουσίαση των αποτελεσμάτων στο σύνολο της τάξης λειτουργεί συμπληρωματικά καθώς οι εμπλεκόμενοι μαθητές θα επικοινωνήσουν τα αποτελέσματα της δράσης τους στο σύνολο των μελών της τάξης.

Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς στόχους που έχουν τεθεί, το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο αναμένεται να επιφέρει σημαντικά οφέλη στην ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων των εμπλεκόμενων μαθητών. Μέσα από τη ανάκληση της πρότερης γνώσης που προβλέπεται στα πρώτα στάδια του σεναρίου ακολουθώντας τα πρότυπα του μοντέλου Gagne, αλλά και τη χρήση του Facebook ως εκπαιδευτικού εργαλείου στη φάση της υλοποίησης, αναμένεται να ενισχυθεί η απόκτηση των τεσσάρων βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων, της κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου (Promnitz-Hayashi, 2011; Shih, 2011; Shih, 2013; Suthiwartnarueput & Wasanasomsithi, 2012; Finardi et al. 2013; Sreelakshmi et al., 2015).

Επιπλέον, οι μαθητές θα αφομοιώσουν λεξιλόγιο σχετικό με τα κοινωνικά δίκτυα και τα ζητήματα κοινωνικού ενδιαφέροντος και θα το χρησιμοποιήσουν σε σχετικές δραστηριότητες που αναλύονται στο σενάριο. Κατ' επέκταση θα βελτιώσουν το λεξιλόγιό τους στην Αγγλική γλώσσα τόσο μέσω της ανάκλησης όσο και μέσω της δημιουργίας νέου περιεχομένου σε διαδικτυακό περιβάλλον (Kabilan et al, 2010; Wu & Hsu, 2011; Wang & Chen, 2013).

Ως προς τις γνωστικές δεξιότητες που θα λάβουν οι μαθητές, τα οφέλη είναι πολλαπλά και πολυεπίπεδα. Καθώς λαμβάνουν νέα γνώση και ανακαλούν παλαιότερο περιεχόμενο καθ' όλη τη διάρκεια εφαρμογής του εκπαιδευτικού σεναρίου, οι μαθητές ενισχύουν την ικανότητα τους να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να χρησιμοποιούν τη νέα πληροφορία που λαμβάνουν από το Διαδίκτυο μέσω των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης και των μηχανών αναζήτησης. Κατανοούν τις μεθόδους συλλογής στοιχείων και πληροφοριών, καθώς καλούνται να μεταφορτώσουν και να παράγουν περιεχόμενο στη σελίδα που θα δημιουργήσουν στο Facebook. Τέλος, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, κατανοούν τους μηχανισμούς και τον τρόπο λειτουργίας τους και αποκτούν σημαντικές δεξιότητες χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή και κινητών τεχνολογιών (Δημητριάδης, 2015; ChanLin, 2008).

Επιπλέον, η ενασχόληση των μαθητών με τα κοινωνικά ζητήματα προς διερεύνηση συμβάλλει στην ενίσχυση του αισθήματος της ενσυναίσθησης, καθώς ασχολούνται με κοινωνικά ζητήματα που απασχολούν το σύνολο του πληθυσμού, όπως ο ρατσισμός, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η μετανάστευση κ.λπ. (Tapscott, 2008). Εξετάζουν τα προβλήματα του κοινωνικού συνόλου και αναλαμβάνουν ενεργό δράση μέσω του ρόλου του ακτιβιστή για την επίλυσή τους.

Ένα σημαντικό πλεονέκτημα του παρόντος σεναρίου αποτελεί το γεγονός ότι

προσφέρει σημαντικές δεξιότητες του 21ου αιώνα. Συγκεκριμένα, οι μαθητές βελτιώνουν τις δεξιότητες μάθησης, καθώς εξασκούν τις νοητικές διεργασίες που απαιτούνται για την υλοποίηση του στόχου. Ενισχύουν την κριτική τους σκέψη αναζητώντας λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν και τρόπους δράσης για την προώθηση του στόχου, αλλά και τη δημιουργικότητά τους, μέσα από δράσεις που τους καλούν να σκεφτούν πέρα από τα στενά πλαίσια την παθητικής διδασκαλίας (Derakhshan & Hasanabbasi, 2015; Sreelakshmi et al., 2015; Baba et al., 2017).

Επιπλέον, οι μαθητές, ως ενεργοί διαμορφωτές περιεχομένου σε ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον όπως αυτό του Facebook, αλλά και μέσω των διαδικασιών της διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης μαθαίνουν να ελέγχουν οι ίδιοι τη διαδικασία της μάθησης. Έτσι, λαμβάνουν ένα πιο ενεργό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία και ενισχύουν τις μεταγνωστικές τους δεξιότητες, ορίζοντας οι ίδιοι την πορεία σκέψης και δράσης τους (Shih, 2011; Shih, 2013; Yunus & Salehi, 2012; Gamble & Wilkins, 2014; Giannikas, 2020).

Ως προς την αντιστοιχία των δραστηριοτήτων του σεναρίου σε σχέση με το μοντέλο των 9 βημάτων διδασκαλίας του Gagne που υιοθετείται, κρίθηκε πως η διαμόρφωση των δραστηριοτήτων έγινε με βάση τους επιμέρους εκπαιδευτικούς στόχους του κάθε βήματος του μοντέλου, καθώς έχει διαπιστωθεί με βάση τη βιβλιογραφία πως πρόκειται για ένα περιεκτικό μοντέλο, το οποίο προσφέρει μια ολιστική προσέγγιση καλύπτοντας όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τη σχεδίαση έως την αξιολόγηση.

Με βάση το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο που ακολουθείται, θα πρέπει να σημειωθεί πως η εφαρμογή του διδακτικού σεναρίου αναμένεται να επιφέρει θετικά αποτελέσματα μέσω της βιωματικής και διερευνητικής μάθησης (Στυλιάρης και Δήμου, 2015). Μέσα από τη διαθεματικότητα της μεθόδου του project-based learning και της προσωπικής τους εμπλοκής στο καθορισμό της πορείας δράσης, οι μαθητές ανακαλύπτουν και διερευνούν, ενώ εμπλέκονται άμεσα στη μάθηση, η οποία επιταχύνεται. Τέλος, κρίθηκε πως το σενάριο εφαρμόζει άμεσα τις βασικές αρχές των θεωριών του εποικοδομισμού, μέσω της κατασκευής της γνώσης από τους μαθητές, και της συνεργατικής μάθησης, μέσω των ομάδων που υιοθετούνται.

Σχετικά με τους μαθητές στους οποίους απευθύνεται το παρόν σενάριο, εκτιμάται πως το project, με τα μέσα και τους θεματικούς άξονες που έχει διαμορφωθεί, είναι κατάλληλο για μαθητές μέσης εφηβικής ηλικίας (14-15 ετών), οι οποίοι αντιστοιχούν γνωστικά στα ανώτερα επίπεδα γνώσης της Αγγλικής γλώσσας. Βασικοί

παράμετροι εδώ αποτελούν το γεγονός πως το κατώτερο όριο ηλικίας για τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι τα 13 έτη, αλλά και το γεγονός πως συνήθως στις τελευταίες τάξεις των Αγγλικών διδάσκονται ζητήματα κοινωνικού περιεχομένου, τα οποία απαιτούν μεγαλύτερη εμβάθυνση και καλλιέργεια της κριτικής σκέψης από πλευράς των μαθητών.

Σχετικά με το τελευταίο στάδιο του project, αυτό της αξιολόγησης, εκτιμάται πως η ποικιλία μεθόδων που υιοθετείται σε αυτό, μέσω του συνδυασμού της διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης, παρέχει ασφαλή συμπεράσματα στα παιδιά σχετικά με την επιτυχία του. Οι δύο τεχνικές, με διαφορετική στόχευση η καθεμία, λειτουργούν τόσο ως μέσο αποφυγής της παρέκκλισης από το στόχο κατά τη διάρκεια του project, όσο και ως εφελτήριο συζήτησης για τα αποτελέσματά του μετά το τέλος αυτού. Τέλος, οι μαθητές αξιολογούν οι ίδιοι τον εαυτό τους και αξιολογούνται από διάφορες πηγές, τόσο μεταξύ τους όσο και μέσω του καθηγητή, κάνοντας τη διαδικασία ακόμα πιο πολύπλευρη.

Τέλος, άλλες πρακτικές αλλά εξίσου σημαντικές δεξιότητες της καθημερινότητας που ενισχύονται μέσω του παρόντος σεναρίου είναι η ηγεσία, καθώς αναλαμβάνουν ρόλους μέσα στις υποομάδες, αλλά και η ευελιξία, η ανάπτυξη πρωτοβουλιών, η παραγωγικότητα και οι κοινωνικές δεξιότητες.

Συνολικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως το εκπαιδευτικό σενάριο ενέχει στοιχεία καινοτομίας, καθώς χρησιμοποιεί ένα τεχνολογικό εργαλείο σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο το οποίο δεν υπήρχε έως τώρα. Ταυτόχρονα, καλύπτει το κενό στη βιβλιογραφία προτείνοντας ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μαθήματος με χρήση του Facebook, βασισμένο σε ένα επιστημονικά αποδεκτό μοντέλο, όπως αυτό της διδασκαλίας του Gagne.

6.2 Πιθανά Μειονεκτήματα

Καθώς το συγκεκριμένο σενάριο εστιάζει στη χρήση τεχνολογίας εντός και εκτός τάξης για την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, απαιτεί εξοικείωση με την τεχνολογία η οποία ενδέχεται να μην επιτευχθεί εξίσου από όλους τους εμπλεκόμενους μαθητές. Το γεγονός αυτό ίσως μεταφράζεται σε μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων που έχουν τεθεί ή να λειτουργήσει ως παράγοντας ψυχολογικής πίεσης για τους μη εξοικειωμένους μαθητές, οι οποίοι πιθανότατα θα αισθανθούν

περιθωριοποίηση σε σχέση με το σύνολο της τάξης.

Ως προς τις πιθανές δυσκολίες που αναμένεται να προκύψουν κατά την υλοποίηση του project, ασφαλώς ενέχει ο κίνδυνος το σχολείο να μην είναι εξοπλισμένο με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή ή οι μαθητές να μην έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, οι περισσότερες τάξεις του ελληνικού σχολείου στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα διαθέτουν τους απαραίτητους υπολογιστές με σύνδεση στο διαδίκτυο ή και διαδραστικό πίνακα, είτε στις ίδιες τις αίθουσες διδασκαλίας, είτε στο εργαστήριο πληροφορικής που κάθε σχολείο διαθέτει. Επιπλέον, η συντριπτική πλειοψηφία των εφήβων μαθητών διαθέτει τόσο κινητές συσκευές τύπου smartphones, όσο και λογαριασμό στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Παρ' όλα αυτά, δεν αποκλείεται πάντα η πιθανότητα να υπάρχουν περιβάλλοντα διδασκαλίας χωρίς τον απαιτούμενο εξοπλισμό, αλλά και μαθητές οι οποίοι δε θα διαθέτουν τον απαραίτητο εξοπλισμό, ώστε να δουλέψουν εκτός των ωρών διδασκαλίας.

Θα πρέπει, επίσης, να σημειωθεί πως παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των μαθητών διαθέτει λογαριασμό στο Facebook ή σε άλλα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, υπάρχει πάντα ο κίνδυνος οι γονείς να μη δώσουν την απαραίτητη έγκριση που χρειάζεται, ώστε να προχωρήσουν οι μαθητές στην υλοποίηση του project. Κατ' επέκταση ο καθηγητής θα κληθεί να διαφοροποιήσει το εκπαιδευτικό σενάριο ούτως ώστε να συμπεριλαμβάνει το σύνολο της τάξης, είτε χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα, είτε όχι.

Τέλος, αν αναλογιστεί κανείς τη ραγδαία εξέλιξη των τεχνολογικών εφαρμογών, τίθεται το θέμα της παρωχημένης τεχνολογίας η οποία συχνά αντικαθίσταται από άλλες, νέες εφαρμογές.

6.3 Εποπτικός πίνακας αποτελεσμάτων

Ο παρακάτω συγκριτικός, εποπτικός πίνακας 5.3 παρουσιάζει συνοπτικά τα αποτελέσματα από την έρευνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τα αναμενόμενα αποτελέσματα, και είναι δομημένος με βάση τους ερευνητικούς άξονες.

Πίνακας 5.3: Εποπτικός πίνακας αποτελεσμάτων

Ερευνητικοί άξονες	Αποτελέσματα έρευνας	Προσδοκώμενα αποτελέσματα
Μέσα-υλικά που χρειάζονται	<p>Το Facebook είναι ένα πολύ διαδεδομένο και δημοφιλές μέσο κοινωνικής δικτύωσης, ιδιαίτερα στις εφηβικές ηλικίες, το οποίο έχει πολλές δυνατότητες και συνδυάζει διάφορα εργαλεία, οπότε το θεωρούν κατάλληλο, προκειμένου να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι του σεναρίου (Συμ. 1, 2, 3, 4, 6, 7). Η μόνη ένσταση που αναφέρθηκε αφορά στο περιεχόμενο των ιστοσελίδων που θα πλοηγηθούν οι μαθητές (Συμ. 5).</p> <p>Οι δυσκολίες εντοπίζονται κυρίως στις αντιρρήσεις ορισμένων γονέων για τη χρήση του Facebook από τα παιδιά τους και σε προβλήματα τεχνικής φύσεως. Τονίστηκε η σημασία της σύνθεσης των ομάδων, ώστε να υλοποιηθεί πιο ομαλά το εκπαιδευτικό σενάριο (Συμ. 7).</p> <p>Σε γενικές γραμμές είναι κατάλληλη και διαθέσιμη η υλικοτεχνική υποδομή για την υλοποίηση του εν λόγω σεναρίου (Συμ. 1, 2, 3, 7). Σε ορισμένες περιπτώσεις πιθανόν να μην είναι διαθέσιμη η υλικοτεχνική υποδομή για το προτεινόμενο σενάριο, όμως εύκολα μπορεί να ξεπεραστεί η συγκεκριμένη δυσκολία (Συμ. 4, 5, 6). Αναφορικά με την οργάνωση της τάξης και την καταλληλότητά της για το συγκεκριμένο σενάριο, απαραίτητη είναι η καλή συνεργασία με τον διευθυντή και τους συναδέλφους (Συμ. 5), ενώ σπουδαίο ρόλο παίζει και η συλλογικότητα (Συμ. 2).</p> <p>Οι εκπαιδευτικοί συμφώνησαν ότι προωθείται η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας μέσω του Facebook (Συμ. 1, 2, 3, 4). Βέβαια, εκφράστηκαν και ορισμένες αντιρρήσεις, αναφορικά με την επικινδυνότητα του μέσου (ελεύθερο στη χρήση από πολλούς, ακατάλληλο υλικό), καθώς οι μαθητές επικοινωνούν μεταξύ τους (Συμ. 5, 1). Αναφορά σε εναλλακτικές επιλογές που έχουν οι μαθητές για την επικοινωνία τους, πέρα από το Facebook και τις οποίες προτιμούν (Συμ. 6, 7).</p> <p>Ενισχύεται η συνεργασία και οι ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες μέσω του Facebook (Συμ. 1, 2, 3, 4, 6, 7).</p>	<p>Πιο ολοκληρωμένη εφαρμογή με πολλές δυνατότητες σε σχέση με άλλες. Πιθανές δυσκολίες ως προς τον απαιτούμενο εξοπλισμό ή τη διαφωνία γονέων ως προς τη συμμετοχή. Το project καλύπτεται από το βασικό εξοπλισμό της τάξης και μέσω της χρήσης των συσκευών των μαθητών. Προωθείται η συνεργασία και ενισχύεται η επικοινωνία μεταξύ των μελών της ομάδας.</p>
Εκπαιδευτικοί στόχοι	<p>Το σενάριο θα βοηθήσει στη βελτίωση των λεξιλογικών γνώσεων των μαθητών ως προς τα κοινωνικά ζητήματα ή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και των γλωσσικών δεξιοτήτων (listening, reading, speaking, writing) των μαθητών. Θα συμβάλλει επίσης, στην ευαισθητοποίηση των μαθητών πάνω στα κοινωνικά ζητήματα που θα διερευνήσουν (Συμ. 2, 3, 4, 5, 6, 7).</p> <p>Σε γενικές γραμμές αξιολογήθηκε ως πλήρες το σενάριο (Συμ. 3, 7). Υπάρχει ποικιλία δραστηριοτήτων, οι οποίες βρίσκονται σε αντιστοιχία με τους στόχους του (Συμ. 1,2 3, 4, 5, 6, 7), αν και προτάθηκε προκειμένου να εξυπηρετήσει καλύτερα τους εκπαιδευτικούς στόχους, να εισαχθεί περισσότερος διάλογος με τους μαθητές και ανάλυση του υλικού στην τάξη (Συμ. 2), καθώς και να περιοριστούν οι πηγές πληροφοριών σε συγκεκριμένες και ελεγμένες από τον εκπαιδευτικό (Συμ. 5).</p>	<p>Το σενάριο προσφέρει σημαντικές δεξιότητες μάθησης. Πολλαπλά και πολυεπίπεδα οφέλη ως προς τις γνωστικές δεξιότητες. Κατανοούν τις μεθόδους συλλογής στοιχείων και πληροφοριών, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες. Σημαντικά οφέλη στην απόκτηση των τεσσάρων βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων. Οι μαθητές θα βελτιώσουν το λεξιλόγιό τους στην Αγγλική γλώσσα μέσω της ανάκλησης και της δημιουργίας νέου περιεχομένου. Η ενασχόληση των μαθητών με τα κοινωνικά ζητήματα συμβάλλει στην ενίσχυση του αισθήματος της</p>

		ενσυναίσθησης, Τα παιδιά αναλαμβάνουν ενεργό δράση μέσω του ρόλου του ακτιβιστή.
Περιεχόμενο του σεναρίου	Οι δραστηριότητες του σεναρίου βρίσκονται σε αντιστοιχία με τα 9 βήματα του μοντέλου του Gagne και προσφέρουν αρκετή ευελιξία και αυτονομία στους μαθητές να σχεδιάσουν τη δική τους πορεία δράσης και να εμπλακούν ενεργά στη μάθηση, καθώς ο εκπαιδευτικός έχει τον ρόλο του καθοδηγητή (Συμ. 2, 3, 4, 6, 7). Ωστόσο, τονίστηκε ότι απαιτείται και η εμπλοκή των εκπαιδευτικών, ώστε να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε δυσκολία παρουσιαστεί στους μαθητές (Συμ. 1), αλλά και να τους μάθουν να στρέφονται σε ποιοτικές ιστοσελίδες, αναπτύσσοντας υπευθυνότητα και κριτική σκέψη (Συμ. 5).	Οι μαθητές, ως ενεργοί διαμορφωτές περιεχομένου μαθαίνουν να ελέγχουν οι ίδιοι τη διαδικασία της μάθησης. Ενισχύουν τις μεταγνωστικές τους δεξιότητες, ορίζοντας οι ίδιοι την πορεία σκέψης και δράσης τους. Η διαμόρφωση των δραστηριοτήτων έγινε με βάση τους επιμέρους εκπαιδευτικούς στόχους του μοντέλου.
Μεθοδολογία διδασκαλίας	Η μέθοδος του project είναι κατάλληλη για την υλοποίηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σεναρίου (Συμ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7). Θεωρήθηκε ως η καλύτερη επιλογή (Συμ. 4), η οποία ευνοεί τη συνεργασία (Συμ. 5) και δεν βασίζεται απλά σε κείμενο και γραπτό λόγο (Συμ. 5, 7) κι έτσι οι μαθητές νιώθουν ότι συμμετέχουν πιο ενεργά (Συμ. 7). Το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο που υιοθετείται από το σενάριο υποστηρίζεται από τις δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί. Στηρίζεται στη θεωρία του εποικοδομισμού και τη διερευνητική μάθηση (Συμ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7), που δίνουν τα ερεθίσματα στους μαθητές να σκεφτούν, να ψάξουν και να ανακαλύψουν (Συμ. 3).	Θετικά αποτελέσματα μέσω της βιωματικής και διερευνητικής μάθησης. Μέσα από τη διαθεματικότητα της μεθόδου του project-based learning και της προσωπικής τους εμπλοκής στο καθορισμό της πορείας δράσης, οι μαθητές ανακαλύπτουν και διερευνούν.
Μαθητές (κοινό-στόχος)	Το εκπαιδευτικό σενάριο είναι κατάλληλο για το γνωστικό και ηλικιακό επίπεδο των μαθητών, καθώς θεωρείται ότι η ηλικία αυτή είναι καλή, ώστε να τους δίνονται στους μαθητές καινούργιες προκλήσεις (Συμ. 2) και να έρθουν για πρώτη φορά σε επαφή με αυτές τις έννοιες (Συμ. 1) και να αποκτήσουν άποψη (Συμ. 6).	Κατάλληλο για μαθητές μέσης εφηβικής ηλικίας, οι οποίοι αντιστοιχούν γνωστικά στα ανώτερα επίπεδα γνώσης της Αγγλικής γλώσσας.
Αξιολόγηση εκπαιδευτικής διαδικασίας	Το εκπαιδευτικό σενάριο περιλαμβάνει ποικιλία μεθόδων αξιολόγησης των μαθητών, προκειμένου να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Μάλιστα, είναι πολύπλευρες, καθώς περιλαμβάνει αυτοαξιολόγηση, αξιολόγηση συμμαθητών, εκπαιδευτικού και συζήτηση στην τάξη (Συμ. 3,4,5,6,7) και ενδιαφέρουσες, καθώς ξεφεύγουν από τους συμβατικούς τρόπους αξιολόγησης (Συμ. 1). Ωστόσο, υπήρξε πρόταση για να υπάρξει μια πιο ολοκληρωμένη διαδικασία αξιολόγησης, η δημιουργία ενός blog, σαν εξέλιξη του project, όπου θα γράφουν οι μαθητές την άποψή τους και την εμπειρία τους από αυτό (Συμ. 6). Εν κατακλείδι, διατυπώθηκε η άποψη ότι το εκπαιδευτικό σενάριο παρουσιάζει κάποια ιδιαίτερη καινοτομία, τόσο αναφορικά με τα ψηφιακά μέσα, όσο και με την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου διδασκαλίας (Συμ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7).	Η ποικιλία μεθόδων που υιοθετείται παρέχει ασφαλή συμπεράσματα στα παιδιά σχετικά με την επιτυχία του. Το σενάριο ενέχει στοιχεία καινοτομίας, καθώς χρησιμοποιεί ένα τεχνολογικό εργαλείο σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο το οποίο δεν υπήρχε έως τώρα. Προτείνει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μαθήματος βασισμένο σε ένα επιστημονικά αποδεκτό μοντέλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ - ΕΠΕΚΤΑΣΗ

7.1 Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, αξίζει να τονιστεί το γεγονός ότι οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας έχουν ενταχθεί στη ζωή όλων, εκπαιδευτικών και μη, και αποτελούν πλέον σημαντικό αρωγό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται πλέον καθημερινά από ένα σημαντικό εύρος του πληθυσμού και πολλές φορές αποτελούν την κύρια πηγή πληροφοριών, αλλά και το κυριότερο μέσο επικοινωνίας, ισχυρότερο και από τις δια ζώσης επαφές. Η εκπαίδευση, λοιπόν, οφείλει να συμβαδίσει με το σύγχρονο τρόπο ζωής και επικοινωνίας και να καλύψει το χαμένο έδαφος. Σε αυτό το δύσκολο έργο σημαντική είναι η ανάγκη επιμόρφωσης των καθηγητών, ώστε να χρησιμοποιούν αυτές τις τεχνολογίες με άνεση, σε ένα μεγάλο εύρος μαθημάτων. Επιπλέον, οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να εξοπλίσουν τους μαθητές τους με όλες τις απαραίτητες δεξιότητες και να τους παρέχουν τα εφόδια, ώστε να σταθούν αργότερα επάξια στην αγορά εργασίας και να εφαρμόσουν τις γνώσεις που απέκτησαν στα προπαρασκευαστικά αυτά στάδια.

Στο πλαίσιο αυτό, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να εντάσσουν την τεχνολογία στη διδασκαλία με όποιο τρόπο μπορούν και να εξοπλίζουν τους μαθητές τους με δεξιότητες χρήσιμες για το μέλλον τους. Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο προσανατολίζεται προς αυτό τον τομέα, καθώς εξετάζει τη χρήση διαφόρων τύπων λογισμικών και κοινωνικών εφαρμογών σε ένα πλαίσιο δράσης που στοχεύει στη βιωματική και διερευνητική μάθηση, αξιοποιώντας τη μεθοδολογία της διδασκαλίας μέσω project. Οι μαθητές εργάζονται ομαδικά καθώς προετοιμάζουν ένα σχέδιο δράσης με κοινό στόχο και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Μετά από μελέτη της συμβολής των social apps στην εκπαίδευση, διαπιστώνεται ότι η χρήση τους είναι σημαντική, τόσο για την απόκτηση δεξιοτήτων χρήσης υπολογιστή και επικοινωνίας σε διαδικτυακό περιβάλλον, όσο και για την εξοικείωση των μαθητών με την τεχνολογία γενικότερα. Βάσει των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, οι ίδιοι οι μαθητές θα θεωρήσουν πως η χρήση της πλατφόρμας του

Facebook αποτέλεσε μια εύκολη διαδικασία, χωρίς ιδιαίτερες τεχνολογικές απαιτήσεις από αυτούς, ενώ θα αναγνωρίσουν την αξία της γνώσης της πλατφόρμας για μελλοντική χρήση.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στα εκπαιδευτικά οφέλη σε επίπεδο γνωστικού περιεχομένου. Μέσω της διαθεματικότητας των project, αλλά και με τη συνεχή χρήση του διδασκόμενου λεξιλογίου, τόσο κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, όσο και εκτός τάξης, οι μαθητές έρχονται σε άμεση επαφή με τη διδακτέα ύλη, την αφομοιώνουν βιωματικά και εμπλέκονται άμεσα στη μάθηση.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως αντίστοιχα εκπαιδευτικά σενάρια θα ήταν χρήσιμο να αποτελούν μέρος του αναλυτικού προγράμματος, ώστε οι μαθητές να ωφεληθούν τα μέγιστα από την εκπαιδευτική διαδικασία. Μόνο μέσω της εισαγωγής καινοτόμων πρακτικών με χρήση τεχνολογικών μέσων θα δοθούν στους μαθητές τα απαραίτητα εφόδια, ώστε να γίνουν κατάλληλα καταρτισμένοι και σκεπτόμενοι πολίτες, με αντίστοιχο αντίκτυπο στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας.

7.2 Προβλήματα και περιορισμοί

Ένας από τους βασικούς περιορισμούς του εκπαιδευτικού σεναρίου προς υλοποίηση αποτελεί ο διαθέσιμος χρόνος κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Δεδομένου ότι το project θα πρέπει να ολοκληρωθεί ταυτόχρονα με την κάλυψη της διδακτέας ύλης και σε καμία περίπτωση να μη λειτουργήσει εις βάρος της ολοκλήρωσής της, θα πρέπει να διασφαλιστεί από τον καθηγητή ο χρόνος ενασχόλησης με το project, εντός και εκτός τάξης, ώστε να προχωρήσει παράλληλα η διδακτέα ύλη στο σύνολό της. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να προκαλέσει περισσότερη πίεση στον διδάσκοντα, ο οποίος θα κληθεί να ισορροπήσει ανάμεσα σε μια παραδοσιακού τύπου διδασκαλία και σε μια πιο δημιουργική προσπάθεια με χρήση της τεχνολογίας.

Ένα επιπλέον εμπόδιο στην εκπαιδευτική διαδικασία θα αποτελέσει ο διαφορετικός βαθμός εξοικείωσης των μαθητών με τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και του τεχνολογικού εξοπλισμού που απαιτείται. Το συγκεκριμένο πρόβλημα, ωστόσο, μπορεί να αμβλυνθεί με το σχηματισμό των μικρών ομάδων που προβλέπεται από το σχεδιασμό του project. Έτσι, μέσω της ομαδοσυνεργατικής προσέγγισης, οι μαθητές θα μπορούν να αλληλοβοηθούνται και η διδακτική διαδικασία θα μπορεί να ολοκληρωθεί με ασφάλεια.

Τέλος, δεδομένου ότι το παρόν σενάριο εξετάζει τα πλεονεκτήματα και τη δυνατότητα χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε εκπαιδευτικό περιβάλλον, απαιτεί την έγγραφη σύμφωνη γνώμη των γονέων ως προς τη χρήση τους από τους μαθητές. Κατ' επέκταση, χρειάζεται αρκετός χρόνος προετοιμασίας από την πλευρά του καθηγητή, ενώ υπάρχει πιθανότητα να μη μπορεί να συμμετέχει το σύνολο των μαθητών της τάξης στην υλοποίηση του σεναρίου. Σε αυτή την περίπτωση, ο καθηγητής θα πρέπει να λειτουργήσει βάσει των αρχών της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και να υιοθετήσει μια διαφορετική πρακτική, ώστε να εμπλέξει και αυτούς τους μαθητές, εξίσου στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ως προς την υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου για τους σκοπούς της έρευνας, θα πρέπει να σημειωθεί πως ένας σημαντικός περιορισμός αποτέλεσε το στενό χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο έπρεπε να ολοκληρωθεί η έρευνα, αλλά και οι πρωτόγνωρες συνθήκες της πανδημίας Covid-19, η οποία επέφερε ριζικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των τάξεων και τη φύση των μαθημάτων ολόκληρης της ακαδημαϊκής χρονιάς 2020-21. Θα πρέπει να σημειωθεί πως το σενάριο, το οποίο επρόκειτο να εφαρμοστεί την περίοδο του Νοεμβρίου 2020 ώστε να συμπέσει χρονικά με το αντίστοιχο κεφάλαιο του βιβλίου, στάθηκε αδύνατο να πραγματοποιηθεί καθώς η επιβολή του καθολικού lockdown ανέστειλε προσωρινά τη λειτουργία της τάξης. Έπειτα, με την έναρξη των μαθημάτων και τη μετάβαση του τμήματος σε περιβάλλον τηλεκαίτευσης, διαπιστώθηκε πως προέκυψαν αρκετές παράμετροι οι οποίες δεν ήταν δυνατό να διασφαλίσουν την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας, καθώς από τα 9 παιδιά του τμήματος, τα 2 σταμάτησαν τη φοίτηση λόγω οικονομικών προβλημάτων και άλλα 2 είχαν και εξακολουθούν να έχουν προβλήματα σύνδεσης στο διαδίκτυο ή ανεπαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό. Τέλος, στο σύνολο της τάξης παρατηρήθηκε ψυχολογική εξουθένωση και απροθυμία συμμετοχής στο σύνολο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθιστώντας δύσκολη την εφαρμογή του σεναρίου στην παρούσα φάση από τον εκπαιδευτικό.

Θα ήταν, επομένως, χρήσιμο να εφαρμοστεί το εκπαιδευτικό σενάριο στο σύνολο του σε ένα υγιές εκπαιδευτικό περιβάλλον μετά το πέρας της πανδημίας και την επιστροφή στην κανονικότητα, ώστε να διαπιστωθεί αν επιτεύχθηκαν οι στόχοι και αν επαληθεύθηκαν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

7.3 Επέκταση

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο μπορεί να επεκταθεί και σε ένα ευρύτερο πλαίσιο στη μαθητική κοινότητα, με τη συμμετοχή πολλών τάξεων ή και σχολείων διαφορετικών περιοχών, ακόμα και σχολείων άλλων χωρών. Θα μπορούσε, επίσης, να εφαρμοστεί με μικρές τροποποιήσεις σε άλλες θεματολογίες στο μάθημα των Αγγλικών, αλλά και σε άλλα μαθήματα του ωρολογίου προγράμματος ή και σε οποιαδήποτε εκπαιδευτική διαδικασία συμπεριλαμβάνει τη χρήση των social apps. Βάσει βιβλιογραφίας, αλλά και ως συμπέρασμα του εξεταζόμενου σεναρίου, οι μαθητές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν καλύτερα τις συγκεκριμένες πλατφόρμες είναι κυρίως στην εφηβική ηλικία, καθώς τότε είναι αρκετά ώριμοι να χειριστούν ηλεκτρονικές τεχνολογίες. Επιπλέον, δεδομένου ότι στις περισσότερες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης ορίζεται ως κατώτατο όριο ηλικίας για τη χρήση τους τα 13 έτη, οι μαθητές θα πρέπει να υπερβαίνουν το όριο ώστε, πάντα με τη σύμφωνη γνώμη των γονέων, να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τις πλατφόρμες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Ελληνικές

Anastasiadis, P.S. & Kotsidis, K. (2013). The Challenges of Web 2.0 for Education in Greece: A Review of the Literature. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies (IJWLTT)*, 8(4): 19-33.

Αμανατίδης, Ν. (2010). Mobile Learning, Επισκόπηση του πεδίου μάθησης μέσω φορητών συσκευών με προτάσεις εκπαιδευτικών σεναρίων, Πρακτικά 7ου Συνεδρίου ΕΕΕΠ - ΔΤΠΕ «Το μέλλον της μάθησης», Πειραιάς, 1-14.

Αυγέρης, Γ. και Ιωσηφίδου, Μ. (2020). Κοινωνική Δικτύωση, Επιμορφωτικό σεμινάριο. Ανακτήθηκε από <https://seminars.etwinning.gr/mod/page/view.php?id=322955> [ανάκτηση 10/11/2020]

Γαλάνης, Π. (2018). Ανάλυση δεδομένων στην ποιοτική έρευνα. Θεματική ανάλυση, *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 35(3): 416-421.

Γεωργάλου, Μ. (2018). Δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης για εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών, *Επιμορφωτικό Υλικό*. Αθήνα: ΙΤΥΕ.

Γραμματικόπουλος, Β. (2006). Εκπαιδευτική Αξιολόγηση: Μοντέλα Αξιολόγησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή τον Αθλητισμό*, 4(2): 237-246.

Δημητριάδης, Σ. (2015). Θεωρίες μάθησης και εκπαιδευτικό λογισμικό. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε από: <http://hdl.handle.net/11419/3397> [ανάκτηση 08/11/2020]

Ετεοκλέους, Ν. & Θ. Μάνιου. (2012). Η αξιοποίηση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*. 171: 89 -119.

Ιορδανίδου, Σ. και Χουλιάρα, Ξ. (2013). Εκπαιδευτικά Σενάρια και Κοινωνική Δικτύωση. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7, 41-48.

Κορομπίλη, Σ. και Τόγια, Α. (2015). Θεωρίες Μάθησης. [Κεφάλαιο Συγγράμματος]. Στο Κορομπίλη, Σ. και Τόγια, Α., Πληροφορικός γραμματισμός. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε από <http://hdl.handle.net/11419/2704> [ανάκτηση 08/11/2020]

Μαντζούκας, Σ. (2007). Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα, Η επιστημολογία, οι μέθοδοι και η παρουσίαση, *Ανασκόπηση Νοσηλευτική*, 46(1), 88–98.

Μάραντος, Π. (2015). Ανάπτυξη μεθοδολογίας και ψηφιακών διδακτικών σεναρίων για τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Άξονες Προτεραιότητας 1-2-3 Οριζόντια Πράξη, ΟΠΣ: 479325, ΣΑΕ: 2014ΣΕ24580051 ΕΣΠΑ 2007-2013.

Νικολάου, Χ. (2010). Συνεργασία και μοντελοποίηση σε μαθησιακά περιβάλλοντα, Διδακτορική Διατριβή, Λευκωσία: Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Παναγιωτακόπουλος, Χ., Πιερρακέας, Χ., Πιντέλας, Π. (2003). Το εκπαιδευτικό λογισμικό και η αξιολόγησή του. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Παπαχαρίτου, Χ. (2015). Κοινωνικά δίκτυα και διδασκαλία/εκμάθηση ξένης γλώσσας. Η θέση τους στη δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Μεταπτυχιακή εργασία, Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε. Α. (2008). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις, *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 4(1).

Πετροπούλου, Ο., Κασιμάτη, Α. και Ρετάλης, Σ. (2015). Σύγχρονες Μορφές Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης Με Αξιοποίηση Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/232> [ανάκτηση 9/12/2020]

Πολύδωρος, Γ. (2013). E-learning, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση αποκλειστικά μέσω διαδικτύου: Νέες προσεγγίσεις εκπαίδευσης. Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, 7, 15-26.

Σουβατζόγλου, Β. (2009). Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για εξ

αποστάσεως επιμόρφωση βάσει του μοντέλου Gagné, 5th International Conference in Open & Distance Learning - November 2009, Athens, Greece – PROCEEDINGS, 222-237.

Σοφός, Α., Κώστας, Α. και Παράσχου, Β. (2015). Online εξ αποστάσεως εκπαίδευση. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε από <http://hdl.handle.net/11419/182> [ανάκτηση 08/11/2020]

Στυλιάρης, Γ., Δήμου, Β., 2015. Διδακτική της πληροφορικής. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε από: <http://hdl.handle.net/11419/722> [ανάκτηση 08/11/2020]

Τσέλιος, Ν. (2011). Εκπαιδευτική Αξιοποίηση των υπηρεσιών Web 2.0. Ανακτήθηκε από <http://www.slideshare.net/Metaxoula/web-20-9299740> [ανάκτηση 25/11/2020]

Τσώνη, Ρ. (2017). Γνωστικό φορτίο και πολυμορφικό διδακτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, 9th International Conference in Open & Distance Learning - November 2017, Athens, Greece.

Τσώνη, Ρ., Σύψας, Α. και Παγιέ, Τ. (2015). Απόψεις ομάδας φοιτητών για την εκπαιδευτική διάσταση του κοινωνικού δικτύου Facebook. 8ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, 8, 133-140.

Ξενόγλωσσες

Abidin, M. J. Z., Ahmad, N., & Kabilan, M. K. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education. *Internet and Higher Education*, 13(4): 179–187.

Ajjan, H., & Hartshorne, R., 2008. Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, Vol. 11, No. 2, pp. 71-80.

Asterhan, C., Rosenberg, H., Schwarz, B., & Solomon, L. (2013). Secondary School

Teacher-Student Communication in Facebook: Potentials and Pitfalls. Retrieved from http://innovation.openu.ac.il/chais2013/download/e1_3.pdf [ανάκτηση 10/12/2020]

Baba, J., Sale, P. & Zirra, B. (2017). Applying Gagne's Nine Events in Designing a Multimedia Programme for Teaching Elements and Principles of Design in Secondary School, Arts and Design Studies, 54.

Baird, D. E. (2009). Study: Children Who Blog Or Use Facebook Have Higher Literacy Levels. Retrieved from <http://www.debaird.net/blendededunet/2009/12> [ανάκτηση 13/11/2020]

Barrow, B. (2013). Facebook and Twitter 'harm pupils literacy': Headmasters claims children are so distracted by the sites they don't bother to read books. In MailOnline, 15/11/2013. Retrieved from <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2507642/Facebook-Twitter-harm-pupils-literacy-claim-headmasters.html> [ανάκτηση 13/11/2020]

Barton, D. & Lee, C. (2013). Language online: Investigating digital texts and practices. London: Routledge.

Bates, W. A. (1995). Technology, Open Learning and Distance Education. (2nd Ed.) London: Routledge

Beavers, H., Frade, K. Green, D. & Wolfe, K. (2003). From Theory to Practice: Gagné's Theory of Instruction. Teaching Matters (Wayne State University), 7(5).

Belanger, F., & Jordan, D.H. (2000). Evaluation and implementation of distance learning: Technologies, tools and techniques. Hershey, PA: Idea Publishing Group.

Bennett S. & Maton K. (2010). Beyond the 'digital natives' debate: Towards a more nuanced understanding of students' technology experiences. Journal of Computer Assisted Learning, 26(5): 321-331.

Branch, R. M. (2009). Instructional Design. The ADDIE Approach. New York: Springer

Briggs, L.J. & Wager, W.W. (1981). Handbook of procedures for the design of instruction. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

Buga, R., Căpeneată, I., Chirasnel, C., & Popa, A. (2014). Facebook in Foreign Language Teaching—A Tool to Improve Communication Competences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 128, 93-98.

Burton, L., Greenhow, C., & Robelia, B. A. (2011). Environmental learning in online social networks: Adopting environmentally responsible behaviors. *Environmental Education Research*, 17(4): 553–575.

Çalışkan, İ. (2014). A Case Study about Using Instructional Design Models in Science Education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116: 394-396.

ChanLin, L.J. (2008). Technology Integration Applied to Project-based Learning in Science, *Innov. Educ. Teach. Int.*, 45(1): 55-65.

Choi, A. (2013). Use of Facebook group feature to promote student collaboration. In 2013 ASEE Southeast Section Conference Proceedings, American Society for Engineering Education. Retrieved from <http://www.asee-se.org/proceedings/ASEE2013/Papers2013/112.PDF> [ανάκτηση 13/11/2020]

Churchill, D. (2011). Conceptual Model Learning Objects and Design Recommendations for Small Screens. *Educational Technology & Society*, 14 (1): 203-216.

De Villiers, M. R. (2010). Academic use of a group on Facebook: Initial findings and perceptions. *Proceedings of Informing Science & IT Education Conference (InSITE)*, pp. 173-190.

Debatin, B., Lovejoy, J. P., Horn, A. K., & Hughes, B. N. (2009). Facebook and online privacy: Attitudes, behaviors, and unintended consequences. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 15(1): 83-108.

Dede, C. (2005). Planning for neomillennial learning styles. *EDUCAUSE Quarterly*, 28(1): 7–12.

Derakhshan, A. & Hasanabbasi, S. (2015). Social Networks for Language Learning, *Theory and Practice in Language Studies*, 5(5): 1090-1095.

Dick W., Carey, L. & Carey, O. J. (2009). *The Systematic Design of Instruction*. Upper

Saddle River NJ. OH: Pearson Ed.

Duron, R., Limbach, B. and Waugh, W. (2006). Critical Thinking Framework For Any Discipline, *Int. J. Teach. Learn. High. Educ.*, 17(2): 160–166.

Ewell, P., & Reis, P. (2000). Assessing student learning outcomes: A supplement to measuring up 2000. National Center for Public Policy and Higher Education.

Eynona, R. & Malmberg, L. (2011). A typology of young people's Internet use: Implications for education. *Computers & Education*, 56(3): 585-595.

Facebook (2020). <http://newsroom.fb.com/company-info> [ανάκτηση 15/11/2020]

Finardi, K.R., Malacarne Covre, J., Boldrini Santos, L., Ponath Peruzzo, S. & Hildeblando Junior, C.A. (2013). Facebook as a Tool for L2 Practice. (Con) textos Linguísticos, 7(8.1): 312-325.

Fodeman, D., & Monroe, M. (2009). The impact of Facebook on our students. *National Association of Independent Schools. Teacher Librarian*, 36(5): 36-40.

Fragaki, M. (2008). Structure of Learning Scenarios. Deliverable WP6 Pedagogical Framework-Pilot Implementation/T61 Pedagogical Framework, Research Academic Computer Technology Institute, Greece.

Gagne, R. M., Wager, W. W., Golas, K. G., & Keller, J. M. (2005). Principles of instructional design. Toronto, ON: Thomson Wadsworth.

Gamble, C. and Wilkins, M. (2014). Student Attitudes and Perceptions of Using Facebook for Language Learning. *Dimension*, 49-72.

Giannikas, C. (2020). Facebook in tertiary education: The impact of social media in e-Learning, *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 17(1).

Godwin-Jones, R. (2008). Mobile computing technologies: Lighter, faster, smarter. *Language Learning & Technology*, 12(3): 3–9.

Goldfarb, A., Pregibon, N., Shrem, J., & Zyko, E. (2011). Informational Brief on Social Networking in Education. Emerging Teaching & Learning Technologies Initiative, New York Comprehensive Center.

Gunawardena, C., Hermans, M., Sanchez, D., Richmond, C., Bohley, M., & Tuttle, R. (2009). A theoretical framework for building online communities of practice with social networking tools. *Educational Media International*, 46(1): 3-16.

Ilie, M. D. (2014). An adaption of Gagne's instructional model to increase the teaching effectiveness in the classroom: the impact in Romanian Universities. *Educational Technology Research and Development*, 62(6): 767-794.

Irwin, C., Ball, B., Desbrow, B., & Leveritt, M. (2012). Students' perceptions of using Facebook as an interactive learning resource at university. *Australasian Journal of Educational Technology*. 28 (7): 1221-1232.

Kabilan, M. K., Ahmad, N., & Abidin, M. J. Z. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education?. *The Internet and Higher Education*, 13(4): 179-187.

Kitsis, S. M. (2008). The Facebook generation: Homework as social networking. *English Journal*, 98(2): 30–36.

Lee, C. & Lien, P. (2011). Facebook group as a third space for teaching and learning. Paper presented at The Second International Conference Popular Culture and Education, Hong Kong Institute of Education, 7–10 December 2011.

Lei, C. U., Krilavicius, T., Zhang, N., Wan, K., & Man, K. L. (2012). Using Web 2.0 tools to enhance learning in higher education: A case study in technological education. In *Proceedings of the International MultiConference of Engineers and Computer Scientists*, 2, 14-16 March 2012, Hong Kong, 1153-1156. Retrieved from http://www.iaeng.org/publication/IMECS2012/IMECS2012_pp1153-1156.pdf [ανάκτηση 8/11/2020]

Liu, M.C. & Wang, J.Y. (2010). Investigating knowledge integration in web-based thematic learning using concept mapping assessment. *Educational Technology & Society*, 13(2): 25–39.

MacDonald, J. (2006). *Blended Learning and online Tutoring. A Good Practice Guide*. Burlington: Gower Publishing.

McLoughlin, C. & Lee, M., J., W. (2007). Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the Web 2.0 era. In ICT: Providing choices for learners and learning. Proceedings ascilite Singapore 2007. A Retrieved from <http://www.ascilite.org.au/conferences/singapore07/procs/mcloughlin.pdf> [ανάκτηση 8/11/2020]

Meishar-Tal, H., Kurtz, G., & Pieterse, E. (2012). Facebook groups as LMS: A case study. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 13(4): 33-48.

Mills, N. A., 2009. Facebook and the use of social networking tools to enhance language learner motivation and engagement. Northeast Association for Language Learning Technology (NEALLT) Conference, Yale University, New Haven.

Ngussa, B. M. (2014). Gagne's nine events of instruction in Teaching _learning Transaction: Evaluation of teaches by high school students in Musoma-Tanzania. *International Journal of education and research wwwijern. com ISSN, 22016333*.

Nguyen, T. (2017). Undergraduate Students' Use of Facebook for Educational Purposes: Advantages, Difficulties, and Potential for Connected Learning, Master's thesis in Media Education, Faculty of Education, Tampere: University of Tampere.

O'Bannon, B., Beard, J., & Britt, V. (2013). Using Facebook as an Educational Tool: Effects on Achievement. In R. McBride & M. Searson (Ed.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2013*, Chesapeake, VA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), pp. 3323-3330.

Oblinger, D. & Oblinger, J. (2005). Is it age or IT: First steps towards understanding the net generation. In D.Oblinger & J. Oblinger (Eds.), *Educating the Net Generation*, pp. 2.1-2.20.

O'Keeffe, G. S., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, 127(4): 800-804.

Ophus, J. D., & Abbitt, J. T. (2009). Exploring the potential perceptions of social networking systems in university courses. *Journal of Online Learning and Teaching*,

5(4): 639-648.

Prensky, M. (2004). The emerging online life of the digital native: What they do differently because of technology, and how they do it. Retrieved from http://www.marcprensky.com/writing/Prensky-The_Emerging_online_life_of_the_digital_native-03.pdf [ανάκτηση 8/11/2020]

Promnitz-Hayashi, L. (2011). A learning success story using Facebook. *Studies in Self-Access Learning Journal*, 2(4): 309-316.

Ring, M. (2012). Integrating Facebook into distance education and online learning environments: To promote interactive online learning communities. PowerPoint presented at the 17th Annual Technology, Colleges, and Community Worldwide Online Conference. Retrieved from https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/bitstream/10125/22476/1/tcc_conference_paper_macyring.pdf [ανάκτηση 8/11/2020]

Rothwell, J. W. & Kazanas, H.C. (2008). *Mastering the Instructional Design Process: A Systematic Approach.*(4th Ed) San Francisco, CA: Pfeiffer

Schaffhauser, D. (2009). Boundless opportunity. *T.H.E. Journal*, 36(9): 13–18.

Selwyn, N. (2009). The digital native – myth and reality. *Aslib Proceedings*, 61 (4): 364-379.

Shih, R. C. (2011). Can Web 2.0 technology assist college students in learning English writing? Integrating Facebook and peer assessment with blended learning. *Australasian Journal of Educational Technology*, 27(5): 829-845.

Shih, R. C. (2013). Effect of Using Facebook to Assist English for Business Communication Course Instruction. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 12(1): 52-59.

Smith, P. L. & Ragan, T. J. (2005). *Instructional Design.* (5th Ed.) New York: John Wiley & Sons, Inc.

Sreelakshmi, R., McLain, M. L., Rajeshwaran, A., Rao, B., Jayakrishnan, R., & Bijlani, K. (2015, July). Gamification to enhance Learning using Gagne's learning model. In

2015 6th International Conference on Computing, Communication and Networking Technologies (ICCCNT) (pp. 1-6). IEEE.

Srirat, K. (2014). Using Facebook group to facilitate teaching English for everyday communication. In the WEI International Academic Conference Proceedings, Budapest, Hungary, pp. 5-10. Retrieved from <http://www.westeastinstitute.com/wp-content/uploads/2014/07/Kesine-Srirat-Full-Paper.pdf> [ανάκτηση 8/11/2020]

Stanciu, A., Mihai, F. & Aleca, O. (2012). Social networking as an alternative environment for education. *Accounting and Management Information Systems*, 11(1): 56-75.

Stone, L. (2009, November). Beyond Simple Multi-Tasking: Continuous Partial Attention. Retrieved from <http://lindastone.net/2009/11/30/beyond-simple-multi-tasking-continuous-partial-attention>.

Sturgeon, C. M., & Walker, C. (2009). Faculty on Facebook: Confirm or deny?. Paper Presented at the Annual Instructional Technology Conference. Murfreesboro, TN.

Suthiwartnarueput, T. & Wasanasomsithi, P. (2012). Effects of using Facebook as a medium for discussions of English grammar and writing of low-Intermediate EFL students. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, Center for Language Studies, National University of Singapore, 9(2): 194-214.

Tapscott, D. (2008) *Grown up digital: How the Net generation is changing your world*. New York: McGraw-Hill. Retrieved from [http://socium.ge/downloads/komunikacisteoria/eng/Grown_Up_Digital_-_How_the_Net_Generation_Is_Changing_Your_World_\(Don_Tapscott\).pdf](http://socium.ge/downloads/komunikacisteoria/eng/Grown_Up_Digital_-_How_the_Net_Generation_Is_Changing_Your_World_(Don_Tapscott).pdf) [ανάκτηση 8/11/2020]

Terantino, J., & Graf, K. (2011). In the classroom: Using Facebook in the language classroom as part of the net generation curriculum. *The Language Educator*, Alexandria: ACTFL, pp. 44-47.

The triumph of English, *The Economist*, 20 December 2001. Retrieved from <https://www.economist.com/christmas-specials/2001/12/20/a-world-empire-by-other-means>.

Ventura, R., & Quero, M. J. (2013). Using Facebook in University Teaching: A Practical Case Study. In the 2nd World Conference on Educational Technology Research, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 83, 1032-1038.

Wang, B. T., Sheu, T. W., & Masatake, N. (2011). Evaluating the English-learning of engineering students using the Grey SP chart: a Facebook case study in Taiwan. *Global Journal of Engineering Education*, 13(2): 51-56.

Wang, C. H., & Chen, C. P. (2013). Effects of Facebook Tutoring on Learning English as a Second Language. *Proceedings of the IADIS International Conference e-Learning 2013*, 22-26 July 2013, Prague, Czech Republic, pp. 135-142. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=ED562299> [ανάκτηση 11/11/2020]

White, J. (2009). The use of Facebook to improve motivation and academic writing. In *Proceedings of the 3rd International Wireless Ready Symposium*, pp. 28-32. Retrieved from <http://opinion.nucba.ac.jp/~thomas/white2009.pdf> [ανάκτηση 8/11/2020]

World Map of Social Networks (2020). Vincos Blog <http://vincos.it/world-map-of-social-networks>.

Wu, P. & Hsu, L. (2011). *EFL Learning on the Social Network Sites? An Action Research on the Facebook*. Teaching and Learning with Vision, Queensland, Australia.

PEER ASSESSMENT FORM

NAME:

CLASS:

DATE:

Write the name of each of your classmates in a separate column. Rate each person according to the criteria you see on the left column. Use the 1-5 scale, which is described at the bottom of the page.

CRITERIA \ NAME	NAME	NAME	NAME	NAME	NAME	NAME	NAME	NAME	NAME	NAME
LANGUAGE										
USE OF SOCIAL APPS										
GOAL ACHIEVEMENT										
COMMUNICATION										
COLLABORATION										

1-5 Scale Descriptors:

5 – Excellent

4 – Above average

3 – Average

2 – Below average

1 – Weak

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΕΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

“To Facebook ως τεχνολογικό εργαλείο στην τάξη”

Hello everyone!

Since our project on social apps and activism has successfully come to an end, I would like you to take a few minutes and join in on this survey, as the final step of our assessment for the use of Facebook in the classroom.

The survey covers the following areas:

Personal information

- A. General usage of Facebook as a social networking site
- B. Using Facebook for educational purposes
- C. Perceptions on how Facebook is applied in education
- D. Perceptions on how Facebook was used in the assigned collaborative project.

I would kindly like to inform you that the data collected from the survey will be used anonymously and for research purposes only. It will help teachers make useful conclusions on how Facebook can be used as an educational tool in the classroom and assist the learning process.

For further clarification or feedback, please do not hesitate to contact me on tziannel@gmail.com. I appreciate your active participation in the project and your sincere attention.

Thank you in advance!

Eleana Tzianni

English Teacher

SUMMATIVE ASSESSMENT QUESTIONNAIRE

PART A: DEMOGRAPHICS			
1. Gender	Male ☐	Female ☐	
2. Age group	13-18 ☐	18-40 ☐	41+ ☐
3. Education	Primary School ☐	High School ☐	University ☐
4. Years of learning English as a foreign language	0-3 years ☐	3-7 years ☐	8+ years ☐

PART B: GENERAL FACEBOOK USAGE					
1. Which device do you use to get access to Facebook? (You can tick more than one option)	Desktop ☐	Laptop ☐	Tablet ☐	Smartphone ☐	Other ☐
2. Are you friends with your classmates on Facebook?	Yes ☐		No ☐		
3. Are you friends with your teacher on Facebook?	Yes ☐		No ☐		
4. How often do you use Facebook?	Every day / Almost every day ☐	Every week / Almost every week ☐	A few times a month ☐	A few times a year ☐	Never ☐

PART C: USAGE OF FACEBOOK FOR EDUCATIONAL PURPOSES					
For each of the statements below, please write the number corresponding to the degree of your agreement/disagreement. Keep in mind that there is no right or wrong answer. The important thing is that you indicate your personal thoughts and feelings.	Never	Rarely	Sometimes	Often	Always
1. I use Facebook to communicate with my classmates about school-related issues.					
2. I use Facebook to communicate with my teachers about school-related issues.					
3. I use Facebook to get support from Facebook community about my homework.					
4. I use Facebook for group tasks or collaborative projects.					

5. Through Facebook I extend my learning beyond the classroom, by getting additional information on the taught material.					
6. Apart from Facebook groups used in classroom, I join other Facebook groups/communities with similar interests.					

PART D: STUDENTS' PERCEPTIONS ON FACEBOOK FOR EDUCATIONAL PURPOSES

For each of the statements below, please write the number that best expresses your opinion.	Strongly disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly agree
1. Facebook is an effective tool to communicate and exchange information about school-related issues.					
2. Facebook is an effective tool for group work and collaboration between members.					
3. Facebook is very useful for accessing and sharing educational resources.					
4. While using Facebook for educational purposes, I am easily distracted by other Facebook activities.					
5. I experience misunderstandings while using Facebook for a group project / collaborative work.					
6. I feel uncomfortable when I mix my personal and academic life on Facebook.					

PART E: STUDENTS' PERCEPTIONS ON USAGE OF FACEBOOK IN THE CLASSROOM PROJECT

For each of the statements below, please write the number that best expresses your opinion.	Strongly disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly agree
1. Facebook was an effective tool for communication and exchange of information about the assigned project.					
2. Facebook was an effective tool for group work and collaboration between our group members.					
3. I found Facebook very useful for promoting acts of activism.					
4. Facebook helped me improve my language skills, in terms of listening, speaking, reading and writing.					
5. Facebook helped me learn more vocabulary about social apps and social issues in English.					
6. I found Facebook an appropriate tool to be used in our project.					

7. I would like to take part in more classroom projects on Facebook in the future.					
--	--	--	--	--	--

Thank you very much for your participation!

